

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»
Ακαδημαϊκό έτος 2021-2022

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
του Κριτσωτάκη Κωνσταντίνου (Α.Μ.: MDI-2119)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΣΥΝΕΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ και ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ,
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ και ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
(Μηχανισμός-Μιας-Στάσης / One-Stop-Shop)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:
Λίλιαν Μήτρου

Πειραιάς, Ιούνιος 2023

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Πρόλογος και βασικό νομοθετικό πλαίσιο.....	1
1.2 Εισαγωγική αναφορά.....	2
1.3 Συνοπτική Παρουσίαση.....	5
2 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	7
2.1 Πεδίο εφαρμογής Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων	7
2.1.1 Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής	7
2.1.2 Εδαφικό πεδίο εφαρμογής	9
2.2 Υπεύθυνος επεξεργασίας – Εκτελών την επεξεργασία – Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint-controllers)	12
2.2.1 Υπεύθυνος επεξεργασίας	13
2.2.2 Εκτελών την επεξεργασία	13
2.2.3 Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint-controllers).....	13
2.3 (Μόνη) Εγκατάσταση – Κύρια Εγκατάσταση	14
2.3.1 Εκπρόσωπος (άρθρο 27 ΓΚΠΔ).....	19
2.3.2 Όμιλος Επιχειρήσεων.....	23
2.3.3 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO)	24
2.3.4 Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint controllers)	25
2.3.5 Υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία που δεν διαθέτουν εγκατάσταση στην ΕΕ.....	30
2.3.6 Αρμοδιότητα εποπτικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή την μόνη εγκατάσταση.....	31
2.4 Διασυνοριακή Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.....	33
3 ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	34
3.1 Ο ρόλος των Εποπτικών Αρχών Προστασίας Δεδομένων στο σύστημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	34
3.2 Αρμοδιότητες Αρχών Προστασίας Δεδομένων	35
3.3 Επικεφαλής Εποπτική Αρχή (Lead Supervisory Authority) (άρθρο 56) & Ενδιαφερόμενη Εποπτική Αρχή (Concerned Supervisory Authority).....	37
3.4 Μηχανισμός ONE-STOP-SHOP (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης).....	40
3.4.1 Μηχανισμός συνεργασίας	40
3.4.2 Μηχανισμός συνεκτικότητας	44
3.5 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ).....	45

3.5.1	Γενικές πληροφορίες - ΕΣΠΔ και Μηχανισμός Συνεκτικότητας.....	45
3.6	Παρεκκλίσεις / Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του μηχανισμού συνεργασίας στο πλαίσιο διασυνοριακής επεξεργασίας	53
3.6.1	Άρθρο 56 παρ. 2 ΓΚΠΔ	53
3.6.2	Άρθρο 60 παρ. 11 ΓΚΠΔ & 66 ΓΚΠΔ	53
3.7	Στενότερη συνεργασία σε «στρατηγικές υποθέσεις»	54
4	ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ-ΜΙΑΣ-ΣΤΑΣΗΣ (ONE-STOP-SHOP)	57
4.1	CJEU – C-645/19 – Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit 57	
4.1.1	Αρμοδιότητα της (μη επικεφαλής) ενδιαφερόμενης εποπτικής αρχής	58
4.1.2	Δυνατότητα άσκησης αγωγής / δικαστικής συνδρομής από (μη επικεφαλής) ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή.....	59
4.1.3	Εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα	60
4.2	CNIL vs Google Ireland & CNIL vs Microsoft Ireland	61
4.2.1	CNIL vs Google Ireland.....	61
4.2.2	CNIL vs Microsoft Ireland	63
4.3	Luxembourg DPA vs Amazon	64
4.4	Clearview AI	65
4.5	IAB Europe – Belgian Authority	67
4.6	What’sApp.....	68
5	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	70
5.1	Γενικά σχόλια	70
5.2	Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο κανονισμό σχετικά με την εφαρμογή κανόνων σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	70
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73

Περίληψη

Σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι παραβιάσεις ενδέχεται να επηρεάσουν υποκείμενα των δεδομένων σε περισσότερα από ένα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας (ή ο εκτελών την επεξεργασία) συνεπώς οφείλει να ενημερώσει την αρμόδια εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που πραγματοποιείται διασυνοριακή επεξεργασία, ως αρμόδια εποπτική αρχή ορίζεται η εποπτική αρχή της κύριας εγκατάστασης ή της μόνης εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας (ή του εκτελούντος την επεξεργασία). Καθώς η επικεφαλής εποπτική αρχή είναι και η μόνη αρμόδια αρχή να συνομιλεί με τον υπεύθυνο επεξεργασίας (ή τον εκτελούντα την επεξεργασία), κάθε φορά που λαμβάνει χώρα παραβίαση, καταγγελία ή άλλη πράξη ή παράλειψη που οδηγεί στην ανάγκη ενημέρωσης και απαιτείται κοινοποίηση στο πλαίσιο διασυνοριακής επεξεργασίας (της εποπτικής αρχής ή/και των υποκειμένων των δεδομένων), ο υπεύθυνος επεξεργασίας (ή ο εκτελών την επεξεργασία) θα πρέπει να ενημερώνει την επικεφαλής εποπτική αρχή – η οποία δεν βρίσκεται απαραίτητα στον τόπο που βρίσκονται τα θιγόμενα πρόσωπα ή/και στον τόπο που έγινε η παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας που εμπλέκονται περισσότερες από μια εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τότε τυγχάνει εφαρμογής ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας – Μηχανισμός-Μίας-Στάσης / One-Stop-Shop.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Πρόλογος και βασικό νομοθετικό πλαίσιο

- [1] Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της Ευρώπης για την ψηφιακή εποχή, το 2016 εγκρίθηκε μια νέα δέσμη μέτρων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου *‘για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ’* (εφεξής, ο **«Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων»** ή ο **«ΓΚΠΔ»** ή ο **«Κανονισμός»**).
- [2] Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα για την ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων στην ψηφιακή εποχή. Από τον τίτλο του όμως και μόνο, γίνεται κατανοητό ότι δεν έχει ως μόνο σκοπό την προστασία των φυσικών προσώπων, αλλά και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με την εισαγωγή και διασάφηση των σχετικών κανόνων που θα πρέπει να ακολουθούν οι επιχειρήσεις και οι δημόσιοι φορείς, ρυθμίζοντας ενιαία τα σχετικά ζητήματα και αντιμετωπίζοντας τον κατακερματισμό που εμφανιζόταν στα διάφορα ευρωπαϊκά εθνικά συστήματα (αλλά και τον περιττό διοικητικό φόρτο) ως συνέπεια της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.
- [3] Στην Ελλάδα ο Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων επικουρείται από τον εφαρμοστικό Νόμο 4624/2019, *‘Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις’* (εφεξής, ο **«Ν. 4624/2019»**). Να σημειωθεί ότι και άλλα νομοθετήματα μπορεί να ασχολούνται με ειδικότερες εκφάνσεις της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή / και της προστασίας πληροφοριακών συστημάτων, όπως για παράδειγμα ο Νόμος 3471/2006 για την *‘Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών’*.

- [4] Προκειμένου να υπάρχει συνεκτική εφαρμογή του νομικού πλαισίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – και λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την σε διασυνοριακό επίπεδο (παγκόσμια) επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων έχει προβλεφθεί ένας «μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας». Σκοπός αυτού του μηχανισμού είναι τόσο η εφαρμογή του Κανονισμού με τον ίδιο τρόπο από τις αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές όσο και η συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών. Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην συνεκτική και αποτελεσματική εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, στο οποίο εκπροσωπούνται όλες οι Εθνικές Εποπτικές Αρχές και το οποίο έχει δεσμευτικές αποφασιστικές αρμοδιότητες.
- [5] Στην παρόν κείμενο θα αναλυθούν – μεταξύ άλλων – ζητήματα σχετικά με τη συνεκτική εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, θα παρουσιαστεί ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας – Μηχανισμός-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop) – ενώ παράλληλα θα διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων σχετικά με τη συνεκτική εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

1.2 Εισαγωγική αναφορά

- [6] Πριν από τον ΓΚΠΔ, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία με εγκαταστάσεις σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής, η «ΕΕ» ή η «Ένωση») έρχονταν σε επαφή και έπρεπε να αντιμετωπίσουν πολλές αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές, ενώ η συμμόρφωση σε κάθε κράτος-μέλος ήταν συνήθως δυσκολότερη καθώς βασιζόταν σε διάφορους εθνικούς νόμους με διαφορετικές απαιτήσεις και προβλέψεις. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 της οδηγίας 95/46/ΕΚ, κάθε εποπτική αρχή είχε το δικαίωμα να ασκεί τις εξουσίες που της ανατίθεντο από το εθνικό δίκαιο έναντι οποιασδήποτε εγκατάστασης που βρισκόταν στο κράτος-μέλος της αρμοδιότητάς της. Αυτό είχε συχνά ως αποτέλεσμα ένα κατακερματισμένο τοπίο προστασίας προσωπικών δεδομένων, νομική αβεβαιότητα, διαφοροποίηση ως προς τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης και άνιση μεταχείριση τόσο μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων όσο και μεταξύ των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία (Chemlali, 2022).

- [7] Ένα από τα βασικά κίνητρα πίσω από τον ΓΚΠΔ ήταν να διασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ θα συμμορφώνονται προς ένα κοινό ρυθμιστικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με σκοπό να εξαλειφθούν οι ασυνέπειες και ο κατακερματισμός των νομοθεσιών των κρατών-μελών της ΕΕ καθώς και να ενοποιηθούν και να απλουστευθούν οι διαδικασίες για την επεξεργασία και προστασία δεδομένων. Η συνεπής εφαρμογή αυτού του ρυθμιστικού πλαισίου είναι ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας επειδή τόσο λόγω της οικονομικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης – συνεπεία της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς – όσο και λόγω της ολοένα εντονότερης ανάγκης επεξεργασίας και ανταλλαγής δεδομένων, η διασυνοριακή κυκλοφορία προσωπικών δεδομένων έχει αυξηθεί εκθετικά.
- [8] Ο ΓΚΠΔ, ο οποίος, επειδή είναι κανονισμός της ΕΕ, εφαρμόζεται και ενσωματώνεται άμεσα στο νομικό σύστημα των κρατών-μελών της ΕΕ, θέτει τέρμα στο πρόβλημα του κατακερματισμού με αποτέλεσμα να υπάρχει κοινή και συνεπής επιβολή των ρυθμίσεων από όλους προς όλους.
- [9] Αυτή η συνεπής επιβολή των ρυθμίσεων του Κανονισμού βασίζεται μεταξύ άλλων και στον «μηχανισμό συνεργασίας και συνεκτικότητας» / Μηχανισμό-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop), ο οποίος, μεταξύ άλλων, αναθέτει την ηγεσία της διαχείρισης των διασυνοριακών υποθέσεων στην εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων της κύριας εγκατάστασης (ή μόνης εγκατάστασης) μιας οντότητας/εταιρείας. Ο μηχανισμός αυτός επιτρέπει στις εταιρείες να συναλλάσσονται με μία επικεφαλής εποπτική αρχή, αντί για είκοσι οκτώ (28), ενισχύοντας την ενιαία αγορά και αποφεύγοντας αντικρουόμενες αποφάσεις, ενώ παράλληλα θέτει κανόνες για τη συνεργασία και τη συνεκτική εφαρμογή του ΓΚΠΔ από τις εποπτικές αρχές. Ο γενικός κανόνας που ιδρύεται είναι ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με τις διαφορετικές απαιτήσεις των εθνικών νομοθεσιών ή να αλληλοεπιδρούν με τις εποπτικές αρχές όλων των κρατών-μελών στα οποία είναι εγκατεστημένες, αλλά μόνο με την επικεφαλής εποπτική αρχή (ήτοι την εποπτική αρχή της κύριας ή της μόνης εγκατάστασής) (Chemlali, 2022).
- [10] Ωστόσο, ο μηχανισμός αυτός έχει δεχθεί έντονη κριτική από ακτιβιστές, νομοθέτες (αλλά ακόμα) και από ρυθμιστικές αρχές. Οι αιτιάσεις εστιάζουν κυρίως στο ότι είτε δεν λειτουργεί όπως προβλέπεται είτε δεν λειτουργεί όσο γρήγορα απαιτείται. Όπως

αναφέρει η Λ. Μήτρου (2017) «δεν ήταν λίγοι εκείνοι που επεσήμαιναν τον κίνδυνο του *forum shopping* μέσω της επιλογής κύριας εγκατάστασης σε χώρες της ΕΕ με λιγότερη αυστηρή εφαρμογή των κανόνων [...]. Οι αντιρρήσεις αφορούσαν ωστόσο πρωτίστως την εναρμόνιση του μοντέλου αυτού με την επιταγή της «εγγύτητας μεταξύ της επικεφαλής αρχής και του πολίτη, ο οποίος [...] ενδέχεται να αντιμετωπίζει σοβαρά εμπόδια που θα σχετίζονται με τη γεωγραφική απόσταση, τη μη εξοικείωση με ένα ξένο νομικό σύστημα, τη γλώσσα αλλά και τα κόστη μιας τέτοιας διαδικασίας».

[11] Ο σκεπτικισμός και η κριτική κατά του μηχανισμού αυτού καθώς και οι δυσχέρειες υιοθέτησής του ήταν έντονες και για άλλους λόγους. Ζητήματα που έχουν τεθεί αφορούν θέματα επικουρικότητας και εθνικής ταυτότητας, καθώς και θέματα εθνικής κυριαρχίας – λόγω του «συγκεντρωτικού» χαρακτήρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων και της δεσμευτικότητας των αποφάσεων του, που αφαιρεί ενδεχομένως την ανεξαρτησία των (ανεξάρτητων) εθνικών εποπτικών αρχών (Μήτρου, 2017).¹

[12] Εν τέλει θεσμοθετήθηκαν ορισμένες διαδικασίες όπου ενισχυόταν η συμμετοχή και εμπλοκή των «ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών» με σκοπό τη συνεργασία μεταξύ της επικεφαλής εποπτικής αρχής και των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών, την ενεργό συμμετοχή και των συντονισμό μεταξύ τους, αλλά και δίνοντας τη δυνατότητα στις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές να εκφέρουν την άποψή τους όσον αφορά την

¹ Κατά κάποιους συγγραφείς (Moerel, 2019), η αντίθεσή στον μηχανισμό ενδέχεται να προκλήθηκε και από την (καθυστερημένη ίσως) συνειδητοποίηση ότι δεν διαθέτουν όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ τον ίδιο αριθμό κεντρικών γραφείων υπευθύνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία (επιχειρήσεων) στην επικράτειά τους. Εθνικές εποπτικές αρχές σε κράτη-μέλη με περισσότερα κεντρικά γραφεία υπευθύνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία στην ΕΕ (κυρίως στα βόρεια της ΕΕ) θα ενεργούσαν συχνότερα ως επικεφαλής εποπτικές αρχές και θα αποκτούσαν μεγαλύτερο έλεγχο. Το σημαντικότερο όμως, θα ήταν σε θέση να εισπράττουν τα νέα (αυξημένα) πρόστιμα. Όλα αυτά σε βάρος των εποπτικών αρχών κρατών-μελών που διαθέτουν λιγότερα σε αριθμό κεντρικά γραφεία στην ΕΕ, οι οποίες θα έχαναν τις εξουσίες επιβολής της νομοθεσίας έναντι των τοπικών υπευθύνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία (θυγατρικών) στις επικράτειές τους. Προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκριση του ΓΚΠΔ, επιτεύχθηκε τελικά ένας συμβιβασμός που μείωσε την αποτελεσματικότητα του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης. Η επικεφαλής Εποπτική Αρχή δεν θα ενεργούσε πλέον ανεξάρτητα, αλλά θα λειτουργούσε ως «πρώτη μεταξύ ίσων», με τις οποίες άλλες ενδιαφερόμενες (αρμόδιες) εποπτικές αρχές (π.χ. με τοπικές εγκαταστάσεις). Οι τελευταίες (ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές) θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε ενέργειες επιβολής που θα ξεκινούσε η επικεφαλής εποπτική αρχή.

απόφαση. Επίσης, ο ΓΚΠΔ εισήγαγε αναλυτικούς και δεσμευτικούς κανόνες, ρυθμίζοντας την παροχή αμοιβαίας συνδρομής και τη διασφάλιση της συνεκτικής εφαρμογής και της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, με βασικό πυλώνα των διαδικασιών αυτών να είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (European Data Protection Board) (Μήτρου, 2017).

- [13] Τέλος, τονίζεται ότι σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, οι μηχανισμοί συνεργασίας και συνεκτικότητας τυγχάνουν εφαρμογής μόνο για τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες την επεξεργασία που έχουν εγκαταστάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εάν μια οντότητα δεν έχει εγκατάσταση στην ΕΕ, τότε μόνο η απλή παρουσία με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. μέσω εκπροσώπου της) σε κράτος-μέλος δεν αρκεί για να ενεργοποιηθεί το σύστημα μίας στάσης και ο μηχανισμός συνεκτικότητας. Συνεπώς οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ή οι εκτελούντες την επεξεργασία χωρίς εγκατάσταση στην ΕΕ οφείλουν να συνεργάζονται με τις οικείες εποπτικές αρχές σε κάθε κράτος-μέλος στο οποίο δραστηριοποιούνται.

1.3 Συνοπτική Παρουσίαση

- [14] Στο κείμενο που ακολουθεί θα εξετάσουμε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν το ζήτημα εφαρμογής του μηχανισμού συνεκτικότητας. Συγκεκριμένα:
- [15] Το πεδίο εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων: Σκοπός της ανάλυσης του συγκεκριμένου κεφαλαίου είναι να διερευνηθεί σε ποιες περιπτώσεις μια οντότητα εμπίπτει στις διατάξεις του ΓΚΠΔ. Αναλόγως από το εάν μια οντότητα εμπίπτει (ή όχι) στον ΓΚΠΔ και τον τρόπο που εμπίπτει σε αυτόν, ενδέχεται – συνδυαστικά με άλλα δεδομένα – να υπόκειται στις διατάξεις που αφορούν στον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop).
- [16] Ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως υπευθύνου επεξεργασίας, εκτελούντος την επεξεργασία ή από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας: Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας και στην εφαρμογή του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop), καθώς από τον χαρακτηρισμό αυτό κρίνονται ζητήματα που αφορούν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα τόσο των οντοτήτων όσο και των υποκειμένων των δεδομένων.

- [17] Η διασυνοριακή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: Μόνο όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή ένας εκτελών την επεξεργασία πραγματοποιούν πράξεις επεξεργασίας που χαρακτηρίζονται ως διασυνοριακές, τίθεται ζήτημα προσδιορισμού της επικεφαλής εποπτικής αρχής. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται συνοπτικά τι είναι διασυνοριακή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.
- [18] Ο χαρακτηρισμός της παρουσίας σε ένα κράτος-μέλος ως «εγκατάσταση»: Στη συγκεκριμένη ενότητα εξετάζονται διάφοροι τρόποι παρουσίας μιας οντότητας στην ΕΕ (ή/και άλλα χαρακτηριστικά που μπορεί να εμφανίζει μια οντότητα) και εξετάζεται εάν τυγχάνει εφαρμογής το τμήμα του Κανονισμού που αφορά τη συνεκτική εφαρμογή σχετικά με την επικεφαλής εποπτική αρχή και τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop).
- [19] Τα βασικά στοιχεία του μηχανισμού συνεργασίας και συνεκτικότητας: Αναλύονται οι όροι κύρια (μόνη) εγκατάσταση, επικεφαλής εποπτική αρχή (lead supervisory authority), ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή (concerned supervisory authority) κλπ. και περιγράφεται πως λειτουργεί ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας, παρουσιάζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά και τις βασικές διατάξεις που διέπουν τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης.
- [20] Αποφάσεις Μηχανισμού-Μίας-Στάσης: Εξετάζονται και θα αναλύονται επιγραμματικά αποφάσεις του ΔΕΕ, εθνικών εποπτικών αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (European Data Protection Board-EDPB) (εφεξής, το «ΕΣΠΑ» ή το «EDPB») που συνδέονται με τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης.

Κυρίως Μέρος

2 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Πεδίο εφαρμογής Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων

- [21] Στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων προβλέπονται ένα εδαφικό και ένα ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής. Παρότι το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ είναι αρκετά ευρύ, εξακολουθούν να υπάρχουν είδη επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στα οποία ο Κανονισμός δεν εφαρμόζεται. Για παράδειγμα ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται (α) για επεξεργασίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, ή (β) για πράξεις επεξεργασίας που ρυθμίζονται από άλλο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ (όπως π.χ. ο Κανονισμός 1725/2018, που αφορά στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από όργανα της ΕΕ)², κλπ..
- [22] Όσον αφορά το εδαφικό πεδίο, ο Κανονισμός εφαρμόζεται καταρχήν σε οντότητες που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση. Έχει όμως και έξω-εδαφικό πεδίο εφαρμογής σε περιπτώσεις όπου προσφέρονται αγαθά ή/και υπηρεσίες ή γίνεται παρακολούθηση συμπεριφοράς υποκειμένων τα οποία βρίσκονται εντός ΕΕ.

2.1.1 Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

- [23] Ο Κανονισμός «εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης» εφόσον δεν υφίσταται κάποια από τις εξαιρέσεις του άρθρου 2 παρ. 2 του ΓΚΠΔ.
- [24] Η παράγραφος 2 του άρθρου 2 του Κανονισμού περιγράφει τις πράξεις επεξεργασίας που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Καταρχήν, δεν εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που «δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του

² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 'για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ'. Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1725> (Τελευταία Πρόσβαση 21.12.2022).

δικαίου της Ένωσης». Αυτό καλύπτει περιπτώσεις επεξεργασίας που αφορούν τη δημόσια ασφάλεια, την άμυνα και την εθνική ασφάλεια.³ Ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται, επίσης, σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ». Αυτό περιλαμβάνει πράξεις επεξεργασίας που σχετίζονται με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης.^{4 5 6}

[25] Επιπλέον, από την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού εξαιρούνται τα προσωπικά δεδομένα τα οποία ένα φυσικό πρόσωπο επεξεργάζεται αποκλειστικά στο πλαίσιο «προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας». Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει για παράδειγμα, τη διατήρηση τηλεφωνικών αριθμών και διευθύνσεων, στον βαθμό που δεν συνδέεται με επαγγελματική, εμπορική ή επιχειρηματική δραστηριότητα.⁷

[26] Επίσης, από την εφαρμογή του Κανονισμού εξαιρούνται (σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. δ) πράξεις επεξεργασίας που πραγματοποιούνται «από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών

³ Δείτε σχετικά το πρώτο εδάφιο της Αιτιολογικής Σκέψης 16 «[ο] παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ζητήματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δραστηριότητες που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια [...]».

⁴ Δείτε σχετικά δεύτερο εδάφιο της Αιτιολογικής Σκέψης 16 «[...] [ο] παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης».

⁵ Να σημειωθεί βέβαια ότι, όπως αναφέρει η Ruth Boardman (2018), προσωπικά δεδομένα που συλλέχθηκαν για εμπορικούς σκοπούς αλλά μετέπειτα χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς ασφάλειας μπορεί να εμπίπτουν εν τέλει στην εξαίρεση.

⁶ Με την απόφαση του ΔΕΚ της 30.5.2006 στις συνεκδικαζόμενες C-317/04 και C-318/04 κηρύσσεται ανεφάρμοστη η Οδηγία 95/46, παρόλο που τα δεδομένα που διαβιβάστηκαν στις ΗΠΑ είχαν συλλεγεί στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας (ήτοι, κατά τη διαδικασία της έκδοσης και αγοράς αεροπορικού εισιτηρίου και στο πλαίσιο μιας σύμβασης παροχής μεταφορικών υπηρεσιών) (Σωτηρόπουλος, 2006).

⁷ Επιγραμματικά σημειώνεται ότι η Αιτιολογική Σκέψη 18 περιλαμβάνει – στο πλαίσιο της προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας – την «κοινωνική δικτύωση και την επιγραμματική δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο τέτοιων δραστηριοτήτων». Παρόλα αυτά, τα όσα έχει αναφέρει η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 εξακολουθούν να εφαρμόζονται (Boardman, 2018), καθώς και στις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2019 ‘σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυνσκευών’, το EDPB (παρ. 14 σελ. 9) τονίζει ότι δημοσίευση των πληροφοριών στο ευρύ κοινό σε σύγκριση με μια στενότερη ομάδα φίλων μπορεί να αποτελεί παράγοντα για τη δυνατότητα εφαρμογής της εξαίρεσης.

αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια». Αυτές οι επεξεργασίες καλύπτονται τόσο από τις προβλέψεις της Οδηγίας 680/2016⁸ (εφεξής, η «**Οδηγία LEDP**») η οποία έχει ήδη ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον Ν. 4624/2019,⁹ όσο και από άλλα ενωσιακά νομοθετήματα, όπως τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/794 'για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ)' ¹⁰ ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 'σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας'¹¹. Εκτός πεδίου του Κανονισμού λοιπόν βρίσκονται ορισμένες πράξεις επεξεργασίας που πραγματοποιούνται, για παράδειγμα, από την αστυνομία, από εισαγγελικές αρχές, από τα δικαστήρια, κλπ.. Συνεπώς, σε περίπτωση που κάποια πράξη επεξεργασίας που πραγματοποιείται από τις σχετικές αρχές δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις του ΓΚΠΔ, αλλά ούτε εμπίπτει στο πεδίο της Οδηγίας LEDP ή άλλης ενωσιακής νομοθεσίας, ¹² τότε εφαρμόζεται ο Κανονισμός.

2.1.2 Εδαφικό πεδίο εφαρμογής

[27] Όπως αναφέραμε παραπάνω, ο Κανονισμός εφαρμόζεται: (α) σε επιχειρήσεις και οργανισμούς που έχουν εγκατάσταση στην ΕΕ, και (β) σε οντότητες που (i) προσφέρουν

⁸ Οδηγία «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» (Law Enforcement Data Protection Directive (LEDP Directive)). Διαθέσιμη στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016L0680-20160504> (Τελευταία Πρόσβαση 21.12.2022).

⁹ Οι διατάξεις του Ν. 4624/2019 προσφάτως αναθεωρήθηκαν με τον Νόμο 5002/2022.

¹⁰ Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0794> (Τελευταία Πρόσβαση 28.06.2023).

¹¹ Διαθέσιμο στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX%3A32017R1939> (Τελευταία Πρόσβαση 28.06.2023).

¹² Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Οδηγία 2002/58/ΕΚ (εφεξής, η «**Οδηγία e-Privacy**») 'σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)'. Διαθέσιμη στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0058> (Τελευταία Πρόσβαση 28.06.2023). Η συγκεκριμένη οδηγία και ο ελληνικός νόμος που την ενσωματώνει χαρακτηρίζονται ως ειδικότερη ρύθμιση για την προστασία δεδομένων και εφαρμόζονται συνδυαστικά με τον ΓΚΠΔ.

αγαθά ή υπηρεσίες σε υποκείμενα τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ένωση ή (ii) παρακολουθούν την συμπεριφορά υποκειμένων που είναι εγκατεστημένα στην Ένωση.

- [28] Σχετικά με το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΑ εξέδωσε το 2019 τις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2018.¹³ Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, «[τ]ο άρθρο 3 του ΓΚΠΔ καθορίζει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού με βάση δύο κύρια κριτήρια: το κριτήριο της «εγκατάστασης», σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, και το κριτήριο της «στόχευσης», σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2».

2.1.2.1 Το κριτήριο της εγκατάστασης

- [29] Το άρθρο 3 παράγραφος 1 προβλέπει ότι ο Κανονισμός εφαρμόζεται όταν πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων «στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων» μιας εγκατάστασης ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή ενός εκτελούντος την επεξεργασία, ανεξάρτητα από τον πραγματικό τόπο που πραγματοποιείται η επεξεργασία (δηλαδή, εάν η επεξεργασία γίνεται εντός ή εκτός της ΕΕ). Ο τόπος που πραγματοποιείται η επεξεργασία δεν ασκεί επιρροή, και, συνεπώς, δεν απαιτείται να πραγματοποιείται η επεξεργασία από την ίδια την εγκατάσταση εντός της ΕΕ. Οι υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία που απορρέουν από τον Κανονισμό τίθενται σε εφαρμογή όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτής της εγκατάστασης στην ΕΕ. Για περισσότερες πληροφορίες και περαιτέρω ανάλυση σχετικά με το κριτήριο της εγκατάστασης, ανατρέξτε Ενότητα 2.3- (Μόνη) Εγκατάσταση – Κύρια Εγκατάσταση.

2.1.2.2 Το κριτήριο της στόχευσης

- [30] Η απουσία εγκατάστασης στην ΕΕ δεν σημαίνει ότι όλες οι λοιπές δραστηριότητες επεξεργασίας που πραγματοποιούνται θα εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού. Αντιθέτως, τυγχάνει εφαρμογής και το κριτήριο της στόχευσης.
- [31] Το κριτήριο της στόχευσης ενεργοποιείται όταν πληρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) πραγματοποιούνται πράξεις επεξεργασίας από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία που δεν είναι εγκατεστημένος στην ΕΕ, (β)

¹³ Διαθέσιμο στο: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32018-territorial-scope-gdpr-article-3-version_en (Τελευταία Πρόσβαση 21.12.2022).

οι οποίες αφορούν υποκείμενα τα οποία βρίσκονται στο έδαφος της ΕΕ, και (γ) οι οποίες συνδέονται με συγκεκριμένα είδη δραστηριοτήτων. Είναι απαραίτητο λοιπόν να προσδιορίζεται τόσο εάν η επεξεργασία αφορά προσωπικά δεδομένα υποκειμένων που βρίσκονται στην ΕΕ, όσο και εάν η επεξεργασία αυτή αφορά την προσφορά προϊόντων ή/και υπηρεσιών¹⁴ ή την παρακολούθηση της συμπεριφοράς υποκειμένων των δεδομένων στην Ένωση.

[32] Η Αιτιολογική σκέψη 14 αναφέρει ότι «[η] προστασία που παρέχει ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύει για τα φυσικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή τόπου διαμονής, σε σχέση με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τους». Η εφαρμογή του κριτηρίου της στόχευσης δεν περιορίζεται στους πολίτες της ΕΕ, ούτε εξαρτάται από την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής, ή κάποιο άλλο νομικό καθεστώς του υποκειμένου των δεδομένων. Σκοπός της διάταξης, όμως, δεν είναι η προστασία από πράξεις επεξεργασίας οι οποίες πραγματοποιούνται ακούσια ή συμπωματικά, εντός του εδάφους της Ένωσης, καθώς σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει εκ προθέσεως στόχευση υποκειμένων των δεδομένων στην Ένωση. Για παράδειγμα, δεν θα υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται στο πλαίσιο προσφοράς μιας υπηρεσίας προς υποκείμενα εκτός Ένωσης (π.χ. Αμερικανούς πολίτες) η οποία δεν ανακαλείται όταν αυτά εισέρχονται στο έδαφος της ΕΕ (π.χ. όταν έρχονται για διακοπές) (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019).

[33] Σε κάθε περίπτωση τονίζεται, (όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική σκέψη 23)¹⁵ ότι η απλή δυνατότητα πρόσβασης σε μια ιστοσελίδα, ή η αναφορά της διεύθυνσης

¹⁴ Ανεξαρτήτως εάν παρέχονται έναντι αμοιβής.

¹⁵ Αιτιολογική σκέψη 23 (προσθήκη έμφασης): «Για να διασφαλιστεί ότι τα φυσικά πρόσωπα δεν στερούνται την προστασία που δικαιούνται βάσει του παρόντος κανονισμού, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υποκειμένων που βρίσκονται στην Ένωση από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση θα πρέπει να διέπεται από τον παρόντα κανονισμό, εφόσον οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων, ανεξάρτητα από το εάν συνδέονται με πληρωμή. Για να κριθεί εάν ένας τέτοιος υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες σε υποκείμενα των δεδομένων που βρίσκονται στην Ένωση, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία προδήλως αποσκοπεί να παράσχει υπηρεσίες στα υποκείμενα των δεδομένων σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης. Ενώ η απλή προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή της ταχυδρομικής διεύθυνσης, δεν αποτελούν επαρκές κριτήριο ώστε να καταδειχθεί η πρόθεση προσφοράς προϊόντων ή υπηρεσιών σε υποκείμενο των δεδομένων στην ΕΕ. Σημειώνεται επιγραμματικά ότι το ΕΣΠΑ στις Κατευθυντήριες Γραμμές 03/2018 αναφέρει παράγοντες που θα μπορούσαν να εξετασθούν προκειμένου να κριθεί εάν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες προσφέρονται σε υποκείμενο δεδομένων στην ΕΕ.¹⁶

2.2 Υπεύθυνος επεξεργασίας – Εκτελών την επεξεργασία – Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint-controllers)

[34] Ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως υπευθύνου επεξεργασίας, από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας ή/και εκτελούντος την επεξεργασία αποτελεί βασικό κριτήριο όταν εξετάζονται ζητήματα σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς με βάση τον χαρακτηρισμό θα κριθούν ζητήματα σχετικά με τη συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας δεδομένων αλλά και τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

[35] Το ΕΣΠΑ (2021) εξέδωσε σχετικά τις Κατευθυντήριες Γραμμές 07/2020 'σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ'. Η απόδοση του σωστού νοήματος και των σωστών κριτηρίων ερμηνείας στις έννοιες αυτές έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς μόνο εφόσον ως έννοιες γίνονται αντιληπτές με τον ίδιο τρόπο, θα καθίσταται δυνατή και η συνεκτική εφαρμογή του Κανονισμού.

υπευθύνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία ή ενός μεσάζοντος στην Ένωση ή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και σε άλλα στοιχεία επικοινωνίας ή η χρήση γλώσσας που χρησιμοποιείται συνήθως στην τρίτη χώρα όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος δεν αρκεί για να τεκμηριωθεί τέτοια πρόθεση, παράγοντες όπως η χρήση γλώσσας ή νομίματος που χρησιμοποιούνται συνήθως σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, με δυνατότητα παραγγελίας προϊόντων και υπηρεσιών σε αυτήν την άλλη γλώσσα, ή η αναφορά σε πελάτες ή χρήστες που βρίσκονται στην Ένωση μπορούν να καταστήσουν πρόδηλο ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προτίθεται να προσφέρει αγαθά ή υπηρεσίες σε υποκείμενα των δεδομένων στην Ένωση».

¹⁶ Το ΕΣΠΑ (2019) εκτιμά ότι η νομολογία του ΔΕΕ στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Pammer κατά Reederei Karl Schlüter GmbH & Co και Hotel Alpenhof κατά Heller (C-585/08 και C-144/09) θα μπορούσε να είναι χρήσιμη στην εξέταση του εάν κάποια προϊόντα ή υπηρεσίες προσφέρονται σε υποκείμενο των δεδομένων στην Ένωση, και αναφέρει κριτήρια/παράγοντες που θα μπορούσαν να λαμβάνονται σχετικά υπόψη. Στις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2019 υπάρχει λίστα παραγόντων/κριτηρίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κριθεί εάν βρίσκεται εφαρμογή το κριτήριο της στόχευσης, τους οποίους για λόγους οικονομίας δεν θα αναφέρουμε στο παρόν.

Παρακάτω θα αναφερθούν επιγραμματικά ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά των εννοιών αυτών.

2.2.1 Υπεύθυνος επεξεργασίας

- [36] «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ο φορέας που λαμβάνει αποφάσεις για ορισμένα κρίσιμα στοιχεία της επεξεργασίας» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2021). Είναι, λοιπόν, αυτός που καθορίζει τους σκοπούς (δηλαδή, τον λόγο επεξεργασίας) και τα μέσα επεξεργασίας (δηλαδή, τον τρόπο επεξεργασίας) και λαμβάνει τις σχετικές αποφάσεις.

2.2.2 Εκτελών την επεξεργασία

- [37] Ως εκτελών την επεξεργασία χαρακτηρίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό ενός υπευθύνου επεξεργασίας. Η επεξεργασία των δεδομένων γίνεται σύμφωνα με τις έγγραφες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.¹⁷
- [38] Η σχέση μεταξύ ενός υπευθύνου επεξεργασίας και ενός εκτελούντος την επεξεργασία θα πρέπει να διέπεται από γραπτή σύμβαση ή άλλη νομική πράξη η οποία μπορεί να είτε να είναι αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης ή να έχει βασιστεί σε τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες.¹⁸

2.2.3 Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint-controllers)

- [39] Από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας έχουμε σε περιπτώσεις επεξεργασίας στην οποία συμμετέχουν περισσότερες οντότητες ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, όταν δηλαδή δύο ή περισσότερες υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν μαζί τους σκοπούς και τα μέσα της εκάστοτε δραστηριότητας επεξεργασίας. «Η κοινή συμμετοχή μπορεί να λάβει τη μορφή κοινής απόφασης που λαμβάνεται από δύο ή περισσότερες οντότητες ή να προκύψει ως αποτέλεσμα συγκλινοσών αποφάσεων δύο ή περισσότερων οντοτήτων, όταν οι εν λόγω

¹⁷ Τις οποίες (εντολές) δεν πρέπει να υπερβαίνει. Σε αντίθετη περίπτωση θα θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας.

¹⁸ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε στις 4 Ιουνίου 2021 νέες τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες για τη διαβίβαση δεδομένων από υπευθύνους επεξεργασίας σε εκτελούντες την επεξεργασία βάσει του ΓΚΠΔ. Διαθέσιμο στο: https://commission.europa.eu/publications/standard-contractual-clauses-controllers-and-processors-eueea_en (Τελευταία Πρόσβαση 27.12.2022).

αποφάσεις αλληλοσυμπληρώνονται και είναι αναγκαίες για την εκτέλεση της επεξεργασίας κατά τρόπον ώστε να έχουν από αντίκτυπο στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2021).

[40] Ο Κανονισμός καθορίζει το πλαίσιο που διέπει στις σχέσεις των από κοινού υπευθύνων.¹⁹ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας – και το πως ενδεχομένως επηρεάζεται ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας – ανατρέξτε στην Ενότητα 2.3.4-Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint controllers).

2.3 (Μόνη) Εγκατάσταση – Κύρια Εγκατάσταση

[41] Όπως αναφέρει το ΕΣΠΔ (2019) στις Κατευθυντήριες γραμμές 3/2018 «[ο] ορισμός της «κύριας εγκατάστασης» έχει κυρίως νόημα για τους σκοπούς του προσδιορισμού της αρμοδιότητας των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 56 του ΓΚΠΔ».

[42] Η έννοια της «κύριας εγκατάστασης» ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 16 να σημαίνει:²⁰

α. «όταν πρόκειται για υπεύθυνο επεξεργασίας με εγκαταστάσεις σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, ο τόπος της κεντρικής του διοίκησης στην Ένωση, εκτός εάν οι αποφάσεις όσον αφορά τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα λαμβάνονται σε άλλη εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας στην Ένωση και η εγκατάσταση αυτή έχει την εξουσία εφαρμογής των αποφάσεων αυτών, οπότε ως κύρια εγκατάσταση θεωρείται η εγκατάσταση στην οποία έλαβε τις αποφάσεις αυτές·

β. όταν πρόκειται για εκτελούντα την επεξεργασία με εγκαταστάσεις σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, ο τόπος της κεντρικής του διοίκησης στην Ένωση ή, εάν ο εκτελών την επεξεργασία δεν έχει κεντρική διοίκηση στην Ένωση, η εγκατάσταση του εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση στην οποία εκτελούνται οι κύριες δραστηριότητες επεξεργασίας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκατάστασης του εκτελούντος την επεξεργασία, στον

¹⁹ Δείτε σχετικά άρθρο 26 ΓΚΠΔ και Αιτιολογική Σκέψη 79.

²⁰ Προσθήκη έμφασης.

βαθμό που ο εκτελών την επεξεργασία υπόκειται σε ειδικές υποχρεώσεις δυνάμει του παρόντος κανονισμού».

[43] Επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 22²¹ του Κανονισμού διευκρινίζεται ότι «[κ]άθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εγκατάστασης υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, ανεξάρτητα από το εάν η ίδια η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός Ένωσης. Η εγκατάσταση προϋποθέτει την ουσιαστική και πραγματική άσκηση δραστηριότητας μέσω σταθερών ρυθμίσεων. Από αυτή την άποψη, ο νομικός τύπος των ρυθμίσεων αυτών, είτε πρόκειται για παράρτημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν είναι καθοριστικής σημασίας». Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 36²² του ΓΚΠΔ αποσαφηνίζει τους παράγοντες που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της κύριας εγκατάστασης. Ενώ δεν πρέπει να

²¹ Προσθήκη έμφασης.

²² Αιτιολογική σκέψη 36 (προσθήκη έμφασης): «Η κύρια εγκατάσταση ενός υπευθύνου επεξεργασίας στην Ένωση θα πρέπει να είναι ο τόπος της κεντρικής του διοίκησης στην Ένωση, εκτός εάν οι αποφάσεις για τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα λαμβάνονται σε άλλη εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας στην Ένωση, οπότε η εν λόγω άλλη εγκατάσταση θα πρέπει να θεωρείται ως η κύρια εγκατάσταση. Η κύρια εγκατάσταση ενός υπευθύνου επεξεργασίας στην Ένωση θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και θα πρέπει να συνεπάγεται την ουσιαστική και πραγματική άσκηση δραστηριοτήτων διαχείρισης οι οποίες καθορίζουν τις κύριες αποφάσεις ως προς τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας μέσω σταθερών ρυθμίσεων. Το εν λόγω κριτήριο δεν θα πρέπει να εξαρτάται από το εάν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στον συγκεκριμένο τόπο. Η ύπαρξη και η χρήση τεχνικών μέσων και τεχνολογιών για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεν αποτελούν αφ' εαυτών κύρια εγκατάσταση και, επομένως, δεν συνιστούν καθοριστικά κριτήρια της κύριας εγκατάστασης. Η κύρια εγκατάσταση του εκτελούντος την επεξεργασία θα πρέπει να είναι ο τόπος της κεντρικής του διοίκησης στην Ένωση ή, εάν αυτός δεν έχει κεντρική διοίκηση στην Ένωση, ο τόπος όπου πραγματοποιούνται οι βασικές δραστηριότητες επεξεργασίας στην Ένωση. Σε περιπτώσεις που αφορούν τόσο τον υπεύθυνο επεξεργασίας όσο και τον εκτελούντα την επεξεργασία, αρμόδια επικεφαλής εποπτική αρχή θα πρέπει να παραμένει η εποπτική αρχή του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η κύρια εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας, αλλά η εποπτική αρχή του εκτελούντος την επεξεργασία θα πρέπει να θεωρείται ως ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή και η εν λόγω εποπτική αρχή θα πρέπει να μετέχει στη διαδικασία συνεργασίας που προβλέπει ο παρών κανονισμός. Σε κάθε περίπτωση, οι εποπτικές αρχές του κράτους μέλους ή των κρατών μελών όπου ο εκτελών την επεξεργασία έχει μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές όταν το σχέδιο απόφασης αφορά μόνο τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όταν η επεξεργασία διενεργείται από όμιλο επιχειρήσεων, ως κύρια εγκατάσταση της ελέγχουσας επιχείρησης θα πρέπει να θεωρείται η κύρια εγκατάσταση του ομίλου επιχειρήσεων, εκτός εάν οι σκοποί και τα μέσα της επεξεργασίας καθορίζονται από άλλη επιχείρηση.»

ξεχνάμε ότι, όπως έκρινε και το ΔΕΕ στην απόφαση C-645/19,²³ ο Μηχανισμός-Μιας-Στάσης δεν απαιτεί από την κύρια εγκατάσταση να είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας της σχετικής επεξεργασίας (Moerel & Wolk, 2022).

[44] Το ΕΣΠΔ υιοθέτησε στις 28 Μαρτίου 2023 τις Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022²⁴ οι οποίες αποτελούν μια ελαφρώς επικαιροποιημένη έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 στις Κατευθυντήριες Γραμμές WP244 rev.01 'για τον προσδιορισμό της επικεφαλής εποπτικής αρχής των υπευθύνων επεξεργασίας ή των εκτελούντων την επεξεργασία'.²⁵

[45] Σύμφωνα με αυτές, ο προσδιορισμός της κύριας εγκατάστασης προϋποθέτει καταρχάς τον προσδιορισμό της κεντρικής διοίκησης της οντότητας εντός της ΕΕ, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση. Ως κεντρική διοίκηση θεωρείται ο τόπος στον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις που αφορούν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως π.χ. τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας για την περίπτωση των υπευθύνων επεξεργασίας). Σημειωτέον ότι εκτός από το μέρος που λαμβάνονται οι αποφάσεις, στον τόπο άσκησης της κεντρικής διοίκησης θα πρέπει να υπάρχει και η εξουσία εφαρμογής των λαμβανόμενων αποφάσεων.

[46] Σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας της εγκατάστασης, όπως αναφέρει και ο Κόμνιος (2021) (προσθήκη έμφασης) «[σ]την υπόθεση *Weltimmo*, το ΔΕΕ, τασσόμενο υπέρ της ευέλικτης ερμηνείας της έννοιας της εγκατάστασης, ξεκαθάρισε ότι αρκεί κάθε πραγματική και ουσιαστικού χαρακτήρα δραστηριότητα, έστω και περιορισμένη, όπως, για παράδειγμα, η χρήση γραμματοθυρίδας στο έδαφος κράτους μέλους για τη διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων». Επομένως, εγκατάσταση σημαίνει ότι υπάρχει ουσιαστική και

²³ Ανάλυση της απόφασης θα βρείτε παρακάτω στην Ενότητα 4.1-CJEU – C-645/19 – Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit.

²⁴ Σημειώνεται ότι το ΕΣΠΔ υιοθέτησε στις 28 Μαρτίου 2023 διορθωμένο το κείμενο των Κατευθυντήριων Γραμμών 8/2022 'για τον προσδιορισμό της επικεφαλής εποπτικής αρχής του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία' (μετάφραση δική μας). Διαθέσιμο στο: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-82022-identifying-controller-or-processors-lead_en (Τελευταία Πρόσβαση 26.05.2023). Η διόρθωση αφορούσε την προσέγγιση σχετικά με τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας (joint-controllers), που αναλύεται κατωτέρω στην Ενότητα 2.3.4.2-Αρμόδια Εποπτική Αρχή σε περίπτωση από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας.

²⁵ Διαθέσιμο στο: https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-05/wp244rev01_el.pdf (Τελευταία Πρόσβαση 21.12.2022).

πραγματική άσκησης δραστηριότητας, μέσω κάποιας σταθερής παρουσίας εντός της Ένωσης (π.χ. θυγατρική εταιρεία, υποκατάστημα, γραφείο που απασχολεί έστω και έναν υπάλληλο) (Κανέλλος, 2020).

- [47] Αντίστοιχα, και το ΕΣΠΔ (2019), για τον προσδιορισμό του εάν μια οντότητα διαθέτει εγκατάσταση εντός της ΕΕ αναφέρει ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μονιμότητα της εγκατάστασης και ο πραγματικός χαρακτήρας της άσκησης των δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των οικονομικών δραστηριοτήτων και τις υπηρεσίες που παρέχονται. Συνεπώς, η παρουσία ενός εργαζομένου στην ΕΕ δεν είναι επαρκής αιτία για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ. Προκειμένου μια επεξεργασία να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, θα πρέπει αυτή να γίνεται «στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων» που αφορούν τον εργαζόμενο/οντότητα που εδρεύει στην ΕΕ.²⁶
- [48] Το ΕΣΠΔ (2019) τονίζει ότι η ερμηνεία της έννοιας της «επεξεργασίας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης» θα πρέπει μεν να διασφαλίζει την αποτελεσματική και πλήρη προστασία των υποκειμένων των δεδομένων, αλλά δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται με τρόπο τόσο ευρύ ώστε η οποιαδήποτε παρουσία μιας οντότητας σε έδαφος της ΕΕ να αρκεί για να θεωρηθεί ότι η επεξεργασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού. Υπάρχουν παράγοντες που μπορούν να συμβάλλουν ώστε να προσδιοριστεί εάν μια δραστηριότητα εμπίπτει στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ.
- [49] Να σημειωθεί ότι ο Κανονισμός «δεν επιτρέπει την άγρα αρμόδιου δικαστηρίου (*forum shopping*)» (Ομάδα Εργασίας 29, 2017). Παρόλο που δίνεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας η δυνατότητα να προσδιορίσει ο ίδιος την κύρια εγκατάστασή του – και, συνεπώς, το ποια είναι η αρμόδια «επικεφαλής» εποπτική αρχή – η διαπίστωση αυτή μπορεί να προσβληθεί μεταγενέστερα από την αντίστοιχη «ενδιαφερόμενη» εποπτική αρχή. Εάν στην εγκατάσταση που έχει δηλωθεί ως «κύρια εγκατάσταση» δεν πραγματοποιείται ουσιαστική και πραγματική άσκηση δραστηριοτήτων διαχείρισης ή λήψη αποφάσεων σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τότε – με

²⁶ Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ύπαρξη ενός και μόνο εργαζομένου εντός ΕΕ μπορεί να αποτελέσει επαρκές στοιχείο για να θεωρηθεί ότι υπάρχει μόνιμη εγκατάσταση, εάν π.χ. ο εν συγκεκριμένος εργαζόμενος ενεργεί με επαρκή βαθμό σταθερότητας. Αντίθετα, η παρουσία απλώς και μόνο ενός εργαζομένου στην ΕΕ – μίας οντότητας εκτός της ΕΕ – μπορεί να μην συνεπάγεται ταυτόχρονη εφαρμογή του ΓΚΠΔ, εάν η επεξεργασία που πραγματοποιείται συνδέεται αποκλειστικά με δραστηριότητες της οντότητας εκτός της ΕΕ (ΕΣΠΔ, 2019).

αντικειμενικά κριτήρια – είτε οι αρμόδιες αρχές είτε το ΕΣΠΔ θα αποφασίσουν ποια είναι η «επικεφαλής» εποπτική αρχή (Ομάδα Εργασίας 29, 2017). Υπόκειται στον ίδιο τον υπεύθυνο επεξεργασίας να παράσχει τις απαραίτητες πληροφορίες και έγγραφα προκειμένου να αποδείξει που βρίσκεται η «κύρια εγκατάστασή» του.

[50] Σε περίπτωση που δεν χρησιμοποιηθεί το βασικό κριτήριο για τον ορισμό της κύριας εγκατάστασης (ήτοι το κριτήριο της κεντρικής διοίκησης), η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 (εφεξής η «**OE29**» ή το «**WP29**»)²⁷ στις Κατευθυντήριες Γραμμές (2017), παραθέτει ενδεικτικά κριτήρια προσδιορισμού της κύριας εγκατάστασης στις περιπτώσεις που αυτή δεν ταυτίζεται με τον τόπο της κεντρικής διοίκησης της οντότητας την Ένωση. Τα κριτήρια που πρέπει να εξεταστούν (ενδεχομένως λαμβάνοντας υπόψη και άλλους παράγοντες) αφορούν τον τόπο/εγκατάσταση όπου: (α) λαμβάνεται η τελική «έγκριση» των αποφάσεων όσον αφορά τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας· (β) λαμβάνονται οι αποφάσεις σχετικά με επιχειρηματικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν επεξεργασία δεδομένων· (γ) βρίσκεται στην πραγματικότητα η εξουσία εφαρμογής των αποφάσεων· (δ) είναι εγκατεστημένος ο διευθυντής (ή οι διευθυντές) που έχει τη γενική ευθύνη διαχείρισης για τις δραστηριότητες διασυνοριακής επεξεργασίας· (ε) έχει καταχωρισθεί ως εταιρεία ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία, εάν πρόκειται για μία επικράτεια.

[51] Τέλος, να σημειωθεί ότι, παρόλο που η κεντρική εποπτική αρχή είναι εκείνη, στην χώρα της οποίας βρίσκεται η (κύρια) εγκατάσταση όπου λαμβάνονται αποφάσεις για τους σκοπούς και τους τρόπους επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις όπου άλλες οντότητες/εγκαταστάσεις δύνανται να λαμβάνουν αυτόνομες αποφάσεις για συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας.²⁸ Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να υπάρξουν περιπτώσεις όπου προσδιορίζονται περισσότερες

²⁷ Η OE29 ήταν το όργανο της ΕΕ η οποία συστάθηκε με την οδηγία 95/46/EK και ασχολήθηκε με θέματα που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έως τις 25 Μαΐου 2018 (έναρξη εφαρμογής του ΓΚΠΔ). Η OE29 αντικαταστάθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (εφεξής, το «**ΕΣΠΔ**» ή το «**EDPB**»).

²⁸ Επί παραδείγματι, η Γαλλική εποπτική αρχή (CNIL) επέβαλλε πρόστιμο ύψους 50 εκ. ευρώ στην Google καθώς έκρινε ότι η Google παρόλο που είχε την έδρα της στην ΕΕ στην Ιρλανδία, η εν λόγω ιρλανδική οντότητα «δεν είχε εξουσία λήψης αποφάσεων» σε σχέση με τις σχετικές διασυνοριακές δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων στις οποίες αφορούσαν οι καταγγελίες. Δείτε σχετικά στην Ενότητα 4.2.2-CNIL vs Google Ireland.

από μία επικεφαλής εποπτική αρχή. Αυτό ισχύει όταν υφίστανται ξεχωριστά κέντρα λήψης αποφάσεων, σε διαφορετικές χώρες, για διαφορετικές δραστηριότητες επεξεργασίας. Είναι βασικό συνεπώς, για τις οντότητες που επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα, να γνωρίζουν ποια εγκατάσταση είναι αυτή που λαμβάνει τις αποφάσεις για τους σκοπούς και τα μέσα επεξεργασίας για τις δραστηριότητες επεξεργασίας που πραγματοποιούνται (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022).

2.3.1 Εκπρόσωπος (άρθρο 27 ΓΚΠΔ)

- [52] Ο Κανονισμός επιβάλλει σε κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία που εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 του ΓΚΠΔ και δεν είναι εγκατεστημένος στην ΕΕ, την υποχρέωση ορισμού εκπροσώπου στην ΕΕ, εκτός εάν πληρούνται τα κριτήρια εξαίρεσης του άρθρου 27 παρ. 2 του ΓΚΠΔ.²⁹
- [53] Ως εκπρόσωπος ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 2, περ. 17 το «φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο στην Ένωση, το οποίο ορίζεται εγγράφως από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία βάσει του άρθρου 27 και εκπροσωπεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία ως προς τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού». Οι αρμοδιότητες ενός εκπροσώπου αφορούν – μεταξύ άλλων – τις υποχρεώσεις που αφορούν τη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, κυρίως αναφορικά με τη διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και της εκπροσωπούμενης οντότητας.
- [54] Επίσης, ο εκπρόσωπος εντός της Ένωσης οφείλει να εκτελεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί με τη σχετική εντολή από τον υπεύθυνο ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, και να συνεργάζεται με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές. Τουτέστιν, «μια

²⁹ Ήτοι, όταν ο νομοθέτης προβλέπει «μικρό κίνδυνο» από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικότητας, δηλαδή όταν: (α) δεν πραγματοποιείται συστηματική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ή (β) πραγματοποιείται μικρής κλίμακας επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ή (γ) τα υπό επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν περιλαμβάνουν – σε μεγάλη κλίμακα – δεδομένα ειδικών κατηγοριών ή δεδομένα που σχετίζονται με ποινικές καταδίκες και αδικήματα, ή (δ) όταν δεν είναι πιθανόν να υπάρξει κίνδυνος για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, εάν ληφθούν υπόψη το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο, η φύση και οι σκοποί της επεξεργασίας, ή (ε) εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι δημόσια αρχή ή φορέας.

εποπτική αρχή μπορεί να επικοινωνεί με τον εκπρόσωπο για οποιοδήποτε θέμα το οποίο αφορά τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης [...] και ότι ο εκπρόσωπος πρέπει να είναι σε θέση να διευκολύνει κάθε ανταλλαγή πληροφοριών ή διαδικασιών μεταξύ μιας αιτούσας εποπτικής αρχής και ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία εγκατεστημένου εκτός της Ένωσης» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019).

[55] Ο Κανονισμός δεν επιβάλλει την υποχρέωση κοινοποίησης του ορισμού του εκπροσώπου σε εποπτική αρχή, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο (α) και το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο (α), είναι απαραίτητο (στο πλαίσιο των υποχρεώσεων διαφάνειας και ενημέρωσης) να παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων πληροφορίες και στοιχεία επικοινωνίας και ταυτότητας του εκπροσώπου στην Ένωση, και να καθίστανται αυτές οι πληροφορίες ευπρόσιτες για τις εποπτικές αρχές (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019).

[56] Ο ορισμός ενός εκπροσώπου στην Ένωση δεν επηρεάζει την υποχρέωση λογοδοσίας και την ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, καθώς οι τελευταίοι δεν υποκαθίστανται όσον αφορά την ευθύνη τους από τον εκπρόσωπο στην Ένωση. Μπορούν συνεπώς οι «εποπτικές αρχές να επιβάλουν στον εκπρόσωπο διορθωτικά μέτρα ή διοικητικά πρόστιμα και κυρώσεις που επιβάλλονται στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή στον εκτελούντα την επεξεργασία που δεν είναι εγκατεστημένος στην Ένωση σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 2 και το άρθρο 83 του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, η δυνατότητα άμεσου καταλογισμού ευθύνης σε εκπρόσωπο περιορίζεται στις άμεσες υποχρεώσεις που υπέχει ο ίδιος, όπως αναφέρονται στο άρθρο 30 και στο άρθρο 58 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019).

[57] Παρόλο που από το περιεχόμενο της Αιτιολογικής Σκέψης 80³⁰, θα μπορούσε κάποιος να θεωρήσει ότι ο ορισμός ενός εκπροσώπου θα μπορούσε να υποκαθιστά τον υπεύθυνο

³⁰ Αιτιολογική σκέψη 80 (προσθήκη έμφασης): «Αν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία μη εγκατεστημένος στην Ένωση επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποκειμένων τα οποία βρίσκονται στην Ένωση και ασκεί δραστηριότητες επεξεργασίας σχετικές με την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών, είτε απαιτείται πληρωμή από το υποκείμενο είτε όχι, στα εν λόγω υποκείμενα στην Ένωση ή με την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους στον βαθμό που η συμπεριφορά τους λαμβάνει χώρα στην Ένωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την

επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία σε καθεστώς αντίστοιχο της «εγκατάστασης», αυτό ουδόλως συμβαίνει, καθώς φαίνεται ότι το περιεχόμενο της αιτιολογικής σκέψης 80 δεν αντικατοπτρίζεται πλήρως στο κείμενο του Κανονισμού, και το περιεχόμενο των αιτιολογικών σκέψεων δεν αποτελεί εφαρμοστέο δίκαιο.

[58] Το ΕΣΠΔ (2019) αναφέρει ρητά ότι από τη διατύπωση του άρθρου 27 του ΓΚΠΑ γίνεται κατανοητό ότι «υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία μη εγκατεστημένος στην Ένωση ο οποίος έχει ορίσει γραπτώς εκπρόσωπο στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ΓΚΠΑ, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 παράγραφος 1. Αυτό σημαίνει ότι η παρουσία εκπροσώπου εντός της Ένωσης δεν συνιστά «εγκατάσταση» υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 1» (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019)^{31 32}.

[59] Όπως αναφέρει η ΟΕ29 στις Κατευθυντήριες Γραμμές WP 244 rev.01 (2017) και το ΕΣΠΔ στις Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022, «[ο] μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων εφαρμόζεται μόνο στους υπευθύνους επεξεργασίας με εγκατάσταση (ή εγκαταστάσεις) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει εγκατάσταση στην ΕΕ, απλώς και μόνο η παρουσία εκπροσώπου σε κράτος μέλος δεν αρκεί για την ενεργοποίηση του συστήματος μίας στάσης. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας χωρίς εγκατάσταση

επεξεργασία θα πρέπει να ορίζει εκπρόσωπο, εκτός αν η επεξεργασία είναι περιστασιακή, δεν περιλαμβάνει επεξεργασία, σε μεγάλη κλίμακα, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζεται με ποινικές καταδίκες και αδικήματα και δεν είναι πιθανόν να οδηγήσει σε κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες φυσικών προσώπων, εάν ληφθούν υπόψη το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο, η φύση και οι σκοποί της επεξεργασίας ή εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι δημόσια αρχή ή φορέας. Ο εκπρόσωπος θα πρέπει να ενεργεί για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία και σε αυτόν μπορεί να απευθύνεται κάθε εποπτική αρχή. Ο εκπρόσωπος θα πρέπει να ορίζεται ρητώς με γραπτή εντολή του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία να ενεργεί εξ ονόματός του όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Ο διορισμός του αντιπροσώπου αυτού δεν επηρεάζει την ευθύνη ή τη λογοδοσία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία βάσει του παρόντος κανονισμού. Ο αντιπρόσωπος αυτός θα πρέπει να εκτελεί τα καθήκοντά του ανάλογα με την εντολή που έλαβε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, μεταξύ άλλων να συνεργάζεται με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές για τυχόν μέτρα που λαμβάνονται προς εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τον παρόντα κανονισμό. Ο διορισμένος αντιπρόσωπος θα πρέπει να υπόκειται σε διαδικασίες επιβολής σε περίπτωση μη συμμόρφωσης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία».

³¹ Αντίστοιχη διατύπωση υπάρχει και στις Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022 του ΕΣΠΔ.

³² Προσθήκη έμφασης.

στην ΕΕ οφείλουν να συνεργάζονται με τις οικείες εποπτικές αρχές σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο δραστηριοποιούνται, μέσω του τοπικού τους εκπροσώπου».

- [60] Συνεπώς, τόσο από τις Κατευθυντήριες Γραμμές 3/2018 όσο και από τις Κατευθυντήριες Γραμμές WP 244 rev.01, στην περίπτωση οντοτήτων εκτός ΕΕ που εμπίπτουν στην υποχρέωση ορισμού εκπροσώπου δεν φαίνεται να είναι δυνατή η εφαρμογή του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop). Αυτό επιβεβαιώθηκε και από τις Κατευθυντήριες Γραμμές 9/2022, σύμφωνα με τις οποίες οι οντότητες που διαθέτουν αντιπρόσωπο σε ένα κράτος μέλος δεν μπορούν να βασίζονται στο Μηχανισμό-Μίας-Στάσης. Αντίθετα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να ενημερώνει κάθε εποπτική αρχή κατά περίπτωση.³³
- [61] Ο ρόλος του εκπροσώπου με βάση τα αναφερόμενα στο άρθρο 27 του ΓΚΠΔ, φαίνεται να είναι προβληματικός, καθώς δεν προσδιορίζεται επαρκώς ο ρόλος και οι υποχρεώσεις του (Κανέλλος, 2020). Η κριτική και ο προβληματισμός που υπάρχει σχετικά με την συνεκτική εφαρμογή του Κανονισμού (ή τις πιθανές ελλείψεις του) είναι εμφανείς στην συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς εάν μια οντότητα εκτός ΕΕ δεν μπορεί να ορίσει μια επικεφαλής εποπτική αρχή, μέσω του ορισμού εκπροσώπου εντός ΕΕ, τότε ο εκπρόσωπος θα πρέπει να συναλλάσσεται με 28 ανεξάρτητες εποπτικές αρχές. Επιπλέον, ορισμένες εποπτικές αρχές – όπως η CNIL – φαίνεται να απαιτούν γαλλόφωνο εκπρόσωπο.
- [62] Τίθενται λοιπόν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη συνεκτική και ενιαία εφαρμογή του Κανονισμού τα οποία αποτελούν και τη βάση της κριτικής επί των διαδικασιών και ρυθμίσεων του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης. Πώς μπορεί να επιτευχθεί η αποτελεσματική και συνεκτική εφαρμογή του Κανονισμού στην προκείμενη περίπτωση, όπου ο εκπρόσωπος θα πρέπει να επικοινωνεί και να διαχειρίζεται είκοσι οκτώ (28) διαφορετικές αρμόδιες αρχές, οι οποίες ενδεχομένως να ασχολούνται με ή να ελέγχουν/ερευνούν την ίδια δραστηριότητα επεξεργασίας του υπευθύνου επεξεργασίας

³³ Δείτε σχετικά παρ. 66 επ. Οι κατευθυντήριες γραμμές 9/2022 είναι διαθέσιμες στο: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-04/edpb_guidelines_202209_personal_data_breach_notification_v2.0_en.pdf (Τελευταία Πρόσβαση (15.06.2023)).

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα; Και, είναι δυνατό να επιτευχθεί εν τέλει συστηματικά ενιαία εφαρμογή του Κανονισμού;

2.3.2 Όμιλος Επιχειρήσεων

- [63] Στο άρθρο 4 παράγραφος 2 περίπτωση 19 ΓΚΠΔ, ορίζεται ως «όμιλος επιχειρήσεων»: μια ελέγχουσα επιχείρηση και οι ελεγχόμενες από αυτήν επιχειρήσεις. Στην Αιτιολογική Σκέψη 37 αναφέρεται ότι «[ο] όμιλος επιχειρήσεων θα πρέπει να καλύπτει την ελέγχουσα επιχείρηση και τις επιχειρήσεις που αυτή ελέγχει, όπου η ελέγχουσα επιχείρηση θα πρέπει να είναι η επιχείρηση η οποία μπορεί να ασκεί κυρίαρχη επιρροή στις άλλες επιχειρήσεις δυνάμει, για παράδειγμα, κυριότητας, οικονομικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν ή της εξουσίας εφαρμογής κανόνων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιχείρηση που ασκεί έλεγχο επί της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε επιχειρήσεις που συνδέονται με αυτή θα πρέπει να θεωρείται, μαζί με τις εν λόγω επιχειρήσεις, όμιλος επιχειρήσεων».
- [64] Όταν μία επιχείρηση δραστηριοποιείται στην ΕΕ ως μέρος ομίλου επιχειρήσεων, τότε η εγκατάσταση που βρίσκεται η έδρα της εταιρείας θεωρείται ως το κέντρο λήψης αποφάσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι θα θεωρείται ως η κύρια εγκατάσταση του ομίλου επιχειρήσεων, εκτός εάν οι αποφάσεις για τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας λαμβάνονται από μία άλλη εγκατάσταση. Ενδέχεται, ως κύρια εγκατάσταση να λειτουργεί η έδρα της μητρικής επιχείρησης ή το κέντρο διοίκησης του ομίλου επιχειρήσεων στην ΕΕ, καθώς εκεί (συνήθως) λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις και υπάρχει η εξουσία εφαρμογής τους. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ο Μηχανισμός-Μιας-Στάσης δεν απαιτεί από την κύρια εγκατάσταση να είναι επίσης ο υπεύθυνος επεξεργασίας της σχετικής επεξεργασίας.
- [65] Όπως αναφέρει το ΕΣΠΔ (2017), ο ορισμός του τόπου της κεντρικής διοίκησης ενός υπεύθυνου επεξεργασίας συμπεριλαμβάνει επίσης οργανισμούς που έχουν κεντρικό σύστημα λήψης αποφάσεων με διάρθρωση υποκαταστημάτων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εξουσία που αφορά στη λήψη και εφαρμογή αποφάσεων για τη διασυνοριακή επεξεργασία δεδομένων ανήκει στα κεντρικά γραφεία της εταιρείας και ο προσδιορισμός του τόπου της κύριας εγκατάστασης και, συνεπώς, της εποπτικής αρχής που θα έχει την επικεφαλής εποπτεία είναι απλός. Το σύστημα λήψης αποφάσεων ενός ομίλου επιχειρήσεων, όμως, μπορεί να είναι πιο πολύπλοκο και να παρέχει ανεξαρτησία

σε διάφορες εγκαταστάσεις για τη λήψη αποφάσεων. Σε αυτή την περίπτωση, οι οντότητες θα πρέπει να εφαρμόσουν συγκεκριμένα κριτήρια προσδιορισμού της κύριας εγκατάστασης, προκειμένου να καθορίσουν ποια είναι η επικεφαλής εποπτική αρχή.³⁴

2.3.3 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO)

- [66] Σύμφωνα με τον Κανονισμό, οι ορισμένοι υπεύθυνοι επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία είναι υποχρεωμένοι να ορίζουν Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (εφεξής, ο «ΥΠΔ»), εφόσον έχουν ως βασική δραστηριότητα την τακτική και συστηματική παρακολούθηση υποκειμένων των δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα, ή την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε μεγάλη κλίμακα ή δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα. Την ίδια υποχρέωση έχουν επίσης δημόσιες αρχές και φορείς, ανεξαρτήτως από το είδους των δεδομένων που επεξεργάζονται (απλά ή ειδικών κατηγοριών). Επίσης, ο ορισμός του ΥΠΔ μπορεί να πραγματοποιηθεί και σε εθελοντική βάση ακόμα και εάν δεν απαιτείται ρητά από τον Κανονισμό.
- [67] Ο ΥΠΔ θα πρέπει να ορίζεται στην αρμόδια κύρια εποπτική αρχή, αλλά δεν είναι απαραίτητο να είναι εγκατεστημένος στον τόπο της (κύριας) εγκατάστασης ή της εγκατάστασης της αρμόδιας (κύριας) εποπτικής αρχής. Η ΟΕ29, στις Κατευθυντήριες Γραμμές WP 243 rev.01 (οι οποίες εγκρίθηκαν και από το ΕΣΠΔ το 2017) *‘σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων’* αναφέρει ότι «[γ]ια τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά να είναι εγκατεστημένος ο τελευταίος εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από το εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι ή όχι εγκατεστημένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν αποκλείεται, πάντως, σε κάποιες περιπτώσεις στις οποίες ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία δεν είναι εγκατεστημένοι εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να είναι σε θέση να εκτελεί τις δραστηριότητές του αποτελεσματικότερα εάν είναι εγκατεστημένος εκτός ΕΕ».

³⁴ Δείτε σχετικά στην παράγραφο [50] ανωτέρω.

[68] Ο ορισμός ενός ΥΠΔ δεν επηρεάζει με οποιονδήποτε τρόπο το καθορισμό της (κύριας) εγκατάστασης από μία οντότητα και συνεπώς και την εφαρμογή του μηχανισμού συνεκτικότητας.

2.3.4 Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας (joint controllers)

2.3.4.1 Ορισμός και υποχρεώσεις των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας

[69] Από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχουμε σε περιπτώσεις επεξεργασίας στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας, συνεπώς ο ορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας³⁵ αποτελεί την αφετηρία για τον καθορισμό της κοινής ευθύνης επεξεργασίας.

[70] Στο άρθρο 26 του Κανονισμού αναφέρεται ότι «[σ]ε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, αποτελούν από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Αυτοί καθορίζουν με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και τα αντίστοιχα καθήκοντά τους για να παρέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14, μέσω συμφωνίας μεταξύ τους, εκτός εάν και στον βαθμό που οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των υπευθύνων επεξεργασίας καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκεινται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας. Στη συμφωνία μπορεί να αναφέρεται ένα σημείο επικοινωνίας για τα υποκείμενα των δεδομένων».

[71] Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας οφείλουν να κατανέμουν – με μεταξύ τους συμφωνία – με διαφανή τρόπο τις αρμοδιότητες τους, ήτοι τα καθήκοντα και τις ευθύνες που έχουν, για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό. Σκοπός της συγκεκριμένης διάταξης είναι να αποφεύγονται φαινόμενα σύγκρουσης αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα τόσο τη μη συμμόρφωσης των μερών όσο και την εν γένει μειωμένη προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτή η συμφωνία περιλαμβάνει «ιδίως» ζητήματα που αφορούν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και την υποχρέωση ενημέρωσης και διαφάνειας προς

³⁵ Δείτε Άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ και Ενότητα 2.2.1-Υπεύθυνος επεξεργασίας ανωτέρω.

αυτά. Παρόλα αυτά, η αναφορά στο άρθρο 26 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, δεν είναι περιοριστική και η κατανομή των ευθυνών για συμμόρφωση πρέπει να διασφαλίζει ότι οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας συμμορφώνονται με όλο το πλαίσιο του Κανονισμού όσον αφορά την από κοινού επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2021). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ζητήματα που αφορούν: (α) την εφαρμογή των γενικών αρχών της επεξεργασίας δεδομένων (άρθρο 5) και της νομικής βάσης επεξεργασίας (άρθρο 6)· (β) τα μέτρα ασφαλείας (άρθρο 32)· (γ) χρήση εκτελούντων την επεξεργασία (άρθρο 28) και διαβιβάσεων σε τρίτες χώρες (άρθρα 44 επ.) κλπ..

[72] Η συμβατική ρύθμιση μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας περιλαμβάνει και τη γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων τόσο στα υποκείμενα των δεδομένων, όσο και στην αρμόδια εποπτική αρχή (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2021). Αυτό τονίζεται και στις Κατευθυντήριες Γραμμές 'σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού 2016/679' (WP250 rev.01)³⁶ σύμφωνα με το οποίο, στην συμφωνία «περιλαμβάνεται ο καθορισμός του μέρους που θα έχει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις δυνάμει των άρθρων 33 και 34. Η ΟΕ29 συνιστά οι συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να περιλαμβάνουν διατάξεις που να καθορίζουν ποιος υπεύθυνος επεξεργασίας θα φέρει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης παραβιάσεων του ΓΚΠΔ».

[73] Όπως αναφέρει το ΕΣΠΔ (2021) στη συμφωνία που καταρτίζεται μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας πρέπει να καθορίζεται «ποιος κάνει τι». Τα μέρη αποφασίζουν «ποιος θα πρέπει να εκτελεί ποια καθήκοντα», και να κατοχυρώνεται ότι οι δραστηριότητες είναι σύμφωνες με τις υποχρεώσεις που έχουν τα μέρη βάσει του ΓΚΠΔ σε σχέση με την εν λόγω κοινή επεξεργασία. Στα μέτρα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας κατά των καθορισμό των αρμοδιοτήτων τους, θα πρέπει να περιλαμβάνονται και ζητήματα που αφορούν την οργάνωση της επαφής με τα υποκείμενα των δεδομένων και τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

³⁶ Διαθέσιμες στο: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/612052> (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2022).

[74] Σημειώνεται ότι οι αρμόδιες εποπτικές αρχές δεν δεσμεύονται από τους όρους των ρυθμίσεων μεταξύ των μερών, ούτε ως προς το ζήτημα του χαρακτηρισμού των μερών ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, ούτε ως προς το καθορισμένο μεταξύ τους ως σημείο επαφής.

2.3.4.2 *Αρμόδια Εποπτική Αρχή σε περίπτωση από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας*

α. Τι ισχύει σήμερα (Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022)

[75] Το ΕΣΠΑ διευκρινίζει στις Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022 ότι στον ΓΚΠΔ δεν υπάρχει αναφορά «στο ζήτημα του προσδιορισμού της επικεφαλής αρχής σε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας που είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, ήτοι στην περίπτωση από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας». ³⁷

[76] Από το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ και την Αιτιολογική Σκέψη 79 είναι σαφής η υποχρέωση των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να καθορίζουν οι ίδιοι με διαφανή τρόπο τις ευθύνες τους. Το ίδιο υπογράμμισε και το ΕΣΠΑ στις Κατευθυντήριες Γραμμές του 7/2020 σχετικά με την 'έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία'.³⁸ Κατά το ΕΣΠΑ (2023) «[ο]ι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να καθορίζουν "ποιος κάνει τι", αποφασίζοντας μεταξύ τους ποιος θα πρέπει να εκτελεί ποια καθήκοντα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η επεξεργασία συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις βάσει του ΓΚΠΔ σε σχέση με την εν λόγω κοινή επεξεργασία».

[77] Το ΕΣΠΑ, εν τέλει, σημειώνει ότι η εξουσία λήψης αποφάσεων των κοινών υπευθύνων επεξεργασίας δεν περιλαμβάνει τον καθορισμό της αρμόδιας εποπτικής αρχής σύμφωνα με τα άρθρα 55 και 56 ΓΚΠΔ, ούτε τη δυνατότητα των εν λόγω εποπτικών αρχών να ασκούν τα καθήκοντα και τις εξουσίες τους, όπως περιγράφονται στα άρθρα 57 και 58 ΓΚΠΔ.

³⁷ Σημειώνεται ότι οι Κατευθυντήριες Γραμμές αναθεωρήθηκαν τον Μάρτιο 2023, και είναι διαθέσιμες στο https://edpb.europa.eu/system/files/2023-04/edpb_guidelines_202208_identifying_lsa_targeted_update_v2_en.pdf (Τελευταία Πρόσβαση 26.05.2023).

³⁸ Δείτε σχετικά Κατευθυντήριες Γραμμές 07/2020 σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, παράγραφοι 161, 162 και 166.

[78] Το ΕΣΠΔ καταλήγει ότι «η έννοια της κύριας εγκατάστασης συνδέεται δυνάμει του ΓΚΠΔ με έναν μόνο υπεύθυνο επεξεργασίας και δεν μπορεί να επεκταθεί σε κατάσταση κοινού ελέγχου. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της δυνατότητας κάθε κοινού υπευθύνου επεξεργασίας να έχει τη δική του κύρια εγκατάσταση. Με άλλα λόγια, η κύρια εγκατάσταση ενός υπευθύνου επεξεργασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η κύρια εγκατάσταση των κοινών υπευθύνων επεξεργασίας για την επεξεργασία που πραγματοποιείται υπό τον κοινό έλεγχό τους. Ως εκ τούτου, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν μπορούν να ορίσουν (μεταξύ των εγκαταστάσεων στις οποίες λαμβάνονται οι αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας) κοινή κύρια εγκατάσταση και για τους δύο από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας».

β. Κατευθυντήριες Γραμμές ΟΕ 29 WP 244 rev.01

[79] Με την αναθεώρηση των Κατευθυντήριων Γραμμών 8/2022 'για τον προσδιορισμό της επικεφαλής εποπτικής αρχής του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία'³⁹, διαφοροποιείται η προσέγγιση του θέματος του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης ως προς τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας.

[80] Μέχρι την αναθεώρηση από το ΕΣΠΔ, η ΟΕ 29 στις Κατευθυντήριες Γραμμές WP 244 rev.01⁴⁰ ανέφερε ότι προκειμένου οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να μπορούν να επωφεληθούν από τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης, θα έπρεπε να προσδιορίζουν ποια εγκατάσταση τους (μεταξύ των εγκαταστάσεων στις οποίες λαμβάνονται οι αποφάσεις) θα είναι αυτή που θα έχει την εξουσία εφαρμογής των αποφάσεων σχετικά με την επεξεργασία ως προς το σύνολο των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας. Σε αυτή την περίπτωση, η συγκεκριμένη εγκατάσταση θα θεωρείτο ως η «κύρια εγκατάσταση» για τις πράξεις επεξεργασίας που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας.

[81] Ενώ σε περίπτωση από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας όπου δεν είχε προσδιοριστεί ή δεν υπήρχε μία εγκατάσταση η οποία έχει τη σχετική εξουσία εφαρμογής των

³⁹ Μετάφραση δική μας. Διαθέσιμο στο: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/documents/public-consultations/2022/guidelines-82022-identifying-controller-or_en (Τελευταία Πρόσβαση 21.12.2022).

⁴⁰ Διαθέσιμες στο: https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-05/wp244rev01_el.pdf (Τελευταία Πρόσβαση 26.05.2023).

αποφάσεων σχετικά με την επεξεργασία, δεν θα τύγχανε εφαρμογής ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop) και ο κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας θα υπόκειται στον έλεγχο της αρμόδιας εποπτικής αρχής της κύριας ή της μόνης εγκατάστασής του.

γ. Σχολιασμός των δύο Κατευθυντήριων Γραμμών (της Ομάδας εργασίας 29 - WP 244 rev.01 και του ΕΣΠΔ 8/2022)

- [82] Γεννιέται λοιπόν ο προβληματισμός, εάν οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν μπορούν να αποφασίσουν συμβατικά ποια θα είναι η επικεφαλής αρχή για την επεξεργασία τους, τότε ποια εποπτική αρχή θα είναι η αρμόδια να ερευνήσει την υπόθεση.
- [83] Εάν οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν συμφωνήσει ότι η κοινοποίηση στην εποπτική αρχή θα είναι ευθύνη του ενός από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας (π.χ. του Α), αυτή η κατανομή των ευθυνών θα πρέπει να απαλλάσσει τον άλλο από κοινού υπεύθυνο επεξεργασίας (π.χ. τον Β) από την κοινοποίηση στη δική του εποπτική αρχή (η οποία με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές 8/2022, θα είναι επίσης η επικεφαλής εποπτική αρχή). Η κοινοποίηση σε δύο εποπτικές αρχές θα μπορούσε να οδηγήσει σε έλεγχο και από τις δύο εποπτικές αρχές, ενδεχομένως και στους δύο από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεπώς, δύο διαφορετικές εποπτικές αρχές θα είναι αρμόδιες για την εξέταση της ίδιας πράξης επεξεργασίας, και πιθανώς στην έκδοση δύο αποφάσεων για το ίδιο ζήτημα (με πάντα πιθανό το ενδεχόμενο αυτές οι αποφάσεις να είναι αντίθετες μεταξύ τους).
- [84] Το ζήτημα είναι ακόμα πιο πολύπλοκο σε περίπτωση που μόνο ένα (ή κάποια) από τα μέρη της από κοινού δραστηριότητας επεξεργασίας έχει (κύρια) εγκατάσταση εντός της Ένωσης.
- [85] Σε περίπτωση που η αρμόδια εποπτική αρχή είναι αυτή που κάθε από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την (κύρια) εγκατάστασή του, θα πρέπει:
- α. είτε οι αρμόδιες αρχές να ελέγχουν τη συμφωνία μεταξύ των μερών, να λαμβάνουν υπόψη (και ενδεχομένως να δεσμεύονται) από τη ρύθμιση σχετικά με το μέρος που έχει αναλάβει να πραγματοποιήσει τις σχετικές εργασίες (π.χ. ενημέρωση αρχής και υποκειμένων σε περίπτωση παραβίασης, κλπ.)·

β. είτε να θεσπιστεί υποχρέωση στενότερης συνεργασίας (και ενδεχομένως υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις αντίστοιχες του μηχανισμού συνεργασίας) μεταξύ των επικεφαλής εποπτικών αρχών των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, προκειμένου να μην υπάρχει κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων. Θα μπορούσαν, επίσης, να καθοριστούν συγκεκριμένες αρμοδιότητες και κριτήρια, τα οποία οι εποπτικές αρχές θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να καθορίσουν ποια θα είναι αυτή που θα έχει πρωταρχικό ρόλο στη διαδικασία.

[86] Εναλλακτικά, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να καθορίζουν μεταξύ τους συμβατικά ποια θα είναι η επικεφαλής εποπτική αρχή, και οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να βασίζονται σε μια ανάλυση των πραγματικών περιστατικών για να καθορίσουν τη δικαιοδοσία τους. Αυτό βέβαια ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες «forum shopping». Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει οι εποπτικές αρχές να ελέγχουν και να διακρίνουν αντικειμενικά κριτήρια σχετικά με το ποιο μέρος είναι αυτό που θα θεωρηθεί ως το «πλέον υπεύθυνο» και η εποπτική αρχή του κράτους-μέλους της εγκατάστασης του συγκεκριμένου από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας να οριστεί ως η επικεφαλής εποπτική αρχή.

2.3.5 Υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία που δεν διαθέτουν εγκατάσταση στην ΕΕ

[87] Το ΕΣΠΔ (2019) επιβεβαιώνει ότι, σε περίπτωση που δεν υφίσταται εγκατάσταση στην Ένωση, ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία δεν μπορεί να επωφελείται από τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης που προβλέπεται στο άρθρο 56 του ΓΚΠΔ. Πράγματι, ο μηχανισμός συνεργασίας του ΓΚΠΔ εφαρμόζεται μόνο σε υπευθύνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία που διαθέτουν εγκατάσταση, ή εγκαταστάσεις, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[88] Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οι οποίοι βρίσκονται εκτός ΕΕ, αλλά εμπίπτουν στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ (μέσω του άρθρου 3 παρ. 2 ΓΚΠΔ) δεσμεύονται από τις ίδιες υποχρεώσεις γνωστοποίησης που έχουν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία που είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ και δεν εμπίπτουν στον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης. Συνεπώς θα πρέπει να ενημερώσουν κάθε

εποπτική αρχή όπου υπάρχουν θιγόμενα υποκείμενα των δεδομένων που διαμένουν στο κράτος μέλος τους.

2.3.6 Αρμοδιότητα εποπτικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή την μόνη εγκατάσταση

- [89] Στις 9 Ιουλίου 2019 το ΕΣΠΔ εξέδωσε τη γνωμοδότηση 8/2019 *‘σχετικά με την αρμοδιότητα της εποπτικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή τη μόνη εγκατάσταση’*⁴¹ στο πλαίσιο σχετικού ερωτήματος που είχε κατατεθεί από την γαλλική και τη σουηδική εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων. Οι δύο (2) αυτές αρχές *«ζήτησαν από το ΕΣΠΔ να εξετάσει το ζήτημα της συνέχισης της αρμοδιότητας της εθνικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή τη μόνη εγκατάσταση»*.
- [90] Τέτοιες μεταβολές ενδέχεται να συμβούν όταν: (α) γίνεται μετεγκατάσταση της μόνης ή της κύριας εγκατάστασης από ένα κράτος-μέλος της ΕΟΧ σε κάποιο άλλο κράτος-μέλος της ΕΟΧ· ή (β) όταν παύει να υπάρχει μόνη ή κύρια εγκατάσταση στην επικράτεια κάποιου κράτους-μέλους του ΕΟΧ· ή (γ) η κύρια εγκατάσταση ιδρύεται στην επικράτεια κράτους μέλους του ΕΟΧ ή μετεγκαθίσταται από τρίτη χώρα σε κράτος μέλος του ΕΟΧ.
- [91] Το ΕΣΠΔ διέκρινε ότι δεν υπάρχει κάποια ειδική διάταξη στον ΓΚΠΔ σχετικά με τα προαναφερόμενα ζητήματα.⁴² Στο πλαίσιο της συνεκτικής εφαρμογής του Κανονισμού, το ΕΣΠΔ έκρινε ότι το ζήτημα της αρμοδιότητας μιας εθνικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή τη μόνη εγκατάσταση αφορά *«ζήτημα γενικής εφαρμογής»* του Κανονισμού.

⁴¹ Διαθέσιμη στο: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_opinion_201908_changeofmainorsingleestabishment_el.pdf (Τελευταία Πρόσβαση 01.05.2023).

⁴² Όπως αναφέρεται στην παράγραφο 6 της γνωμοδότησης 08/2019 *«[π]ράγματι, ο ΓΚΠΔ δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη για την περίπτωση κατά την οποία η κύρια ή η μόνη εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία έχει ιδρυθεί στο έδαφος κράτους μέλους του ΕΟΧ και, ενώ εκκρεμεί διαδικασία επεξεργασίας, μετεγκαθίσταται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους ή εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ούτε για την περίπτωση κατά την οποία, ενόσω εκκρεμεί διαδικασία, ιδρύεται ή παύει να υφίσταται εγκατάσταση εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου»*.

- [92] Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι «[...] η μετεγκατάσταση της κύριας εγκατάστασης στο έδαφος άλλου κράτους μέλους του ΕΟΧ ενόσω εκκρεμεί η διαδικασία, θεωρείται ότι στερεί την αρχική αρμοδιότητα από την πρώτη αρχή τη στιγμή που η αλλαγή αυτή τίθεται σε ισχύ, όμως δεν στερεί αναδρομικώς τη νομική βάση από τις ήδη εκτελεσθείσες από την αρχική αρχή πράξεις». Οι διαδικασίες οι οποίες εκκρεμούν θα πρέπει να παραπεμφθούν στη εποπτική αρχή του κράτους που βρίσκεται (πλέον) η κύρια ή η μόνη εγκατάσταση. Αυτή η εποπτική αρχή καθίσταται επικεφαλής εποπτική αρχή και η διαδικασία συνεχίζεται όπως ορίζει το άρθρο 60 του ΓΚΠΔ, σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές.
- [93] Το ίδιο θα συμβεί και εάν δημιουργηθεί κύρια ή μόνη εγκατάσταση σε επικράτεια κράτους-μέλους της ΕΕ ή εάν γίνει μετεγκατάσταση από τρίτη χώρα στο έδαφος του ΕΟΧ. Σε αυτή την περίπτωση, επιτρέπεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή στον εκτελούντα την επεξεργασία να επωφεληθεί από τον μηχανισμό-μίας-στάσης. Η εποπτική αρχή της κύριας ή της μόνης εγκατάστασης καθίσταται επικεφαλής εποπτική αρχή και η διαδικασία συνεχίζεται όπως ορίζει το άρθρο 60 του ΓΚΠΔ, σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές.
- [94] Αντιθέτως, το πλεονέκτημα του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης που διαθέτει ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή ένας εκτελών την επεξεργασία θα αφαιρεθεί εάν δεν υφίσταται πλέον κύρια ή μόνη εγκατάσταση ενώ εκκρεμεί η διαδικασία (είτε επειδή έγινε μετεγκατάσταση εκτός του εδάφους του ΕΟΧ είτε επειδή καταργήθηκε η εγκατάσταση). Σε αυτή την περίπτωση, όταν δηλαδή η εγκατάσταση παύει να υπάρχει στο έδαφος κράτους-μέλους, αποκτούν αρμοδιότητα όλες οι αρμόδιες εποπτικές αρχές (τόσο η πρώην επικεφαλής εποπτική αρχή όπως κάθε άλλη ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή) βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 22 του Κανονισμού. Η πράξη επεξεργασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει διασυνοριακό χαρακτήρα, δεν χωρεί εφαρμογή της αρχής της συνεργασίας και εποπτική αρχή ανακτά πλήρη δικαιοδοσία.
- [95] «*En κατακλείδι, το ΕΣΠΔ φρονεί ότι η αρμοδιότητα να ενεργεί [κάποια εποπτική αρχή] ως επικεφαλής εποπτική αρχή μπορεί να αναληφθεί από άλλη εποπτική αρχή σε περίπτωση τεκμηριωμένης μεταβολής των περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή τη μόνη εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία έως τη λήψη της τελικής απόφασης από την εν λόγω εποπτική αρχή*». Αντιθέτως, ο Μηχανισμός-

Μίας-Στάσης παύει εφαρμόζεται, και κάθε εποπτική αρχή είναι αρμόδια να ασκήσει τη δικαιοδοσία της, εφόσον η κύρια ή η μόνη εγκατάσταση παύουν να βρίσκονται εκτός τους χώρου της ΕΟΧ.

2.4 Διασυνοριακή Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

- [96] Η ΟΕ29 (2017) αναφέρει ότι «[ο] προσδιορισμός της επικεφαλής εποπτικής αρχής έχει νόημα μόνο στην περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία πραγματοποιεί δραστηριότητες διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- [97] Ο ΓΚΠΔ στο άρθρο 4 παράγραφος 2 περίπτωση 24 ορίζει ως διασυνοριακή επεξεργασία διαζευκτικά «[την] επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία γίνεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων διάφορων εγκαταστάσεων σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών επεξεργασία είναι εγκατεστημένος σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη ή β) [την] επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία γίνεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μίας μόνης εγκατάστασης υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση αλλά που επηρεάζει ή ενδέχεται να επηρεάσει ουσιωδώς υποκείμενα των δεδομένων σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη».
- [98] Όσον αφορά, ειδικότερα, το δεύτερο εδάφιο του ορισμού, είναι προφανές ότι δεν εμπίπτουν όλες οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της διασυνοριακής επεξεργασίας, αλλά μόνο αυτές που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τα υποκείμενα των δεδομένων. Τέτοιες δραστηριότητες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν επεξεργασίες που: (α) προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν ζημία, απώλεια ή ταλαιπωρία σε φυσικά πρόσωπα· ή (β) έχουν ή ενδέχεται να έχουν επιρροή στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων· ή (γ) επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν την υγεία, την ευεξία ή την ψυχική ηρεμία των φυσικών προσώπων· ή (δ) επηρεάζουν ή ενδέχεται να επηρεάσουν την οικονομική ή χρηματοπιστωτική κατάσταση των φυσικών προσώπων, κλπ. (Ομάδα Εργασίας 29, 2017).

3 ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

3.1 Ο ρόλος των Εποπτικών Αρχών Προστασίας Δεδομένων στο σύστημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

- [99] Η διασφάλιση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων στη σημερινή εποχή όπου η πληροφορία είναι σχεδόν πανταχού παρούσα, έχει γίνει εξαιρετικά δύσκολη. Οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων αποτελούν κεντρικούς παράγοντες προστασίας των δεδομένων, και ενεργούν ως θεματοφύλακες των δικαιωμάτων των πολιτών.
- [100] Το ευρωπαϊκό οικοδόμημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βασίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες: (α) στις υποχρεώσεις των υπευθύνων και των εκτελούντων επεξεργασίας δεδομένων, (β) στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και γ) στο ρόλο των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων. Η ύπαρξη και η καλή λειτουργία ανεξάρτητων αρχών προστασίας δεδομένων αποτελεί «ουσιώδες στοιχείο» της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ΕΕ (Giurgiu & Larsen, 2016).
- [101] Σύμφωνα με την Οδηγία 95/46/ΕΚ (η οποία στην Ελλάδα ενσωματώθηκε με τον νόμο 2472/1997), κάθε κράτος-μέλος είχε την υποχρέωση να συστήσει μια εθνική ανεξάρτητη αρχή προστασίας δεδομένων, η αποστολή της οποίας θα ήταν να παρακολουθεί την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.
- [102] Η αντικατάσταση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ από τον Κανονισμό, εκσυγχρόνισε τους κανόνες και τους προσαρμοσε καλύτερα στην εποχή του διαδικτύου, ενισχύοντας σημαντικά το ρόλο των εθνικών αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων ως θεματοφυλάκων της τήρησης της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό επιτυγχάνεται με την επέκταση των αρμοδιοτήτων τους, με τον καθορισμό σαφών και ισχυρών εξουσιών και με τη δημιουργία του μηχανισμού για τη συνεργασία τους σε διακρατικές περιπτώσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και τη συνεκτική εφαρμογή του ΓΚΠΔ.
- [103] Ο Κανονισμός (κατά κάποιο τρόπο) εισάγει δύο (2) τύπους αρμοδιοτήτων: τις «ατομικές» και τις «συνεργατικές». Η «ατομική» αρμοδιότητα μιας εποπτικής αρχής προστασίας δεδομένων βασίζεται κυρίως στην αρχή της εδαφικότητας (άρθρα 3 και 33 ΓΚΠΔ). Σε

αυτές τις περιπτώσεις, η εποπτική αρχή αναμένεται να χειριστεί την υπόθεση μόνη της, καθώς φαίνεται ότι πρόκειται για ένα καθαρά τοπικό ζήτημα. Εάν όμως το θέμα υπερβαίνει το τοπικό πλαίσιο, ο Κανονισμός επιβάλλει στην εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων την υποχρέωση να ενημερώνει την εποπτική αρχή που είναι αρμόδια για την εποπτεία της κύριας ή μόνης εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Η αρμόδια (επικεφαλής) εποπτική αρχή μπορεί στη συνέχεια να αποφασίσει εάν θα συμμετάσχει και ερευνήσει (ή όχι) την υπόθεση. Εάν η υπεύθυνη εποπτική αρχή αποφασίσει να συμμετάσχει, η αρμοδιότητα καθίσταται «συνεργατική», επιτρέποντας σε πολλές αρχές προστασίας δεδομένων να συνεργαστούν. Συνεπώς, η «συνεργατική αρμοδιότητα» ενεργοποιείται σε περιπτώσεις διασυνοριακής επεξεργασίας όπου οι αρχές προστασίας δεδομένων πρέπει να συνεργαστούν μεταξύ τους. Στο πλαίσιο της συνεργατικής αρμοδιότητας, μια εποπτική αρχή μπορεί να ενεργεί είτε ως «επικεφαλής αρχή» είτε ως «ενδιαφερόμενη αρχή» (Giurgiu & Larsen, 2016).

3.2 Αρμοδιότητες Αρχών Προστασίας Δεδομένων

[104] Σε αντίθεση με την Οδηγία 95/46/EK, ο ΓΚΠΔ προβλέπει τώρα ένα σύνολο σαφώς καθορισμένων καθηκόντων και εξουσιών που ισχύουν εξίσου για όλες τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές. Τα θεμελιώδη καθήκοντά τους, αφορούν την παρακολούθηση και την επιβολή της εφαρμογής του Κανονισμού, την προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία δεδομένων, την αντιμετώπιση καταγγελιών, τη συνεργασία με άλλες αρχές προστασίας δεδομένων, κ.λπ.. Οι αρμοδιότητες ομαδοποιούνται σε τρεις (3) κύριες κατηγορίες, ήτοι (α) την εξουσία έρευνας, (β) τη διορθωτική εξουσία, καθώς και (γ) την εξουσία έγκρισης ή/και τη συμβουλευτική εξουσία.

[105] Η *ερευνητική εξουσία* αφορά κυρίως την εξουσία διεξαγωγής έρευνας με τη μορφή ελέγχων προστασίας δεδομένων ή επανεξέτασης πιστοποιήσεων που εκδίδονται σύμφωνα με τον Κανονισμό. Περιλαμβάνει επίσης την εξουσία λήψης (από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία) πρόσβασης στα δεδομένα και στους χώρους, τον εξοπλισμό και τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεξαγωγή της έρευνας. Στο πλαίσιο της *συμβουλευτικής εξουσίας*, οι εποπτικές αρχές εκδίδουν γνώμες προς τον εθνικό νομοθέτη, συμβουλεύουν τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες την επεξεργασία, καθώς και, επιτρέπουν ορισμένους

τύπους πράξεων επεξεργασίας που απαιτούν προηγούμενη άδεια. Επίσης, εγκρίνουν κώδικες δεοντολογίας και δεσμευτικούς εταιρικούς κανόνες, να διαπιστεύουν φορείς πιστοποίησης ή να εγκρίνουν τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες. Τέλος, η άσκηση των διορθωτικών εξουσιών αφορά την εφαρμογή κυρώσεων, όπως ενδεικτικά: (α) την έκδοση προειδοποιήσεων προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, (β) την εντολή συμμόρφωσης με τα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων, (γ) την εντολή διαγραφής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, (δ) την επιβολή απαγόρευσης της επεξεργασίας ή την αναστολή της ροής δεδομένων σε τρίτη χώρα. Τέλος, οι εποπτικές αρχές είναι πλέον σαφώς – στον ίδιο τον ΓΚΠΔ – εφοδιασμένες με την εξουσία να επιβάλλουν διοικητικά πρόστιμα (Giurgiu & Larsen, 2016).

[106] Στο άρθρο 57 του ΓΚΠΔ ορίζονται τα καθήκοντα που έχει η κάθε αρμόδια εποπτική αρχή στο έδαφος της (με την επιφύλαξη άλλων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που ορίζονται στον υπόλοιπο Κανονισμό). Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της εποπτικής αρχής είναι να «[...] χειρίζεται τις καταγγελίες που υποβάλλονται από το υποκείμενο των δεδομένων ή από φορέα ή οργάνωση ή ένωση σύμφωνα με το άρθρο 80 και ερευνά, στο μέτρο που ενδείκνυται, το αντικείμενο της καταγγελίας και ενημερώνει τον καταγγέλοντα για την πρόοδο και για την έκβαση της έρευνας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ιδίως εάν απαιτείται περαιτέρω έρευνα ή συντονισμός με άλλη εποπτική αρχή».⁴³ Στην περίπτωση που η καταγγελία (ή εν γένει η πράξη επεξεργασίας) έχει αμιγώς «εθνικό» χαρακτήρα, δηλαδή είτε αφορά εγκατάσταση στο οικείο κράτος-μέλος είτε επηρεάζει ουσιαστικά υποκείμενα των δεδομένων μόνο στο οικείο κράτος-μέλος, τότε η εποπτική αρχή ερευνά την καταγγελία –καταρχήν– μόνη της ασκώντας της εξουσίες που της δίνει ο ΓΚΠΔ στο (άρθρο 58) και η εθνική νομοθεσία (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018).⁴⁴

[107] Σε περίπτωση όμως που ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι εγκατεστημένος σε περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ ή από την πράξη επεξεργασίας επηρεάζονται ουσιαστικά υποκείμενα των δεδομένων σε περισσότερα του ενός κράτη-

⁴³ Άρθρο 56 παρ. 1 περ. στ.

⁴⁴ Όπως αναφέρεται από τον Φίλιππο Μίντλεττον (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018), ο έλεγχος του μηχανισμού συνεργασίας μπορεί να υφίσταται και στην περίπτωση όπου μια εθνική αρχή αποφασίζει να εξετάσει σε εθνικό μόνο επίπεδο μια καταγγελία, καθώς, ενδέχεται, να πρέπει να ενημερώσει σχετικά την επικεφαλής αρχή, η οποία πρέπει σε διάστημα τριών (3) εβδομάδων να αποφασίζει εάν θα επιληφθεί της υπόθεσης.

μέλη, τότε η πράξη επεξεργασίας αποκτά διασυνοριακό χαρακτήρα. Σε αυτή την περίπτωση, προκειμένου (α) να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ των εποπτικών αρχών· (β) να διευκολυνθεί η επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους· (γ) να διασφαλιστεί η εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή/και η εφαρμογή των αποφάσεων με ενιαίο, συνεκτικό και ομοιόμορφο τρόπο, τίθεται σε εφαρμογή ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης που αναλύουμε παρακάτω στην ενότητα 3.4-Μηχανισμός ONE-STOP-SHOP (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης) (Τσιτσιπάς, 2021).

[108] Στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτού, μια εποπτική αρχή ορίζεται ως «επικεφαλής εποπτική αρχή» και είναι αυτή που αναλαμβάνει το συντονισμό με τις υπόλοιπες εποπτικές αρχές (οι οποίες καλούνται «ενδιαφερόμενες»). Οι εθνικές εποπτικές αρχές οφείλουν να συνεργάζονται μεταξύ τους τόσο με σκοπό να επιτύχουν την προστασία των δεδομένων, όσο και για να επιτύχουν συναίνεση και μια απόφαση που να δεσμεύει το σύνολο αυτών, καθώς και να διασφαλίζουν την τήρηση της απόφασης στο σύνολο των πράξεων επεξεργασίας και των εγκαταστάσεων του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία (Τσιτσιπάς, 2021).

[109] Στην Ελλάδα, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής, η «**Ελληνική Αρχή**» ή η «**ΑΠΔΠΧ**») με τις αποφάσεις της αλλά και με την έκδοση οδηγιών, γνωμοδοτήσεων, κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων, ελέγχει, καθοδηγεί και ενημερώνει σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων εν γένει.

3.3 Επικεφαλής Εποπτική Αρχή (Lead Supervisory Authority) (άρθρο 56) & Ενδιαφερόμενη Εποπτική Αρχή (Concerned Supervisory Authority)

[110] Στο άρθρο 56 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ ορίζεται ως Επικεφαλής Εποπτική Αρχή «[...] η εποπτική αρχή της κύριας ή της μόνης εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία είναι αρμόδια να ενεργεί ως επικεφαλής εποπτική αρχή για τις διασυνοριακές πράξεις επεξεργασίας του εν λόγω υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία σύμφωνα με τη διαδικασία [συνεργασίας] που προβλέπεται στο άρθρο 60».

[111] Ως ενδιαφερόμενη αρχή χαρακτηρίζεται η εποπτική αρχή την οποία αφορά μια πράξη επεξεργασίας είτε (α) διότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι εγκατεστημένος στο έδαφος του κράτους-μέλους της αρμοδιότητάς της· είτε (β)

διότι τα υποκείμενα των δεδομένων που διαμένουν στο κράτος-μέλος της εν λόγω αρχής επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν ουσιωδώς από την πράξη επεξεργασίας· είτε (γ) διότι έχει υποβληθεί καταγγελία στην εν λόγω εποπτική αρχή (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018).

- [112] Η «επικεφαλής εποπτική αρχή» είναι η εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχει τη βασική ευθύνη για τον έλεγχο, τη διαχείριση και την επιβολή ελέγχου σε περίπτωση που πραγματοποιούνται δραστηριότητες διασυνοριακής επεξεργασίας. Η επικεφαλής εποπτική αρχή, συντονίζει το σύνολο των ερευνών, στις οποίες συμμετέχουν οι άλλες «ενδιαφερόμενες» εποπτικές αρχές. Για παράδειγμα, θα είναι η εποπτική αρχή που θα πρέπει να αναλάβει δράση σε περίπτωση που κάποιος υποκείμενος των δεδομένων υποβάλλει καταγγελία σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του (Ομάδα Εργασίας 29, 2017).
- [113] Ο προσδιορισμός της επικεφαλής εποπτικής αρχής έχει νόημα μόνο στην περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία πραγματοποιεί δραστηριότητες διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το ποια θα είναι η επικεφαλής εποπτική αρχή εξαρτάται από τον προσδιορισμό του τόπου της «κύριας εγκατάστασης» ή της «μόνης εγκατάστασης» του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την «εγκατάσταση» ανατρέξτε Ενότητα 2.3- (Μόνη) Εγκατάσταση – Κύρια Εγκατάσταση.
- [114] Ο σωστός προσδιορισμός όμως της κύριας εγκατάστασης είναι προς όφελος των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία. Με τον προσδιορισμό της κύριας εγκατάστασης εξασφαλίζεται με σαφήνεια η αρμόδια εποπτική αρχή στην οποία υπάγονται, και συνεπώς μπορούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ή οι εκτελούντες την επεξεργασία να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που προκύπτουν από τον ΓΚΠΔ (όπως π.χ. για τον ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων), να έρχονται σε διαβούλευση με την εποπτική αρχή σχετικά με δραστηριότητες επεξεργασίας υψηλού κινδύνου, κλπ..
- [115] Παρέκκλιση από την εφαρμογή της επικεφαλής εποπτικής αρχής όμως υφίσταται και στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 56 του ΓΚΠΔ, όπου «[...] κάθε εποπτική αρχή είναι αρμόδια για την εξέταση υποβληθείσας καταγγελίας ή για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης παραβίασης του παρόντος κανονισμού, εάν το αντικείμενο αφορά μόνο

εγκατάσταση στο οικείο κράτος μέλος ή επηρεάζει ουσιαστικώς υποκείμενα των δεδομένων μόνο στο οικείο κράτος μέλος». Ο Κανονισμός στην συγκεκριμένη περίπτωση προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία, όπου ρυθμίζονται τα θέματα συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών.⁴⁵

[116] Όπως αναφέραμε και παραπάνω στην παράγραφο [51], ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες μια άλλη εγκατάσταση (και όχι η κύρια εγκατάσταση, π.χ. εκείνη του τόπου κεντρικής διοίκησης) λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα για κάποια συγκεκριμένη δραστηριότητα επεξεργασίας. Αυτό για παράδειγμα μπορεί να συμβαίνει όταν μια εταιρεία έχει κέντρα λήψης αποφάσεων σε διαφορετικές χώρες ή / και για διαφορετικές δραστηριότητες επεξεργασίας. Συνεπεία αυτού, μπορούν να υφίστανται περισσότερες από μία (επικεφαλής) εποπτικές αρχές ή να έχει και κάποια άλλη εποπτική αρχή αρμοδιότητα ελέγχου (Ομάδα Εργασίας 29, 2017). Επίσης, ενδέχεται να πραγματοποιείται επεξεργασία δεδομένων σύμφωνα με ειδικότερα, του ΓΚΠΔ, νομοθετικά κείμενα, όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο της Οδηγίας e-Privacy. Αυτό σημαίνει ότι δεν υφίσταται επικεφαλής εποπτική αρχή και συνεπώς δεν εφαρμόζεται ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης. Τέτοιες περιπτώσεις περιγράφονται κατωτέρω, στην Ενότητα 4-NΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ-ΜΙΑΣ-ΣΤΑΣΗΣ (ONE-STOP-SHOP). Αναφέρουμε ενδεικτικά τις περιπτώσεις (α) τα πρόστιμα, της Γαλλικής εποπτικής αρχής CNIL (Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés) κατά των Google και Microsoft, και (β) του προστίμου της Βελγικής εποπτικής αρχής κατά της IAB Europe.

3.4 Μηχανισμός ONE-STOP-SHOP (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης)

[117] Μία από τις καινοτομίες του ΓΚΠΔ αποτελεί ο μηχανισμός συνεργασίας και συνεκτικότητας, γνωστός και ως Μηχανισμός-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop). Στον Κανονισμό συστήνεται ένα εποπτικό σύστημα με σαφείς αρμοδιότητες (τόσο

⁴⁵ Η διαδικασία είναι η εξής: (α) ενημέρωση της επικεφαλής εποπτικής αρχής από την ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή· (β) δυνατότητα υποβολής από την ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή σχεδίου απόφασης σε περίπτωση που η επικεφαλής εποπτική αρχή επιληφθεί της υπόθεσης· (γ) ενημέρωση από την επικεφαλής εποπτική αρχή στην ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή σε περίπτωση που δεν επιληφθεί της υπόθεσης (Άρθρο 56 ΓΚΠΔ).

γνωμοδοτικές όσο και αποφασιστικές) το οποίο καθιστά δυνατή την άμεση εφαρμογή του ΓΚΠΔ σε όλη την ΕΕ. Μέσω του συστήματος αυτού δημιουργείται ένα είδος διακρατικής ισχύος διοικητικών πράξεων, όπου μία διοικητική απόφαση που λαμβάνεται σε ένα κράτος-μέλος της ΕΕ μπορεί να παράγει έννομες συνέπειες σε άλλα κράτη-μέλη (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018).

- [118] Συνοπτικά, σε συνέχεια των ανωτέρω, στις περιπτώσεις υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία με εγκατάσταση σε περισσότερα του ενός κράτη-μέλη της ΕΕ, τίθεται ως επικεφαλής εποπτική αρχή αυτή της κύριας ή της μόνης εγκατάστασης στην ΕΕ. Πρακτικά, ένα υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να προσφεύγει στην εθνική αρχή του τόπου που βρίσκεται, την υπόθεση όμως εξετάζεται από την επικεφαλής εποπτική αρχή σε συνεργασία με την εθνική αρχή που έγινε η καταγγελία (ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή) (Κίτσος & Παππά, 2019).
- [119] Ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης αποτελείται από δύο είδη μηχανισμών, τον μηχανισμό συνεργασίας (άρθρα 60-62 ΓΚΠΔ) και τον μηχανισμό συνεκτικότητας (άρθρα 63-67 ΓΚΠΔ).

3.4.1 Μηχανισμός συνεργασίας

- [120] Η θέση σε εφαρμογή του μηχανισμού συνεργασίας αφορά υποθέσεις όπου μία πράξη επεξεργασίας ή παραβίαση του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων «επηρεάζει ουσιωδώς ή είναι πιθανόν να επηρεάσει ουσιωδώς υποκείμενα των δεδομένων σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη».⁴⁶
- [121] Ο μηχανισμός συνεργασίας τίθεται σε εφαρμογή είτε με πρωτοβουλία της επικεφαλής εποπτικής αρχής είτε της ενδιαφερόμενης εποπτικής αρχής, όταν υφίσταται οποιαδήποτε αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών σχετικά με διασυνοριακές πράξεις επεξεργασίας (π.χ. μια καταγγελία υποκειμένου των δεδομένων). Σκοπός του μηχανισμού συνεργασίας είναι η επίτευξη συναίνεσης μεταξύ των εποπτικών αρχών και η ομοιόμορφη προσέγγιση ενός ζητήματος από όλες τις εμπλεκόμενες εποπτικές αρχές ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου τόσο για τους υπεύθυνους

⁴⁶ Αιτιολογική σκέψη 124 ΓΚΠΔ.

επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία, όσο και για τα υποκείμενα των δεδομένων.

[122] Προτού εκκινήσει ο μηχανισμός συνεργασίας, η εποπτική αρχή του τόπου εγκατάστασης του υποκειμένου των δεδομένων ενημερώνεται για την υπό εξέταση/καταγγελλόμενη πράξη επεξεργασίας ή προβαίνει αυτεπάγγελτα στον έλεγχο της πράξης επεξεργασίας. Η εποπτική αρχή εξετάζει εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος σε περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ ή εάν η καταγγελλόμενη πράξη επεξεργασίας επηρεάζει ουσιωδώς ή είναι πιθανόν να επηρεάσει ουσιωδώς υποκείμενα των δεδομένων σε περισσότερα του ενός κράτη-μέλη, και εφόσον ισχύει το τελευταίο, τότε τίθεται σε εφαρμογή ο μηχανισμός συνεργασίας.

[123] Αντιθέτως, εάν κριθεί ότι το αντικείμενο της καταγγελίας επηρεάζει ουσιωδώς μόνο υποκείμενα των δεδομένων τα οποία βρίσκονται στο οικείο κράτος-μέλος ή αφορά μόνο εγκατάσταση στο οικείο κράτος-μέλος, η εποπτική αρχή διερευνά το ζήτημα μόνη της (άρθρο 56 παρ. 2 ΓΚΠΔ)⁴⁷ ακόμα και εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι εγκατεστημένος σε περισσότερα κράτη-μέλη.

[124] Το ίδιο συμβαίνει και όταν – παρόλο που έχουμε υπεύθυνο ή εκτελούντα την επεξεργασία εγκατεστημένο σε περισσότερα κράτη-μέλη – η επεξεργασία που διενεργείται (άρθρο 55 παρ. 2 ΓΚΠΔ):⁴⁸

- α. είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωσή του με έννομη υποχρέωση· ή
- β. όταν η νομική βάση επεξεργασίας ερείδεται στις περιπτώσεις του άρθρου 6 παρ. 1 περ. γ ή περ. δ – δηλαδή όταν είναι απαραίτητη για εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται για το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί σε αυτόν.

⁴⁷ Άρθρο 56 παρ. 2 ΓΚΠΔ: «[...] Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, κάθε εποπτική αρχή είναι αρμόδια για την εξέταση υποβληθείσας καταγγελίας ή για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης παραβίασης του παρόντος κανονισμού, εάν το αντικείμενο αφορά μόνο εγκατάσταση στο οικείο κράτος μέλος ή επηρεάζει ουσιαστικώς υποκείμενα των δεδομένων μόνο στο οικείο κράτος μέλος. [...]».

⁴⁸ Άρθρο 55 παρ. 2 ΓΚΠΔ: «[...] Όταν η επεξεργασία γίνεται από δημόσιες αρχές ή ιδιωτικούς φορείς που ενεργούν βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή ε), αρμόδια είναι η εποπτική αρχή του οικείου κράτους μέλους. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν εφαρμόζεται το άρθρο 56. [...]».

- [125] Εφόσον δεν υφίσταται κάποια από τις ανωτέρω εξαιρέσεις, τότε εκκινεί ο μηχανισμός συνεργασίας. Η εποπτική αρχή εξετάζει εάν είναι η επικεφαλής εποπτική αρχή, δηλαδή εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία έχει την κύρια ή την μόνη εγκατάστασή του στο κράτος-μέλος της αρμοδιότητας της. Εάν είναι η αρμόδια αρχή, τότε εξετάζει το η ίδια ζήτημα. Αντιθέτως, εάν κριθεί ότι δεν είναι αυτή η αρμόδια εποπτική αρχή, τότε ενημερώνει σχετικά και διαβιβάζει το θέμα στην αρμόδια επικεφαλής εποπτική αρχή (Φ. Μιντλετον, 2018, επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος).
- [126] Η επικεφαλής εποπτική αρχή συνεργάζεται με τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές προκειμένου να υπάρξει συναίνεση μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων αρχών, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών (άρθρο 60 παρ. 1 ΓΚΠΔ), ή για να υπάρξει παροχή αμοιβαίας συνδρομής⁴⁹ και για τη διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων⁵⁰ (άρθρο 60 παρ. 2 ΓΚΠΔ). Επίσης, η επικεφαλής εποπτική αρχή έχει τη δυνατότητα να ασκήσει όλες τις εξουσίες που προβλέπονται στο άρθρο 58 του ΓΚΠΔ.⁵¹
- [127] Μετά την εκκίνηση της διαδικασίας από την επικεφαλής εποπτική αρχή και τη συλλογή των στοιχείων μέσω των προαναφερόμενων διαδικασιών και εργαλείων, η επικεφαλής εποπτική αρχή πρέπει να ενημερώσει και να κοινοποιήσει στις λοιπές ενδιαφερόμενες εθνικές εποπτικές αρχές τις πληροφορίες που έχει συλλέξει, και να υποβάλλει σχέδιο απόφασης προκειμένου να υποβάλλουν τη γνώμη τους και τις απόψεις τους (χωρίς καθυστέρηση)⁵² (άρθρο 60 παρ. 3 ΓΚΠΔ). Εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) εβδομάδων, οι

⁴⁹ Για την παροχή αμοιβαίας συνδρομής, στο άρθρο 61 του ΓΚΠΔ περιγράφονται οι προϋποθέσεις και η σχετική διαδικασία.

⁵⁰ Για τη διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων στο άρθρο 62 του ΓΚΠΔ περιγράφονται οι προϋποθέσεις και η σχετική διαδικασία.

⁵¹ Ενδεικτικά αναφέρονται: (α) αίτημα παροχής πληροφοριών από τον υπεύθυνο ή τον εκτελούντα την επεξεργασία (άρ. 58 παρ. 1 περ. α), (β) διεξαγωγή ελέγχων (άρ. 58 παρ. 1 περ. β), (γ) απόκτηση πρόσβασης σε έγγραφα, δεδομένα και πληροφορίες και εγκαταστάσεις που απαιτούνται (άρ. 58. παρ. 1 περ. ε και περ. στ), κλπ..

⁵² Ο Κανονισμός συχνά δεν προσδιορίζει προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να λάβει χώρα κάποια ενέργεια. Ούτε στις Κατευθυντήριες Γραμμές 02/2022 του ΕΣΠΑ προσδιορίζεται το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με οποιονδήποτε τρόπο (διαθέσιμες στο <https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-022022-application-article-60-gdpr-el>, σελ. 72) (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023) (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018). Ενδεχομένως να ρυθμιστεί σχετικά στη νέα πρωτοβουλία που έλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον περαιτέρω προσδιορισμό των διαδικαστικών πτυχών που αφορούν την επιβολή του ΓΚΠΔ.

ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές μπορούν να υποβάλλουν σχετική και αιτιολογημένη ένσταση επί του σχεδίου της απόφασης (άρθρο 64 παρ. 4 ΓΚΠΔ).

[128] Αξίζει να σημειωθεί ο προβληματισμός που αναφέρει ο Φ. Μιντλετον (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018), ότι «δεν είναι σαφές στον Κανονισμό αν, τότε και με ποια διαδικασία η επικεφαλής αρχή ανακοινώνει στις ενδιαφερόμενες αρχές ότι θα επιληφθεί μιας διασυνοριακής επεξεργασίας» καθώς επίσης «είναι επίσης ασαφές στον Κανονισμό πότε και με ποια διαδικασία η ενδιαφερόμενη αρχή δηλώνει το ενδιαφέρον της». Είναι ενδιαφέρον να δούμε εάν και πως θα επιληφθεί του ζητήματος η νέα πρωτοβουλία που έλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον περαιτέρω προσδιορισμό των διαδικαστικών πτυχών που αφορούν την επιβολή του ΓΚΠΔ και πως θα αποσαφηνιστούν και θα συμπληρωθούν οι υφιστάμενοι κανόνες για τη συνεργασία και την επίλυση διαφορών βάσει των άρθρων 60 και 65 του ΓΚΠΔ.⁵³

[129] Αφού οι ενδιαφερόμενες εποπτικές εκφράσουν τις ενστάσεις τους, η επικεφαλής εποπτική αρχή αποφασίζει και:

α. εάν κρίνει ότι η ένσταση δεν είναι σχετική, ή αιτιολογημένη ή εάν δεν συμφωνεί με αυτή, υποβάλλει την υπόθεση στον μηχανισμό συνεκτικότητας (άρθρο 60 παρ. 4 ΓΚΠΔ).

β. εάν κάνει δεκτή την ένσταση, διατυπώνει αναθεωρημένο σχέδιο απόφασης και το επανυποβάλει στις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές. Οι τελευταίες έχουν δύο (2) εβδομάδες για να υποβάλλουν εκ νέου ενστάσεις (άρθρο 60 παρ. 5 ΓΚΠΔ).

[130] Εάν δεν διατυπωθεί κάποια ένσταση μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος – είτε των τεσσάρων (4) εβδομάδων καταρχήν, είτε των δύο (2) εβδομάδων στη συνέχεια, τεκμαίρεται ότι υπάρχει συμφωνία μεταξύ των εποπτικών αρχών.

[131] Σε περίπτωση που δεν υπάρχει σύγκληση μεταξύ των αρχών, η επικεφαλής εποπτική αρχή απευθύνεται στο ΕΣΠΔ, για έκδοση δεσμευτικής απόφασης (άρθρο 65

⁵³ Δείτε σχετική ανάλυση στην Ενότητα 5.2-Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο κανονισμό σχετικά με την εφαρμογή κανόνων σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

παράγραφος 1 ΓΚΠΔ). Γενικά αυτή η δυνατότητα υπάρχει σε τρεις (3) περιπτώσεις: (α) όταν έχει διατυπωθεί ένσταση από ενδιαφερόμενη αρχή (όπως αναφέραμε ανωτέρω στην παράγραφο [129]· (β) όταν υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις μεταξύ των εποπτικών αρχών σχετικά με το ποια είναι υπεύθυνη για την κύρια εγκατάσταση· και (γ) όταν μια εποπτική αρχή έχει υποχρέωση να ζητήσει τη γνώμη του ΕΣΠΔ, αλλά δεν το πραγματοποιεί (Φ. Μιντλετον, 2018, επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος).

3.4.2 Μηχανισμός συνεκτικότητας

- [132] Εκτός λοιπόν από τον μηχανισμό συνεργασίας που αναλύθηκε παραπάνω, στον ΓΚΠΔ έχει δημιουργηθεί και ένας μηχανισμός συνεκτικότητας. Ο μηχανισμός συνεκτικότητας διαδραματίζει έναν ιδιαίτερο σημαντικό ρόλο, καθώς μέσω αυτού προάγεται η συνεκτική (ήτοι με τον ίδιο τρόπο) εφαρμογή του ΓΚΠΔ από τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές.
- [133] Με τον μηχανισμό συνεκτικότητας ρυθμίζονται στον ΓΚΠΔ οι περιπτώσεις όπου μια εθνική εποπτική αρχή σκοπεύει να λάβει κάποιο μέτρο το οποίο θα έχει έννομες συνέπειες για πράξεις επεξεργασίας που επηρεάζουν ουσιωδώς υποκείμενα δεδομένων σε περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτική εφαρμογή του ΓΚΠΔ στο σύνολο της ΕΕ και – ενδεχομένως κυρίως – για να αποφευχθεί το «forum shopping» (δηλαδή η «άγρα δωσιδικίας») από οργανισμούς που αναζητούν την ευνοϊκότερη προς αυτές εποπτική αρχή, θεσπίστηκε ένας μηχανισμός συνεκτικότητας, προκειμένου οι εποπτικές αρχές να συνεργάζονται μεταξύ τους, και εφόσον είναι απαραίτητο και με την Επιτροπή (Κίτσος & Παππά, 2019).
- [134] Σημαντικό ρόλο σε αυτόν τον μηχανισμό διαδραματίζει το ΕΣΠΔ στο οποίο εκπροσωπούνται όλες οι εθνικές εποπτικές αρχές. Στην Ενότητα 3.5-Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων κάνουμε παρουσίαση της δομής, της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων – με ιδιαίτερη έμφαση στον μηχανισμό συνεκτικότητας.
- [135] Συνοπτικά να αναφέρουμε ότι το ΕΣΠΔ έχει τη δυνατότητα να γνωμοδοτεί για οποιοδήποτε ζήτημα εφαρμογής του Κανονισμού. Επίσης, το ΕΣΠΔ έχει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να εξηγεί πως εφαρμόζεται ο Κανονισμός και να βοηθάει στην εφαρμογή του από όλους με τον ίδιο

τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό έχει εκδώσει και τις κατευθυντήριες γραμμές 02/2022 'σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ'.⁵⁴

- [136] Επίσης, το ΕΣΠΔ έχει δεσμευτικές αποφασιστικές αρμοδιότητες, στο πλαίσιο ενός συστήματος επίλυσης διαφορών μεταξύ των εποπτικών αρχών. Όπως αναφέρει το ίδιο στην ιστοσελίδα του, το ΕΣΠΔ έχει τη δυνατότητα να εκδίδει δεσμευτικές αποφάσεις σε περίπτωση που οι εθνικές εποπτικές αρχές εκφράζουν διαφορετικές απόψεις ή μια εθνική αρχή δεν συμμορφώνεται με τη γνώμη του ΕΣΠΔ σχετικά με σχέδιο απόφασης υπό διαβούλευση – με τις οποίες οι εποπτικές αρχές οφείλουν να συμμορφώνονται κατά τη λήψη των δικών τους αποφάσεων (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, N/A).

3.5 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ)

3.5.1 Γενικές πληροφορίες - ΕΣΠΔ και Μηχανισμός Συνεκτικότητας

- [137] Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 (OE29, Working Party 29-WP29) ήταν η ανεξάρτητη ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας που χειριζόταν θέματα σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έως τις 25 Μαΐου 2018 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ΓΚΠΔ). Η OE29 είχε συμβουλευτικό χαρακτήρα ως προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά ήταν ανεξάρτητη ως προς αυτήν. Απαρτιζόταν από τους προέδρους ή εκπροσώπους των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), N/A).⁵⁵
- [138] Μετά την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, το WP29 αντικαταστάθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ, European Data Protection Board-EDPB).

⁵⁴ Το άρθρο 60 του Κανονισμού αναφέρεται στη 'συνεργασία μεταξύ της επικεφαλής εποπτικής αρχής και των άλλων ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών'. Διαθέσιμο στο: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-022022-application-article-60-gdpr_el (Τελευταία Πρόσβαση 30.04.2022)

⁵⁵ Οι γνωμοδοτήσεις της OE29 είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/index_en.htm (Τελευταία Πρόσβαση 11.04.2023).

[139] Το ΕΣΠΔ είναι ένας ανεξάρτητος ευρωπαϊκός οργανισμός, με κύρια αποστολή του να προάγει και να διασφαλίζει την ομοιόμορφη και συνεκτική εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων σε όλη την ΕΕ (ΓΚΠΔ και Οδηγία LEDP) καθώς και να προάγει και ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων. Το ΕΣΠΔ αποτελείται από αντιπροσώπους των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων και τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (εφεξής, ο «ΕΕΠΔ»). Σε αυτό επίσης συμμετέχουν, μόνο για θέματα του ΓΚΠΔ, οι εκπρόσωποι των εποπτικών αρχών των χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (εφεξής, «ΕΟΧ»), Νορβηγίας, Ισλανδίας και Λίχτενσταϊν, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου ή δικαίωμα εκλογής σε θέση προέδρου ή αναπληρωτή προέδρου. Επίσης μπορεί να μετέχει και εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου.

[140] Στις 25 Μαΐου 2018 το ΕΣΠΔ ενέκρινε κατευθυντήριες γραμμές που είχαν εκδοθεί από την ΟΕ29 σε σχέση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων. Έκτοτε το ΕΣΠΔ έχει ενημερώσει ή/και καταρτίσει περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές.⁵⁶

[141] Όπως αναφέρει και η ΑΠΔΠΧ στην ιστοσελίδα της,⁵⁷ στις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του ΕΣΠΔ περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- α. η παροχή γενικής καθοδήγησης για την αποσαφήνιση της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών, συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών·
- β. η παροχή συμβουλών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με οποιοδήποτε θέμα αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τις νέες προτάσεις νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
- γ. η έκδοση πορισμάτων συνεκτικότητας σε διασυνοριακές υποθέσεις προστασίας δεδομένων· και

⁵⁶ Οι Κατευθυντήριες Γραμμές είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/gdpr-guidelines-recommendations-best-practices_el (Τελευταία Πρόσβαση 11.04.2023).

⁵⁷ Διαθέσιμο στο: <https://www.dpa.gr/el/arxi/diethni/EDPB> (Τελευταία Πρόσβαση 11.04.2023).

- δ. η προώθηση της συνεργασίας και της αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών.

[142] Το ΕΣΠΑ λοιπόν, δεν έχει μόνο συμβουλευτικές αρμοδιότητες – όπως ίσχυε με την ΟΕ 29 – αλλά λειτουργικές, αποφασιστικές και γνωμοδοτικές. Οι λειτουργικές αρμοδιότητες αναφέρονται στις γνώμες που εκδίδει στο πλαίσιο των συμβουλευτικών αρμοδιοτήτων, ως όργανο που συντονίζει της εθνικές εποπτικές αρχές. Τέτοιες περιπτώσεις έχουμε όταν οι εθνικές αρχές υποβάλλουν σχέδια πράξεων ή ζητούν την έγκριση για εφαρμογή υποχρεώσεων ή καθηκόντων που επιβάλλει ο Κανονισμός. Παραδείγματα αυτής της αρμοδιότητας αποτελούν: (α) οι κατάλογοι πράξεων επεξεργασίας που υπόκεινται στην απαίτηση διενέργειας εκτίμησης αντικτύπου προστασίας δεδομένων (ΕΑΠΔ – Data Protection Impact Assessment-DPIA)· (β) τα σχέδια κωδίκων δεοντολογίας, τα κριτήρια διαπίστευσης φορέων αξιολόγησής· (γ) έγκριση κατάλληλων εγγυήσεων που αφορούν διασυννοριακές ροές δεδομένων όπως οι τυποποιημένες ρήτρες προστασίας δεδομένων, οι συμβατικές ρήτρες ή οι δεσμευτικοί εταιρικοί κανόνες κλπ. (επιμ. Κοτσαλής & Μενουδάκος, 2018). Οι αποφασιστικές αρμοδιότητες αναφέρονται στις αποφάσεις που εκδίδονται από το ΕΣΠΑ στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας στις περιπτώσεις που υπάρχει διαφωνία μεταξύ των εποπτικών αρχών. Τέλος, οι γνωμοδοτικές αρμοδιότητες αναφέρονται στα λοιπά καθήκοντα του ΕΣΠΑ, για τη διασφάλιση του μηχανισμού συνεκτικότητας. Οι αρμοδιότητες αυτές αναφέρονται στο άρθρο 70 του ΓΚΠΔ και αφορά την έκδοση συστάσεων, κατευθυντήριων γραμμών, βέλτιστων πρακτικών, κλπ..

[143] Το ΕΣΠΑ στον εσωτερικό κανονισμό του⁵⁸ περιγράφει την διαδικασία που ακολουθεί εσωτερικά για την έκδοση γνώμης δυνάμει του άρθρου 64 του ΓΚΠΔ (άρθρο 10 εσωτερικού κανονισμού ΕΣΠΑ) ή τη διαδικασία έκδοσης δεσμευτικής απόφασης (άρθρο 11 εσωτερικού κανονισμού ΕΣΠΑ).

⁵⁸ Η τελευταία έκδοση του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, όπως τροποποιήθηκε και εγκρίθηκε στις 06.04.2023, είναι διαθέσιμη στο https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/publication-type/rules-procedure_en (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023).

3.5.1.1 Κατευθυντήριες γραμμές 02/2022 'σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ'

[144] Ειδικότερα, όσον αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού συνεκτικότητας το ΕΣΠΑ εξέδωσε τις με αριθμό 02/2022 Κατευθυντήριες Γραμμές 'σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ', στις 14 Μαρτίου 2022. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές 02/2022 εστιάζουν στις αλληλεπιδράσεις των εποπτικών αρχών μεταξύ τους, καθώς και με το ΕΣΠΑ αλλά και με τρίτους βάσει του άρθρου 60 ΓΚΠΔ. Στόχος είναι να αποσαφηνιστούν οι απαιτήσεις των άρθρου 60 ΓΚΠΔ και να παρασχεθεί καθοδήγηση όσον αφορά τη συνεργασία και τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης (One-Stop-Shop) προκειμένου οι εθνικές εποπτικές αρχές να θεσπίσουν τις δικές τους εθνικές διαδικασίες κατά τρόπο που να συνάδει με τη συνεργασία στο πλαίσιο του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης.

[145] Οι κατευθυντήριες γραμμές 02/2022 επεξεργάζονται και διευκρινίζουν τις απαιτήσεις κάθε παραγράφου του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022). Ταυτόχρονα καθιστούν σαφές ότι:

- α. εφόσον, καταρχήν, υπάρχει διασυνοριακή επεξεργασία, τυγχάνει εφαρμογής η διαδικασία συνεργασίας ανεξαρτήτως της προέλευσης της υπόθεσης (καταγγελία, αυτεπάγγελτη έρευνα κ.λπ.).⁵⁹
- β. η ευθύνη επί της αρχής για το χειρισμό διασυνοριακών υποθέσεων ανήκει στην επικεφαλής εποπτική αρχή, αλλά δεν διαθέτει την εξουσιοδότηση να αποφασίζει εν τέλη από μόνη της, αλλά απαιτείται η συνδρομή και συμφωνία και των λοιπών ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών· και

⁵⁹ Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 55 και του άρθρου 65 ΓΚΠΔ. Το τελευταίο (αρ. 65 ΓΚΠΔ) αναφέρεται στην επίλυση διαφορών από το ΕΣΠΑ. Όσον αφορά το άρθρο 55 ΓΚΠΔ, υπενθυμίζεται ότι για υποθέσεις οι οποίες έχουν τοπικές μόνο συνέπειες, στο άρθρο 56 παράγραφοι 2 και 3 ΓΚΠΔ προβλέπεται ότι η εποπτική αρχή, η οποία έλαβε την καταγγελία ή ενημερώθηκε για ενδεχόμενη παράβαση, είναι αρμόδια εάν η επικεφαλής εποπτική αρχή αποφασίσει να μην επιληφθεί της υπόθεσης. Το άρθρο 60 ΓΚΠΔ συνεπώς δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές. Επίσης, κατά το άρθρο 56 παράγραφος 4 ΓΚΠΔ, το άρθρο 60 ΓΚΠΔ εφαρμόζεται μόνο εάν η επικεφαλής εποπτική αποφασίσει να επιληφθεί της υπόθεσης.

γ. η διαδικασία συνεργασίας δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία των εποπτικών αρχών, οι οποίες διατηρούν τη διακριτική ευχέρειά τους στο πλαίσιο της συνεργασίας.

[146] Καταρχήν, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν πρέπει να οδηγούν σε περιορισμό ή παρεμπόδιση της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ.

[147] Το ΕΣΠΔ στις Κατευθυντήριες Γραμμές 02/2022 εξηγεί τι σημαίνει επικεφαλής εποπτική αρχή και ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή, καθώς αυτό αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης, καθώς η επικεφαλής εποπτική αρχή⁶⁰ είναι η πλέον αρμόδια για τις διασυνοριακές πράξεις επεξεργασίας και ο μοναδικός συνομιλητής του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, ενώ οι ενδιαφερόμενες την συνεπικουρούν και εκφράζουν τις απόψεις τους προκειμένου να επιτευχθεί συναινετική λήψη της απόφασης.

[148] Συγκεκριμένα, αναφορικά με την παράγραφο 1 του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ, οι κατευθυντήριες γραμμές τονίζουν ότι οι εποπτικές αρχές υπόκεινται σε αμοιβαίες υποχρεώσεις και θα πρέπει να τις ακολουθούν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας συνεργασίας. Υπογραμμίζεται ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να προσπαθούν να καταλήξουν σε συναινετική απόφαση⁶¹ η οποία εντάσσεται σε μια διαδικασία αμοιβαίας, συνεπούς και έγκαιρης ανταλλαγής όλων των σχετικών πληροφοριών.

[149] Όσον αφορά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, το ΕΣΠΔ επικεντρώνεται στη συνεργατική πτυχή που πρέπει να διέπει τις εποπτικές αρχές, σε περιπτώσεις όπου ο

⁶⁰ Σημειώνεται ότι δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο αλλαγής των αρμοδιοτήτων και των ρόλων των εποπτικών αρχών (π.χ. νέα τοποθεσία της κύριας εγκατάστασης ή περίπτωση από κοινού ευθύνης για την επεξεργασία). Μόλις κάποια εποπτική αρχή λάβει γνώση οποιασδήποτε περίπτωσης η οποία ενδέχεται να επηρεάζει την αρμοδιότητα χειρισμού της υπόθεσης θα πρέπει να ενημερώσει αμέσως ώστε να διερευνηθεί το ζήτημα, και εφόσον υφίσταται τέτοια περίπτωση, να προσδιοριστεί η νέα θεωρούμενη επικεφαλής εποπτική αρχή και να επιτευχθεί συμφωνία όσον αφορά την κατανομή των ρόλων.

⁶¹ Η σημασία της συναίνεσης επιβεβαιώνεται από τη σύγκριση του ισχύοντος κειμένου και της αρχικής πρότασης της Επιτροπής για τον ΓΚΠΔ το 2012, στην οποία δεν γινόταν λόγος για «συναίνεση» και προβλεπόταν μόνο η αποκλειστική αρμοδιότητα της επικεφαλής εποπτικής αρχής σε διασυνοριακές υποθέσεις.

επικεφαλής εποπτική αρχή (Lead Supervisory Authority) ζητάει από την(τις) ενδιαφερόμενη(ες) εποπτική(ές) αρχή(ές) (Concerned Supervisory Authority):

α. την παροχή αμοιβαίας συνδρομής (άρθρο 61 ΓΚΠΔ).^{62 63} ή/και

β. τη διεξαγωγή κοινών επιχειρήσεων/ερευνών (άρθρο 62 ΓΚΠΔ)⁶⁴.

[150] Το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργατικής αλληλεπίδρασης και της έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών ⁶⁵ μεταξύ της επικεφαλής εποπτικής αρχής και των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών στην ανάλυση που πραγματοποιεί στο πλαίσιο του άρθρου 60 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ. Η επικεφαλής εποπτική αρχή έχει την υποχρέωση να υποβάλλει σχέδιο απόφασης στη/ις ενδιαφερόμενη/ες εποπτική/ες αρχή/ες. Διευκρινίζεται ότι οι ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές θα πρέπει να μπορούν να συμβάλλουν στη συνολική διαδικασία συνεργασίας και να εκφράζουν τις απόψεις τους ακόμη και πριν από τη δημιουργία σχεδίου απόφασης. Όσον αφορά το περιεχόμενο του σχεδίου απόφασης, αυτό θα πρέπει να περιέχει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγησή του από τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές, όπως για παράδειγμα τις πληροφορίες που οδήγησαν στην συγκεκριμένη πρόταση σχεδίου προκειμένου να

⁶² Η παροχή συνδρομής μπορεί να γίνει τόσο στη φάση της διερεύνησης της υπόθεσης όσο και κατά τη φάση της εφαρμογής της απόφασης. Κατά τη φάση της διερεύνησης η αμοιβαία συνδρομή μπορεί να ζητηθεί: (α) για την παροχή πληροφοριών από τον καταγγέλλοντα· (β) για να ζητηθεί ο έλεγχος ορισμένων πραγματικών στοιχείων· ή (γ) για να συγκεντρωθούν αποδεικτικά στοιχεία στην εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας / εκτελούντος την επεξεργασία. Ενδέχεται όμως να ζητηθεί και η διεξαγωγή έρευνας σε συγκεκριμένη/-ες εγκατάσταση/-εις του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Μετά το πέρας της διαδικασίας η συνδρομή μπορεί να αφορά τον έλεγχο της συμμόρφωσης με την απόφαση και την επαλήθευση εφαρμογής της απόφασης.

⁶³ Όπως αναφέρει και το ΕΣΠΔ (2022), «[τ]α αιτήματα αμοιβαίας συνδρομής θα πρέπει να τηρούν τους γενικούς κανόνες του άρθρου 61, όσον αφορά τους σκοπούς και τους λόγους που τεκμηριώνουν το αίτημα της επικεφαλής εποπτικής αρχής, αφενός, και την ενδεχόμενη απάντηση της/των ενδιαφερόμενης/-ων εποπτικής/ων αρχής/ών, αφετέρου».

⁶⁴ Η επικεφαλής εποπτική αρχή μπορεί να οργανώνει τη διεξαγωγή από κοινού έρευνας, ζητώντας από την/τις ενδιαφερόμενη/-ες εποπτική/ες αρχή/ες να συμμετάσχει/-ουν σε τέτοια ενέργεια. Η θετική ανταπόκριση σε ένα τέτοιο αίτημα, όμως, δεν είναι υποχρεωτική.

⁶⁵ Οι ενδιαφερόμενες αρχές θα πρέπει να γνωστοποιούν κάθε συναφή πληροφορία σχετικά με την υπόθεση. Ενδεικτικά παραδείγματα πληροφοριών αποτελούν: α) πληροφορίες που έχουν συνέπειες στην ανακατανομή των αρμοδιοτήτων της επικεφαλής εποπτικής αρχής και στην κατανομή των ρόλων/ιδιοτήτων των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών (π.χ. μεταβολή της ευθύνης για την επεξεργασία ή της κύριας εγκατάστασης κ.λπ.)· β) επικοινωνίες ή ερωτηματολόγια από και προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας / εκτελούντα την επεξεργασία· κλπ..

γίνουν κατανοητά η συλλογιστική, η ανάλυση και ο σκοπός επίτευξης που οδήγησαν στο συγκεκριμένο σχέδιο απόφασης. Κάθε σχέδιο απόφασης (και ειδικά όσα σκοπούν σε παραγωγή έννομων συνεπειών) πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή των σχετικών πραγματικών περιστατικών και στοιχείων, αξιόπιστη συλλογιστική και κατάλληλη νομική εκτίμηση.

[151] Η καθοδήγηση σχετικά με το άρθρο 60 παράγραφοι (4)-(6) του ΓΚΠΔ καλύπτει τα πιθανά σενάρια που ακολουθούν την υποβολή σχεδίου απόφασης από την επικεφαλής εποπτική αρχή και προσθέτει συνοχή στη διαδικασία μετά την υποβολή. Μετά την υποβολή του σχεδίου απόφασης, ξεκινά προθεσμία τεσσάρων (4) εβδομάδων κατά την οποία οποιαδήποτε ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή μπορεί να προβάλει σχετικές και αιτιολογημένες ενστάσεις επί του σχεδίου απόφασης.⁶⁶ Η επικεφαλής εποπτική αρχή εξετάζει τις ενστάσεις και προσπαθεί να βρει, στο πλαίσιο της συνεργασίας κοινό σημείο αποδοχής προκειμένου να εξεταστεί η απόσυρση της ένστασης. Στις περιπτώσεις που (α) η επικεφαλής εποπτική αρχή είναι της γνώμης ότι η/οι ένσταση/-εις δεν είναι σχετική/-ές ή αιτιολογημένη/-ες· ή (β) επικεφαλής εποπτική αρχή δεν προτίθεται να ακολουθήσει τη/τις σχετική/-ές και αιτιολογημένη/-ες ένσταση/-εις, τότε το ζήτημα υποβάλλεται στο ΕΣΠΔ το συντομότερο δυνατόν. Εάν η επικεφαλής εποπτική αρχή δεχθεί ορισμένες ενστάσεις, θα πρέπει να υποβάλει αναθεωρημένο σχέδιο απόφασης.⁶⁷ Το ίδιο θα ισχύει εάν – και μετά την υποβολή του νέου σχεδίου – εκ νέου δεχθεί ορισμένες ενστάσεις (είτε ίδιες με τις προηγούμενες είτε νέες) πλην όμως δεν δεχθεί άλλες ενστάσεις και/ή δεν θεωρεί ότι κάποιες ενστάσεις είναι σχετικές και/ή

⁶⁶ Το δικαίωμα προβολής ένστασης παρέχεται σε κάθε ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή. Δεν εξαρτάται από το αν άλλη ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή έχει ήδη προβάλει ένσταση επί του ίδιου θέματος. Εάν ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή προβάλλει ένσταση για πλείονα θέματα, καθένα πρέπει να πληροί χωριστά τις απαιτήσεις της σχετικής και αιτιολογημένης ένστασης. Κατά συνέπεια, η έγκριση και μόνο της σχετικής και αιτιολογημένης ένστασης, ή η παραπομπή στη σχετική και αιτιολογημένη ένσταση, άλλης ενδιαφερόμενης εποπτικής αρχής δεν συνιστά αφ' εαυτής σχετική και αιτιολογημένη ένσταση.

⁶⁷ Σημειώνεται ότι ο ΓΚΠΔ δεν καθορίζει συγκεκριμένη προθεσμία για την υποβολή του αναθεωρημένου σχεδίου απόφασης από την επικεφαλής εποπτική αρχή προκειμένου να διευκολυνθεί ο σκοπός επίτευξης συναίνεσης μεταξύ των εποπτικών αρχών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι «χρονικοί περιορισμοί», όπως π.χ. η αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία περιλαμβάνει τις αρχές του εύλογου χρονοδιαγράμματος και της οικονομίας της διαδικασίας· ή το γεγονός ότι το αναθεωρημένο σχέδιο απόφασης υπόκειται σε βραχύτερη προθεσμία αξιολόγησης (δύο (2) εβδομάδες) σε σύγκριση με το σχέδιο απόφασης, κλπ..

αιτιολογημένες. Εάν οι ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές εμμένουν στις ενστάσεις που πρόβαλαν στο αρχικό στάδιο, θα πρέπει να επαναλάβουν τη θέση τους προβάλλοντας (εκ νέου) τις ενστάσεις τους επί του αναθεωρημένου σχεδίου απόφασης. Η διαδικασία είναι η προαναφερόμενη, αλλά το χρονοδιάγραμμα περιορίζεται στις δύο (2) εβδομάδες. Εάν οι άλλες ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές δεν προβάλουν ενστάσεις κατά την προθεσμία των δύο (2) εβδομάδων το αναθεωρημένο σχέδιο απόφασης καθίσταται δεσμευτικό τόσο για την επικεφαλής εποπτική αρχή όσο και για τις άλλες ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές και τεκμαίρεται ότι όλες οι εποπτικές αρχές συμφωνούν με το (αναθεωρημένο) σχέδιο απόφασης στο σύνολό του – και δεσμεύονται από αυτό. Εάν κατά την προθεσμία των δύο (2) εβδομάδων προβληθούν σχετικές και δικαιολογημένες ενστάσεις και η επικεφαλής εποπτική αρχή τις αποδέχεται εφαρμόζεται εκ νέου η διαδικασία του άρθρου 60 παρ. 5 περίοδος πρώτη (ήτοι επανυποβολή σχεδίου απόφασης από την επικεφαλής εποπτική αρχή). Σε περίπτωση, όμως, που δεν υπάρχει συμφωνία και ομοφωνία μεταξύ των εποπτικών αρχών το ζήτημα υποβάλλεται στον μηχανισμό συνεκτικότητας, ήτοι το ΕΣΠΑ.

[152] Αναφορικά με τις παραγράφους (7)-(9) του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΑ αναφέρει ότι μόλις εκδοθεί η απόφαση, η επικεφαλής εποπτική αρχή κοινοποιεί την απόφαση στον/στους αποδέκτη/-ες της, δηλαδή το μέρος που ενδέχεται να υποστεί τις δυσμενείς συνέπειες της απόφασης και, επομένως, ενδέχεται να σκοπεύει να την προσβάλει λαμβάνει λυσιτελώς γνώση της ύπαρξης της απόφασης και της αιτιολογίας. Ταυτόχρονα, , η/οι εποπτική/ές αρχή/ές που έλαβε/-αν την καταγγελία ενημερώνει/-ουν επίσης τον/τους καταγγέλλοντα/-ες για την απόφαση.

[153] Το ΕΣΠΑ παρέχει καθοδήγηση και για τη διασφάλιση της περαιτέρω συμμόρφωσης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία σε όλες τις εγκαταστάσεις τους και για όλες τις περαιτέρω πράξεις επεξεργασίας, μέσω των διευκρινίσεων που παρέχονται σχετικά με την παράγραφο 10 του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ.

3.6 Παρεκκλίσεις / Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του μηχανισμού συνεργασίας στο πλαίσιο διασυνοριακής επεξεργασίας

3.6.1 Άρθρο 56 παρ. 2 ΓΚΠΔ

[154] Το άρθρο 56 παράγραφος 2 του Κανονισμού προβλέπει ότι μια ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή είναι αρμόδια να εξετάσει και να αποφασίσει σχετικά με μια καταγγελία που έχει υποβληθεί σε σχέση με μια διασυνοριακή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ή μια πιθανή παραβίαση αυτού του κανονισμού ακόμα και εάν υπάρχει το πλαίσιο της «διασυνοριακότητας» που αναφέραμε παραπάνω, εάν το ζήτημα αφορά αποκλειστικά μια εγκατάσταση ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στο έδαφος του κράτους-μέλους στο οποίο έχει αρμοδιότητα ή εάν επηρεάζονται σημαντικά φυσικά πρόσωπα σε αυτό το κράτος-μέλος.

3.6.2 Άρθρο 60 παρ. 11 ΓΚΠΔ & 66 ΓΚΠΔ

[155] Επίσης, στο άρθρο 60 παρ. 11 ΓΚΠΔ εξετάζονται οι «έκτακτες περιστάσεις» υπό τις οποίες μια εποπτική μπορεί να προσφύγει στην επείγουσα διαδικασία του άρθρου 66 ΓΚΠΔ στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 60. Το άρθρο 66 του ΓΚΠΔ προβλέπει μια διαδικασία επείγουσας ανάγκης που επιτρέπει στην (ενδιαφερόμενη) αρμόδια εποπτική αρχή να λάβει προσωρινά μέτρα στο έδαφος της εάν θεωρεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των ενδιαφερόμενων φυσικών προσώπων, ακόμα και εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία δεν έχουν την κύρια ή την μόνη εγκατάστασή τους στο έδαφος του κράτους-μέλους επί του οποίου η συγκεκριμένη εποπτική αρχή έχει αρμοδιότητα. Αυτά τα προσωρινά μέτρα έχουν ορισμένη διάρκεια ισχύος που δεν υπερβαίνει τρεις (3) μήνες. Εάν η ενδιαφερόμενη αρμόδια εποπτική αρχή θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν οριστικά μέτρα με επείγουσα διαδικασία, μπορεί να ζητήσει τη γνώμη ή την επείγουσα δεσμευτική απόφαση του ΕΣΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ.⁶⁸

⁶⁸ Τη διαδικασία αυτή ακολούθησε η Νορβηγική εποπτική αρχή σε απόφασή της κατά του Facebook Ireland (πλέον Meta Platforms Ireland) ([Datatilsynet \(Norway\) - 21/03530-16](#)). Η Νορβηγική εποπτική αρχή ανέλαβε δράση μετά την απόφαση [C-252/21](#) του ΔΕΕ – σύμφωνα με την οποία μια εθνική αρχή ανταγωνισμού μπορεί στο πλαίσιο της εξέτασης ύπαρξης τυχόν κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, να διαπιστώσει παραβίαση του ΓΚΠΔ, όπου κρίθηκε ότι υπήρχε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από την Facebook στο πλαίσιο παροχής εξατομικευμένης διαφήμισης, καθώς και των αποφάσεων της Ιρλανδικής εποπτικής αρχής ([IN-18-5-5](#) και [IN-18-5-7](#)) για επιβολή προστίμων στη Meta συνολικού ύψους 390 εκ. ευρώ – σε συνέχεια της σχετικής απόφασης από το ΕΣΠΔ. Το ιστορικό είναι το εξής, η Νορβηγική εποπτική αρχή είχε ζητήσει από την Ιρλανδική εποπτική αρχή να λάβει κάποια μέτρα και να διατάξει την Meta να συμμορφωθεί άμεσα (εντός 3 μηνών). Η Ιρλανδική αρχή δεν έδωσε

[156] Για την επίκληση από εποπτική αρχή της επείγουσας διαδικασίας του άρθρου 66, πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. η εποπτική αρχή που κάνει το αίτημα να είναι ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή·
- β. να συντρέχουν έκτακτες περιστάσεις, ήτοι να μην είναι δυνατή η χρήση της «συνήθους» διαδικασίας συνεργασίας ή της διαδικασίας συνεκτικότητας εντός κατάλληλου χρονοδιαγράμματος·
- γ. η ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή να κρίνει ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη λήψης μέτρων, δηλαδή να υπάρχει κίνδυνος να παρεμποδισθεί σημαντικά η άσκηση δικαιώματος ενός υποκειμένου των δεδομένων⁶⁹· και
- δ. στόχος της επείγουσας αυτής ανάγκης να είναι η προστασία των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων.

[157] Τα ανωτέρω επιβεβαίωσε και το ΔΕΕ, στην απόφασή του C-645/19 (Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit), η οποία παρουσιάζεται παρακάτω στην ενότητα 4.1-CJEU – C-645/19 – Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit.

3.7 Στενότερη συνεργασία σε «στρατηγικές υποθέσεις»

[158] Σε συνέχεια των Κατευθυντήριων Γραμμών 02/2022, το ΕΣΠΑ – κατανοώντας την ανάγκη για ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της επιβολής των διατάξεων του ΓΚΠΔ – προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι ενδεχόμενες ελλείψεις, καθώς και για να υπάρξει μεγαλύτερη δικονομική εναρμόνιση και εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών, ενέκρινε μια σειρά κριτηρίων για να αξιολογηθεί κατά πόσον μια

ικανοποιητική απάντηση. Η Νορβηγική εποπτική αρχή, εφαρμόζοντας διαδικασία επείγουσας ανάγκης (του άρθρου 66 ΓΚΠΔ) που επιτρέπει στην ενδιαφερόμενη αρμόδια εποπτική αρχή να λάβει προσωρινά μέτρα στο έδαφος της εάν θεωρεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των ενδιαφερόμενων προσώπων, απαγόρευσε προσωρινά στη Meta να επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα νορβηγικών υποκειμένων δεδομένων στο πλαίσιο συμπεριφορικής διαφήμισης (behavioural advertising) και ζήτησε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων να αποφασίσει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του Κανονισμού.

⁶⁹ Η ζημία δεν είναι ανάγκη να αποδεικνύεται με απόλυτη βεβαιότητα. Αρκεί η ζημία να μπορεί να προβλεφθεί με επαρκή βαθμό πιθανολόγησης.

διασυνοριακή υπόθεση μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπόθεση «στρατηγικής σημασίας».⁷⁰ Ως «στρατηγικής σημασίας» χαρακτηρίζεται μια υπόθεση η οποία θα έχει άμεση σχέση με τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης, και ενδέχεται να ενέχει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων σε πολλά κράτη-μέλη του ΕΟΧ. Στις περιπτώσεις αυτές, θα απαιτείται στενότερη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών και θα παρέχεται υποστήριξη από το ΕΣΠΔ. Το ΕΣΠΔ ενέκρινε επίσης μια διαδικασία που περιγράφει λεπτομερώς τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν μετά τον προσδιορισμό μιας υπόθεσης ως «στρατηγικής».

[159] Ως υποθέσεις στρατηγικής σημασίας χαρακτηρίζονται κατά κύριο λόγο υποθέσεις του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης, οι οποίες είναι πιθανό να ενέχουν υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων σε πολλά κράτη μέλη του ΕΟΧ. Για να προσδιοριστεί μια υπόθεση στρατηγικής σημασίας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:⁷¹

- α. ύπαρξη διαρθρωτικού ή επαναλαμβανόμενου προβλήματος σε πολλά κράτη-μέλη, ιδίως όταν η υπόθεση αφορά γενικό νομικό ζήτημα όσον αφορά την ερμηνεία, την εφαρμογή ή την επιβολή του ΓΚΠΔ·
- β. υπόθεση που σχετίζεται με τη διασταύρωση της νομοθεσίας προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και άλλων νομικών πεδίων·
- γ. υπόθεση που αφορά μεγάλο αριθμό υποκειμένων των δεδομένων σε πολλά κράτη-μέλη·
- δ. υπόθεση που αφορά μεγάλο αριθμό καταγγελιών σε πολλά κράτη-μέλη·
- ε. υπόθεση που αφορά θεμελιώδες ζήτημα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της στρατηγικής του ΕΣΠΔ·

⁷⁰ Ιδέτε σχετικά: την ανακοίνωση του ΕΣΠΔ, διαθέσιμη στο: [EDPB moves ahead with closer cooperation on strategic cases | European Data Protection Board \(europa.eu\)](https://edpb.europa.eu/news/news/2022/edpb-moves-ahead-closer-cooperation-on-strategic-cases) (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023). Το ΕΣΠΔ είχε εκδώσει ήδη ανακοίνωση σχετικά με το ζήτημα στις 28 Απριλίου 2022, διαθέσιμη στο: [edpb statement 20220428 on enforcement cooperation en.pdf \(europa.eu\)](https://edpb.europa.eu/news/news/2022/edpb-statement-20220428-on-enforcement-cooperation-en.pdf) (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023).

⁷¹ Διαθέσιμο στο: <https://edpb.europa.eu/news/news/2022/edpb-moves-ahead-closer-cooperation-strategic-cases-en> (Τελευταία Πρόσβαση 27.05.2023).

στ. υπόθεση την οποία ο ΓΚΠΔ θεωρεί ότι μπορεί να υφίσταται υψηλός κίνδυνος, όπως:

- i. επεξεργασία δεδομένων ειδικών κατηγοριών·
- ii. επεξεργασία που αφορά ευάλωτα άτομα, όπως οι ανήλικοι·
- iii. περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται Εκτίμηση Αντικτύπου σχετικά με την Προστασία των Δεδομένων (ΕΑΠΔ / Data Protection Impact Assessment-DPIA).

[160] Η διαδικασία φαίνεται ότι είναι εθελοντική και θα ακολουθούνται οι διαδικασίες και τα μέσα που ορίζονται στον ΓΚΠΔ, αλλά ενδεχομένως η διαδικασία αυτή να είναι ο προάγγελος της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο κανονισμό σχετικά με την εφαρμογή κανόνων σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρουμε παρακάτω στην Ενότητα 5.2-Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο κανονισμό σχετικά με την εφαρμογή κανόνων σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.⁷²

4 ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ-ΜΙΑΣ-ΣΤΑΣΗΣ (ONE-STOP-SHOP)

4.1 CJEU – C-645/19 – Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit

[161] Η Βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων (Gegevensbeschermingsautoriteit) άσκησε αγωγή ενώπιον του Πρωτοδικείου των Βρυξελλών στο Βέλγιο, ζητώντας την έκδοση

⁷² Στις 10 Οκτωβρίου 2022 το ΕΣΠΔ απεύθυνε επιστολή στον επίτροπο Didier Reynders, ο οποίος υπηρετεί ως Ευρωπαίος Επίτροπος Δικαιοσύνης έως το 2024, στην οποία είχε συντάξει έναν κατάλογο διαδικασιών που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από περαιτέρω εναρμόνιση σε επίπεδο ΕΕ, ζητώντας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει τις προσπάθειες ενίσχυσης συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ, επιβάλλοντας ορισμένες υποχρεώσεις προκειμένου (α) να αντιμετωπιστούν διαδικαστικά ζητήματα, (β) να μεγιστοποιηθεί η διασυνοριακή συνεργασία και (γ) να εναρμονιστεί περαιτέρω η μεταχείριση των καταγγελλόντων και των εποπτευόμενων οντοτήτων σε όλη την ΕΕ. Ο κατάλογος αυτός αφορά, μεταξύ άλλων, το καθεστώς και τα δικαιώματα των μερών στις διοικητικές διαδικασίες, τις διαδικαστικές προθεσμίες, τις απαιτήσεις για το παραδεκτό ή την απόρριψη των καταγγελιών, τις εξουσίες έρευνας των εποπτικών αρχών και την πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας συνεργασίας. Η επιστολή είναι διαθέσιμη στο: [edpb letter out2022-0069 to the eu commission on procedural aspects en 0.pdf \(europa.eu\)](https://european-commission.eu/press/news-corner/press-releases/2022/10/10-10-2022-edpb-letter-out2022-0069-to-the-eu-commission-on-procedural-aspects-en-0.pdf) (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023).

ασφαλιστικών μέτρων κατά των Facebook Ireland, Facebook Inc. και Facebook Belgium, για τον περιορισμό «σοβαρ[ών] και μεγάλης κλίμακας παραβιάσ[εων], εκ μέρους του Facebook, της νομοθεσίας σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής»⁷³. Αυτό περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, τη συλλογή και χρήση πληροφοριών σχετικά με τη συμπεριφορά περιήγησης των Βέλγων χρηστών του διαδικτύου, είτε ήταν κάτοχοι λογαριασμού στο Facebook είτε όχι, μέσω διαφόρων τεχνολογιών, όπως cookies, social plug-ins ή pixels.

[162] Στις 16 Φεβρουαρίου 2018, το Βελγικό Πρωτοδικείο έκρινε ότι ήταν αρμόδιο να αποφανθεί επί των εν λόγω ασφαλιστικών μέτρων και έκρινε ότι το κοινωνικό δίκτυο Facebook δεν ενημέρωνε επαρκώς τους Βέλγους χρήστες του διαδικτύου σχετικά με τη συλλογή και τη χρήση των εν λόγω πληροφοριών. Επιπλέον, η συγκατάθεση που έδωσαν οι χρήστες του διαδικτύου για τη συλλογή και την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων κρίθηκε ότι δεν ήταν έγκυρη.⁷⁴

[163] Στις 2 Μαρτίου 2018, ωστόσο, οι Facebook Ireland, Facebook Inc. και Facebook Belgium άσκησαν έφεση κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του Εφετείου Βρυξελλών. Το Εφετείο των Βρυξελλών θέλησε να ερευνήσει τις επιπτώσεις της εφαρμογής του Μηχανισμού-Μιας-Στάσης που προβλέπει ο ΓΚΠΔ, καθώς και εάν επηρεάζονται οι αρμοδιότητες της βελγικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων, από το γεγονός ότι το Facebook Ireland έχει προσδιοριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων, και έθεσε στο Δικαστήριο της ΕΕ έξι (6) ερωτήματα. Τα ερωτήματα αφορούσαν την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του ΓΚΠΔ, που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων σχετικά με: (α) την εξουσία των εποπτικών αρχών, (β) την εγκατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων, (γ) τον ρόλο των εθνικών εποπτικών αρχών και (δ) την επίδραση του Κανονισμού σε διαδικασίες δικαστικής διεκδίκησης. Παρακάτω θα ασχοληθούμε με δύο (2) βασικά ζητήματα για τα οποία έκρινε το ΔΕΕ.

4.1.1 Αρμοδιότητα της (μη επικεφαλής) ενδιαφερόμενης εποπτικής αρχής

⁷³ Σκέψη 30 της Απόφασης CJEU - C-645/19.

⁷⁴ Σκέψη 32 της Απόφασης CJEU - C-645/19.

- [164] Το κύριο ερώτημα βέβαια, στο οποίο έπρεπε να απαντήσει το ΔΕΕ, ήταν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η λειτουργεί ο μηχανισμός μιας στάσης του ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ήθελε να μάθει αν μια εθνική εποπτική αρχή, η οποία δεν είναι η επικεφαλής αρχή, έχει το δικαίωμα να παραπέμψει εικαζόμενες παραβιάσεις του ΓΚΠΔ ενώπιον των εθνικών του δικαστηρίων.
- [165] Το ΔΕΕ επιβεβαίωσε καταρχήν ότι κάθε εθνική εποπτική αρχή είναι αρμόδια για την εκτέλεση των καθηκόντων της και την άσκηση των εξουσιών της σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, στο έδαφος του δικού της κράτους-μέλους.⁷⁵ Ωστόσο, όσον αφορά τη διασυνοριακή επεξεργασία, το άρθρο 56 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι σύμφωνα με τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης, η εποπτική αρχή της κύριας εγκατάστασης ή της μοναδικής εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία είναι αρμόδια να δράσει ως η επικεφαλής εποπτική αρχή για τη διασυνοριακή επεξεργασία που πραγματοποιείται από αυτόν τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία.⁷⁶
- [166] Όσον αφορά, λοιπόν, τη διασυνοριακή επεξεργασία, η αρμοδιότητα της επικεφαλής εποπτικής αρχής είναι ο κανόνας, ενώ η αρμοδιότητα της ενδιαφερόμενης (εθνικής) εποπτικής αρχής είναι η εξαίρεση (Chemlali, 2022).
- [167] Όπως αναφέρει το ΔΕΕ η λειτουργία του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης απαιτεί στενή, καλόπιστη και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ αυτών των εποπτικών αρχών, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτική και ομοιόμορφη προστασία των προσωπικών δεδομένων και να διατηρηθεί η αποτελεσματικότητά των κανόνων εφαρμογής. Ως εκ τούτου, το άρθρο 60 ορίζει ότι οι εποπτικές αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους με στόχο να επιτύχουν συναίνεση και σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ. Επίσης, οι εποπτικές αρχές ανταλλάσσουν όλες τις σχετικές πληροφορίες και παρέχουν αλληλοβοήθεια. Σε περίπτωση διαφωνίας στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας, η υπόθεση ανατίθεται στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών του ΕΣΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 65 παράγραφος 1 περίπτωση (α) του ΓΚΠΔ.

⁷⁵ Παράγραφος 47 της Απόφασης CJEU - C-645/19.

⁷⁶ Παράγραφος 50 της Απόφασης CJEU - C-645/19.

4.1.2 Δυνατότητα άσκησης αγωγής / δικαστικής συνδρομής από (μη επικεφαλής) ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή

- [168] Σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ, οι εποπτικές αρχές έχουν την εξουσία να προσάγουν παραβάσεις των διατάξεων του ΓΚΠΔ ενώπιον δικαστικών αρχών και, κατά περίπτωση, να κινήσουν ή να εμπλακούν σε νομικές διαδικασίες για την επιβολή των εν λόγω διατάξεων.
- [169] Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την ερμηνεία και αυτής της διάταξης:
- α. αφενός, εάν, ο υπεύθυνος επεξεργασίας που αναλαμβάνει διασυνοριακή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πρέπει να έχει κύρια εγκατάσταση ή άλλη εγκατάσταση εντός του κράτους μέλους για να μπορεί η ανωτέρω αρχή να κινήσει ή να εμπλακεί σε δικαστική διαδικασία, και
 - β. αφετέρου, αν η μη επικεφαλής εποπτική αρχή θα πρέπει να ασκήσει τη δικαστική της προσφυγή κατά της κύριας εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας ή κατά της εγκατάστασης που είναι βρίσκεται στο δικό της κράτος-μέλος (Chemlali, 2022).
- [170] Ως προς το πρώτο σημείο το ΔΕΕ απάντησε αρνητικά, αναφέροντας ότι για μια εποπτική αρχή κράτους-μέλους, άλλη από την επικεφαλής εποπτική αρχή, να κινήσει ή να εμπλακεί σε δικαστική διαδικασία σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων, δεν αποτελεί προϋπόθεση ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατά του οποίου ασκείται η εν λόγω διαδικασία έχει κύρια εγκατάσταση ή άλλον εγκατάσταση στην επικράτεια του εν λόγω κράτους-μέλους (Chemlali, 2022).
- [171] Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, το ΔΕΕ έκρινε ότι άρθρο 58 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ είναι διατυπωμένο κατά τρόπο ευρύ και δεν προσδιορίζει τις οντότητες κατά των οποίων οι εποπτικές αρχές πρέπει ή θα μπορούσαν να ενεργήσουν. Κατά συνέπεια, το ΔΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μια εποπτική αρχή μπορεί να κινήσει ή να ασκήσει δικαστική διαδικασία κατά μιας κύριας εγκατάστασης ή κατά κάποιας άλλης εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας. Ωστόσο, η άσκηση της εν λόγω εξουσίας πρέπει να εμπίπτει στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, όπως ορίζεται από τον άρθρο 3, παράγραφος 1, το οποίο προϋποθέτει ότι η επεξεργασία πραγματοποιείται στο

πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης που βρίσκεται στην επικράτεια της Ένωσης (Chemlali, 2022).

4.1.3 Εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα

- [172] Το ΔΕΕ ανέφερε και δύο (2) εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα.
- [173] Σύμφωνα με το άρθρο 56(2) του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι μια Εποπτική Αρχή, που δεν είναι η Επικεφαλής Εποπτική Αρχή, είναι αρμόδια να διεκπεραιώσει μια καταγγελία που έχει υποβληθεί σε σχέση με μια διασυνοριακή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ή μια πιθανή παραβίαση αυτού του κανονισμού, εάν το θέμα αφορά αποκλειστικά μια εγκατάσταση στο δικό της κράτος-μέλος ή επηρεάζει σημαντικά τα ενδιαφερόμενα φυσικά πρόσωπα σε αυτό το κράτος-μέλος.
- [174] Επίσης, το άρθρο 66 του ΓΚΠΔ προβλέπει μια διαδικασία επείγουσας ανάγκης που επιτρέπει στην ενδιαφερόμενη αρμόδια εποπτική αρχή να λάβει προσωρινά μέτρα στο έδαφος της εάν θεωρεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των ενδιαφερόμενων προσώπων. Αυτά τα προσωρινά μέτρα έχουν ορισμένη διάρκεια ισχύος που δεν υπερβαίνει τρεις μήνες. Εάν η ενδιαφερόμενη αρμόδια εποπτική αρχή θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν οριστικά μέτρα με επείγουσα διαδικασία, μπορεί να ζητήσει τη γνώμη ή την επείγουσα δεσμευτική απόφαση του ΕΣΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 66 (2) του ΓΚΠΔ (παράγραφος 58-59).
- [175] Εν συντομία, το ΔΕΕ επιβεβαίωσε τη διατύπωση του ΓΚΠΔ ότι η ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή δεν μπορεί να παρακάμψει την επικεφαλής εποπτική αρχή καταθέτοντας δικαστική προσφυγή ενώπιον των τοπικών δικαστηρίων. Αυτό μπορεί να ισχύσει μόνο εάν υφίσταται μία από τις εξαιρέσεις από τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης (άρθρο 55 παράγραφος 2, άρθρο 56 παράγραφος 2 ή άρθρο 66 ΓΚΠΔ).
- [176] Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι το ΔΕΕ επιβεβαιώνει ότι η ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή μπορεί να λάβει η ίδια απόφαση σε δύο (2) περιπτώσεις, κατ' εξαίρεση του γενικού κανόνα. Γίνεται όμως επίσης κατανοητό ότι ενδέχεται ορισμένες φορές να μην τυγχάνει εφαρμογής ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ή οι εκτελούντες την επεξεργασία να είναι απαραίτητο να αντιμετωπίσουν πολλαπλές εποπτικές αρχές αντί για μία επικεφαλής εποπτική αρχή στο πλαίσιο της διασυνοριακής επεξεργασίας.

4.2 CNIL vs Google Ireland & CNIL vs Microsoft Ireland

4.2.1 CNIL vs Google Ireland

4.2.1.1 Πρόστιμο ύψους 50 εκ. ευρώ για παράνομη επεξεργασία δεδομένων

[177] Στις 21 Ιανουαρίου 2019, η Γαλλική Εποπτική Αρχή Προστασίας Δεδομένων (Commission Nationale de L'informatique et des Libertés - CNIL) επέβαλε πρόστιμο ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ στην Google. Κατά την εκτίμησή της, η CNIL θεώρησε ότι είναι αρμόδια να αποφανθεί επί των καταγγελιών που υποβλήθηκαν στη Γαλλία για παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Google. Η απόφαση ελήφθη παρά το γεγονός ότι η επεξεργασία αφορούσε διασυνοριακή επεξεργασία στην ΕΕ, για την οποία ο ΓΚΠΔ προβλέπει μηχανισμό επιβολής της νομοθεσίας από μία και μόνη αρχή από την εποπτική αρχή της «κύριας εγκατάστασης» μιας εταιρείας στην ΕΕ (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης). Στην απόφασή της, η CNIL έκρινε ότι η Google έχει μεν την έδρα της στην Ιρλανδία, αλλά ότι η εν λόγω ιρλανδική οντότητα «δεν είχε εξουσία λήψης αποφάσεων» σε σχέση με τις σχετικές διασυνοριακές δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων στις οποίες αφορούσαν οι καταγγελίες. Για το λόγο αυτό, η CNIL αποφάσισε ότι δεν ίσχυε ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης και ότι η CNIL ήταν αρμόδια να λάβει απόφαση. Για την υποστήριξη της άποψής της, η CNIL παρέπεμψε στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό επικεφαλής εποπτικής αρχής, που είχαν εκδοθεί από το ΕΣΠΔ.

[178] Εκ πρώτης όψεως, οι διατάξεις και οι αιτιολογικές σκέψεις του ΓΚΠΔ φαίνεται να παρέχουν στήριξη στην απόφαση της CNIL. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά τόσο από τον Κανονισμό (και τις αιτιολογικές σκέψεις του) όσο και από τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές, η κεντρική διοίκηση στην ΕΕ πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα.⁷⁷ Αντίστοιχα, από τη γραμματική ερμηνεία του ορισμού της κύριας εγκατάστασης (άρθρο 4 παρ. 16 στοιχείο α ΓΚΠΔ), ότι δηλαδή η κεντρική διοίκηση στην ΕΕ είναι ο τόπος όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εάν

⁷⁷ Με ό,τι αυτό σημαίνει για τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης, ο οποίος – κατά κάποιους συγγραφείς (δείτε σχετικά (Moerel, 2019) – με αυτό τον τρόπο υπονομεύεται.

όμως οι αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα επεξεργασίας λαμβάνονται από άλλη εγκατάσταση αντί της εγκατάστασης της κεντρικής διοίκησης, η εν λόγω άλλη εγκατάσταση θα θεωρείται ως κύρια εγκατάσταση.

[179] Με το σκεπτικό λοιπόν ότι οι αποφάσεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων που συλλέγονται από τα cookies λαμβάνονται στην εγκατάσταση της Google στην Γαλλία, η CNIL επέβαλλε το πρόστιμο κατά της Google.

4.2.1.2 Πρόστιμο ύψους 150 εκ. ευρώ για παραβίαση της νομοθεσίας σχετικής με τα cookies

[180] Στις 31 Δεκεμβρίου 2021, η CNIL επέβαλε στην Google πρόστιμο συνολικού ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ (90 εκατομμύρια ευρώ για την Google Llc και 60 εκατομμύρια ευρώ για την Google Ireland Limited) επειδή οι χρήστες των ιστοσελίδων google.fr και youtube.com δεν μπορούσαν να αρνηθούν ή να αποδεχτούν τα cookies το ίδιο εύκολα.

[181] Σύμφωνα με την ανακοίνωση που εξέδωσε η CNIL⁷⁸ είχαν γίνει πολλές καταγγελίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα cookies μπορούν να απορριφθούν στους ιστότοπους google.fr και youtube.com. Τον Ιούνιο του 2021, η CNIL διεξήγαγε διαδικτυακή έρευνα στους εν λόγω ιστότοπους και διαπίστωσε ότι, ενώ προσφέρουν ένα κουμπί που επιτρέπει την άμεση αποδοχή των cookies, οι ιστότοποι δεν εφαρμόζουν ισοδύναμη λύση (κουμπί ή άλλο) που να επιτρέπει στον χρήστη να αρνηθεί την κατάθεση των cookies εξίσου εύκολα. Αντιθέτως, απαιτούνταν πολλά κλικ για την απόρριψη όλων των cookies, έναντι ενός μόνο για την αποδοχή τους.

[182] Η CNIL έκρινε ότι η πολυπλοκότητα του μηχανισμού άρνησης στην πραγματικότητα αποθαρρύνει τους χρήστες από το να αρνούνται τα cookies και τους ενθαρρύνει να επιλέγουν την ευκολία του κουμπιού «Αποδέχομαι». Επίσης, έκρινε ότι η διαδικασία αυτή επηρεάζει την ελευθερία συναίνεσης των χρηστών του διαδικτύου και συνιστά παράβαση του άρθρου 82 του γαλλικού νόμου περί προστασίας δεδομένων, δεδομένου ότι δεν είναι τόσο εύκολο να αρνηθεί κανείς τα cookies όσο να τα αποδεχθεί. Ως

⁷⁸ Διαθέσιμη στο: <https://www.cnil.fr/en/cookies-google-fined-150-million-euros> (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023).

αποτέλεσμα, η CNIL επέβαλε πρόστιμο 90 εκατομμυρίων ευρώ στην Google Llc και 60 εκατομμυρίων ευρώ στην Google Ireland Limited.

- [183] Η CNIL θεώρησε ότι είναι καταρχήν ουσιαστικά αρμόδια για την έρευνα και την επιβολή κυρώσεων σε πράξεις που σχετίζονται με τα cookies που εγκαθίστανται από εταιρείες στα τερματικά των χρηστών του Διαδικτύου που βρίσκονται στη Γαλλία. Ο μηχανισμός συνεργασίας που προβλέπεται από τον ΓΚΠΔ (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης) δεν εφαρμόζεται, εφόσον οι πράξεις που σχετίζονται με τη χρήση cookies που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας «ePrivacy», η οποία μεταφέρθηκε στο άρθρο 82 του γαλλικού νόμου περί προστασίας δεδομένων.
- [184] Επίσης, η CNIL θεώρησε ότι είναι εδαφικά αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 3 του γαλλικού νόμου περί προστασίας δεδομένων, διότι η χρήση των cookies πραγματοποιείται στο «πλαίσιο των δραστηριοτήτων» της Google France, η οποία αποτελεί την «εγκατάσταση» της Google Llc και της Google Ireland Limited στη γαλλική επικράτεια.
- [185] Τέλος, η CNIL έκρινε ότι οι προαναφερόμενες εταιρείες είναι από κοινού υπεύθυνες (joint-controllers), δεδομένου ότι και οι δύο καθορίζουν τους σκοπούς και τα μέσα χρήσης των cookies.

4.2.2 CNIL vs Microsoft Ireland

- [186] Στις 19 Δεκεμβρίου 2022, η CNIL επέβαλε πρόστιμο ύψους 60 εκατομμυρίων ευρώ στη Microsoft Ireland Operations Limited, επειδή δεν επέτρεψε στους χρήστες να αρνηθούν τα cookies τόσο εύκολα όσο και να τα αποδεχθούν. Μετά από καταγγελία σχετικά με τους όρους κατάθεσης cookies στο "bing.com", η CNIL διεξήγαγε διάφορες έρευνες στον ιστότοπο τον Σεπτέμβριο του 2020 και τον Μάιο του 2021. Διαπίστωσε ότι όταν οι χρήστες επισκέπτονταν τον εν λόγω ιστότοπο, εγκαθίσταντο cookies στο τερματικό τους χωρίς τη συγκατάθεσή τους, ενώ τα εν λόγω cookies χρησιμοποιούνταν, μεταξύ άλλων, για διαφημιστικούς σκοπούς. Παρατήρησε επίσης ότι δεν υπήρχε κουμπί που να επιτρέπει την άρνηση της κατάθεσης των cookies τόσο εύκολα όσο και την αποδοχή της.

- [187] Η CNIL εξηγεί στην ανακοίνωσή της⁷⁹ ότι είναι ουσιαστικά αρμόδια για τον έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων σε πράξεις που σχετίζονται με τα cookies που κατατίθενται από την εταιρεία στα τερματικά των χρηστών του Διαδικτύου που βρίσκονται στη Γαλλία. Ο μηχανισμός συνεργασίας που προβλέπεται από τον ΓΚΠΔ (Μηχανισμός-Μίας-Στάσης) δεν τυγχάνει εφαρμογής σε αυτές τις διαδικασίες, εφόσον οι πράξεις που συνδέονται με τη χρήση cookies εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας «ePrivacy» (και της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας), η οποία μεταφέρθηκε στο άρθρο 82 του γαλλικού νόμου περί προστασίας δεδομένων.
- [188] Η CNIL θεωρεί ότι είναι εδαφικά αρμόδια, διότι η χρήση των cookies πραγματοποιείται στο «πλαίσιο των δραστηριοτήτων» της εταιρείας Microsoft France, η οποία αποτελεί την «εγκατάσταση» στο γαλλικό έδαφος του ομίλου Microsoft.

4.3 Luxembourg DPA vs Amazon

- [189] Στις 16 Ιουλίου 2021 η αρμόδια εποπτική αρχή του Λουξεμβούργου (Commission National pour la Protection des Donnees / National Commission for Data Protection, εφεξής η «CNPD») εξέδωσε ένα από τα μεγαλύτερα πρόστιμα μέχρι σήμερα σχετικά με τον ΓΚΠΔ, το ύψος του οποίου ανερχόταν στα 746 εκ. ευρώ κατά της Amazon Europe Core S.a.r.l. για μη συμμόρφωση με τον Κανονισμό (Pollet, 2021).
- [190] Οι πληροφορίες που έχουν δημοσιευθεί σχετικά με το πρόστιμο που επιβλήθηκε είναι περιορισμένες, καθώς η αρμόδια εποπτική αρχή δεσμεύεται από τη νομοθεσία του Λουξεμβούργου για το επαγγελματικό απόρρητο, γεγονός που δεν επιτρέπει τον σχολιασμό των υποθέσεων (Dalesio, 2021).
- [191] Σύμφωνα με την ανακοίνωση που εξέδωσε η οργάνωση Quadrature du Net (2021), το πρόστιμο εκδόθηκε ως αποτέλεσμα μιας καταγγελίας που υποβλήθηκε από 10.000 άτομα κατά της Amazon. Η CNDP ξεκίνησε έρευνα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Amazon επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα των πελατών της και διαπίστωσε παραβάσεις όσον αφορά το σύστημα στόχευσης διαφημίσεων της Amazon που πραγματοποιήθηκε χωρίς την κατάλληλη συγκατάθεση, καθώς υπάρχουν ορισμένες

⁷⁹ Διαθέσιμη στο: <https://www.cnil.fr/en/cookies-microsoft-ireland-operations-limited-fined-60-million-euros> (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023).

απαιτήσεις για τη συμβατή συγκατάθεση που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να παραμείνουν σύμφωνες με τον ΓΚΠΔ, όπως η χρήση σαφούς, ξεκάθαρης γλώσσας και η εξήγηση του τρόπου με τον οποίο τα δεδομένα πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, γιατί και από ποιον. Δυστυχώς δεν υπάρχει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον λόγο για τον οποίο επιβλήθηκε το πρόστιμο προς το παρόν.

[192] Σύμφωνα με αναφορές, η απόφαση ελήφθη βάσει του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης που ορίζεται στο άρθρο 60 του ΓΚΠΔ. Στο πλαίσιο αυτό η CNDP ήταν η αρμόδια επικεφαλής αρχή στην περίπτωση της Amazon, καθώς τα ευρωπαϊκά κεντρικά γραφεία της Amazon βρίσκονται στο Λουξεμβούργο (Pollet, 2021).

4.4 Clearview AI

[193] Η ανάλυση της υπόθεσης που αφορά την εταιρεία Clearview AI γίνεται για να παρουσιαστούν περιπτώσεις και παραδείγματα διασυνοριακής επεξεργασίας, όπου δεν εφαρμόζεται ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης. Στην περίπτωση της Clearview AI αρκετές εποπτικές αρχές κρατών-μελών της ΕΕ⁸⁰ έχουν εκδώσει τις δικές τους, ξεχωριστές, εθνικές αποφάσεις.

[194] Όπως αναφέρει στην απόφασή της η ΑΠΔΠΧ (2022), «[η] εταιρεία με την επωνυμία *Clearview AI, Inc.* εδρεύει στις ΗΠΑ και ιδρύθηκε το 2017. Μοναδικό της προϊόν είναι μία πλατφόρμα αναγνώρισης προσώπων, η οποία επιτρέπει στους χρήστες να αντιστοιχίσουν φωτογραφίες προσώπων που υπάρχουν στη βάση δεδομένων της εταιρείας με

⁸⁰ Ενδεικτικά αναφέρουμε την Απόφαση 35/2022 της Ελληνικής ΑΠΔΠΧ, διαθέσιμη στο <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/epiboli-prostimoy-stin-etaireia-clearview-ai-inc>) (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023). Επίσης δείτε σχετικά: (α) την Απόφαση της Εποπτικής Αρχής προστασίας προσωπικών δεδομένων του Αμβούργου (https://noyb.eu/sites/default/files/2021-01/545_2020_Anh%C3%B6rung_CVAI_ENG_Redacted.PDF) (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023)· (β) την Απόφαση της Ιταλικής Εποπτικής Αρχής Garante (https://edpb.europa.eu/news/national-news/2022/facial-recognition-italian-sa-fines-clearview-ai-eur-20-million_en) (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023)· και (γ) την Απόφαση της Γαλλικής Εποπτικής Αρχής CNIL (<https://www.cnil.fr/en/facial-recognition-cnil-orders-clearview-ai-stop-reusing-photographs-available-internet>) (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023). Επίσης, πρόστιμο για το ίδιο θέμα έχει εκδώσει και η Βρετανική Εποπτική Αρχή ICO, δείτε σχετικά <https://ico.org.uk/about-the-ico/media-centre/news-and-blogs/2022/05/ico-fines-facial-recognition-database-company-clearview-ai-inc/> (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023). Να σημειωθεί ότι η χρήση δεδομένων από την Clearview AI κρίθηκε παράνομη και στην Αυστρία, ωστόσο δεν επιβλήθηκε πρόστιμο, δείτε σχετικά <https://noyb.eu/en/clearview-ai-data-use-deemed-illegal-austria-however-no-fine-issued> (Τελευταία Πρόσβαση 28.12.2023).

φωτογραφίες τους που υπάρχουν στο διαδίκτυο». Η Clearview AI (σύμφωνα με την ιστοσελίδα της) χρησιμοποιεί τεχνολογία αναγνώρισης προσώπου και έχει δημιουργήσει μία βάση δεδομένων που περιέχει περισσότερες από τριάντα (30) δισεκατομμύρια εικόνες προσώπων, οι οποίες προέρχονται από δημόσιες διαδικτυακές πηγές, περιλαμβανομένων ειδήσεων, ιστοσελίδων, φωτογραφιών σήμανσης, δημόσιων μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων δημόσιων πηγών.^{81 82}

[195] Η εταιρεία συλλέγει, μέσω της χρήσης τεχνικών “web scraping” (στα Ελληνικά «ιστοσυγκομιδή»), εικόνες που περιέχουν ανθρώπινα πρόσωπα από κοινωνικά δίκτυα (ιδίως Facebook και Twitter), ιστολόγια κλπ. δημόσια προσβάσιμες φωτογραφίες και βίντεο που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο, καθώς και διαφορά μεταδεδομένα (metadata) που συνδέονται με αυτά (π.χ. γεωγραφικής τοποθεσίας). Στη συνέχεια επεξεργάζεται τις εικόνες χρησιμοποιώντας ειδικές τεχνικές και τεχνολογία, τις μετατρέπει σε ορισμένη αριθμητική ακολουθία (η οποία καλείται «διάνυσμα») και τις κατακερματίζει. «Όταν ένας χρήστης των υπηρεσιών της Clearview επιθυμεί να αναγνωρίσει ένα πρόσωπο, αναρτά μια εικόνα του και διενεργεί μια αναζήτηση. Η Clearview αναλύει την εικόνα αυτή και εξάγει ένα διάνυσμα για το πρόσωπο επί της εικόνας, το οποίο στη συνέχεια κατακερματίζει και συγκρίνει έναντι όλων των κατακερματισμένων διανυσμάτων που υπάρχουν αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων της» (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), 2022).

[196] Στη σκέψη 5 της απόφασης 35/2022 η ΑΠΔΠΧ καταλήγει ότι «[ο] μηχανισμός συνεργασίας του ΓΚΠΔ (άρ. 60 επ. ΓΚΠΔ) εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία με μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις στην ΕΕ. [...] Συνεπώς, στην περίπτωση υπευθύνου επεξεργασίας χωρίς εγκατάσταση στην ΕΕ, ο οποίος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ βάσει του κριτηρίου στόχευσης που τίθεται με

⁸¹ Από την ιστοσελίδα της εταιρείας Clearview AI, διαθέσιμο στο <https://www.clearview.ai/overview> (Τελευταία Πρόσβαση 14.05.2023).

⁸² Αξίζει να σημειωθεί ότι στη σελίδα 4 της απόφασης της ΑΠΔΠΧ, η οποία εκδόθηκε στις 13.07.2022, σύμφωνα με τη μετάφραση του αντίστοιχου κειμένου το οποίο ήταν διαθέσιμο στις 26.05.2022, η βάση δεδομένων περιείχε «περισσότερες από δέκα (10) δισεκατομμύρια εικόνες προσώπων», αριθμός που – σύμφωνα με την αναφορά στην ημέρα τις τελευταίας πρόσβασης από εμάς (14.05.2023) – έχει πλέον τριπλασιαστεί.

τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 ΓΚΠΔ, κάθε εθνική εποπτική αρχή είναι αρμόδια να ελέγξει την τήρηση του ΓΚΠΔ από αυτόν στο έδαφος του κράτους μέλους της».

- [197] Συνεπώς, παρόλο που η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιεί η Clearview AI, έχει διασυνοριακό χαρακτήρα και επηρεάζει ουσιωδώς υποκείμενα δεδομένων σε περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ, δεν εφαρμόζεται ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης διότι η Clearview AI δεν έχει εγκατάσταση σε κανένα κράτος-μέλος της ΕΕ. Επομένως, η κάθε εθνική εποπτική αρχή έχει τη δυνατότητα και το δικαίωμα να εξετάσει το ζήτημα μόνη της.

4.5 IAB Europe – Belgian Authority

- [198] Τον Φεβρουάριο του 2022 η Βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε την απόφασή της κατά του IAB Europe, βρίσκοντας το Transparency and Consent Framework του IAB Europe να βρίσκεται σε παραβίαση του Κανονισμού.
- [199] Στη συγκεκριμένη περίπτωση (δείχνοντας ακόμα για μια φορά την απροθυμία της να εφαρμόσει τον ΓΚΠΔ) η Βελγική Αρχή Προσωπικών Δεδομένων λειτούργησε ως "επικεφαλής εποπτική αρχή", παρόλο που η καταγγελία αφορούσε "διασυνοριακή επεξεργασία" στην ΕΕ και η απόφαση αναγνώριζε ότι η "κύρια εγκατάσταση" του αμερικανικού πάροχου μηχανής αναζήτησης βρισκόταν στην Ιρλανδία.
- [200] Με την απόφασή της, η Βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων κήρυξε τον εαυτό της αρμόδιο βάσει του άρθρου 55 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ και προσπάθησε να παρακάμψει τον Μηχανισμό-Μίας-Στάσης, καθώς θεώρησε ότι ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση. Κατά τη Βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων η σχετική επεξεργασία δεν λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ιρλανδικού καταστήματος και επικαλέστηκε τη νομολογία του ΔΕΕ για να δικαιολογήσει αυτή την απόφασή της⁸³.

⁸³ Η βελγική ΑΠΔΠΧ θεωρεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας (μητρική εταιρεία στις ΗΠΑ) έχει εγκατάσταση στην ΕΕ (Βέλγιο) και η επεξεργασία θεωρείται ότι πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εν λόγω εγκατάστασης. Σύμφωνα με την υπόθεση Google κατά Agencia Espanola de Proteccion de Datos (C-131/12), η βελγική αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεωρεί ότι οι δραστηριότητες της μητρικής εταιρείας στις ΗΠΑ και της βελγικής εγκατάστασης είναι άρρηκτα συνδεδεμένες, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες της

- [201] Η Βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων έφερε σαν παράδειγμα την *Wirtschaftsakademie* (C-210/16), δηλαδή ότι επειδή οι δραστηριότητες της βελγικής εγκατάστασης και της μητρικής εταιρείας στις ΗΠΑ είναι «άρρηκτα συνδεδεμένες», η βελγική εγκατάσταση θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εάν ήταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie*, πράγματι το ΔΕΕ έκρινε ότι η γερμανική DPA ήταν αρμόδια να ενεργήσει κατά μιας γερμανικής εγκατάστασης, παρόλο που η μητρική εταιρεία στις ΗΠΑ και μια ιρλανδική εγκατάσταση ήταν από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας για την επεξεργασία. Το ΔΕΕ ανέφερε ότι τύγγανε εφαρμογής το γερμανικό δίκαιο προστασίας δεδομένων λόγω του ότι οι δραστηριότητες της γερμανικής εγκατάστασης συνδέονται άρρηκτα με εκείνες της μητρικής εταιρείας στις ΗΠΑ και της ιρλανδικής εγκατάστασης, η Γερμανική Αρχή Προστασίας Δεδομένων μπορούσε να ενεργήσει κατά της γερμανικής εγκατάστασης. Όμως, βελγική Αρχή Προστασίας Δεδομένων δεν απέδειξε επαρκώς ότι η αρχή αυτή ισχύει και στην προκειμένη περίπτωση (Moerel & Wolk, 2022).
- [202] Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η *Wirtschaftsakademie* (C-210/16) κρίθηκε πριν την εφαρμογή του ΓΚΠΔ, στην οποία δεν προβλεπόταν ο Μηχανισμός-Μίας-Στάσης. Μόνο στην περίπτωση που δεν εφαρμόζεται η υπηρεσία μιας στάσης και οι εξαιρέσεις της, η βελγική αρχή προστασίας δεδομένων θα ήταν αρμόδια να ενεργήσει κατά της βελγικής εγκατάστασης (Moerel & Wolk, 2022).
- [203] Σημειώνεται ότι η απόφαση έχει κατέβει πλέον από την ιστοσελίδα της βελγικής εποπτικής αρχής.

4.6 What'sApp

- [204] Μετά από καταγγελίες που έγιναν κατά της υπηρεσίας ανταλλαγής μηνυμάτων «WhatsApp» σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η γερμανική ομοσπονδιακή εποπτική αρχή ζήτησε τη συνδρομή της Ιρλανδικής εποπτικής αρχής ως προς τη συμμόρφωση της WhatsApp με τις υποχρεώσεις διαφάνειας που υπέχουν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όσον αφορά την ενδεχόμενη ανταλλαγή δεδομένων με άλλες οντότητες του ομίλου της Facebook (ο

βελγικής εγκατάστασης που αφορούν τον διαφημιστικό χώρο αποτελούν το μέσο για να καταστεί οικονομικά κερδοφόρα η επίμαχη μηχανή αναζήτησης και η εν λόγω μηχανή είναι, ταυτόχρονα, το μέσο που επιτρέπει την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων (Moerel & Wolk, 2022).

οποίος μετονομάστηκε το 2021 σε Meta). Η Ιρλανδική αρχή εκκίνησε έρευνα το 2018, ενεργώντας ως επικεφαλής εποπτική αρχή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 56 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι η What'sApp είχε την κύρια εγκατάστασή της στην Ιρλανδία ως υπεύθυνη επεξεργασίας για τις λειτουργίες της υπηρεσίας στην Ευρώπη, ενώ η εν λόγω επεξεργασία είχε διασυνοριακό χαρακτήρα. Μετά την περάτωση της έρευνας (τον Σεπτέμβριο του 2019) η Ιρλανδική εποπτική αρχή γνωστοποίησε τις παρατηρήσεις της και υπέβαλλε τον Δεκέμβριο του 2020 στις λοιπές ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές σχέδιο απόφασης προς διατύπωση γνώμης όπως προβλέπεται στο άρθρο 60 παρ. 3 του ΓΚΠΔ. Ορισμένες από τις εποπτικές αρχές προέβαλαν ενστάσεις ως προς ορισμένες πτυχές του σχεδίου απόφασης. Η Ιρλανδική εποπτική αρχή απάντησε, αλλά μόνο μια εποπτική αρχή ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις και απέσυρε τις ενστάσεις της. Λόγω λοιπόν του γεγονότος ότι δεν υπήρχε συναίνεση μεταξύ των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών, η Ιρλανδική εποπτική αρχή απέρριψε τις ενστάσεις και παρέπεμψε το θέμα στο ΕΣΠΔ με σκοπό της επίλυση της διαφοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 παρ. 4 και του άρθρου 65 παρ. 1 στοιχ. α του ΓΚΠΔ, αφού διαβίβασε τα σχετικά έγγραφα και τις επικοινωνίες.

- [205] Το ΕΣΠΔ εξέτασε αν ήταν σχετική και αιτιολογημένη καθεμία από τις ενστάσεις που προβλήθηκαν από τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές και εν συνεχεία, έλαβε θέση μόνον επί των ενστάσεων που ήταν επαρκώς αιτιολογημένες. Στη συνέχεια το ΕΣΠΔ απέστειλε τελική απόφαση στην ιρλανδική εποπτική αρχή.
- [206] Η WhatsApp προσέβαλε την τελική απόφαση ενώπιον ιρλανδικού δικαστηρίου, ενώ ζήτησε παράλληλα από το ΔΕΕ να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.⁸⁴

⁸⁴ Σημειώνεται ότι το ΔΕΕ έκρινε ότι δεν υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά των δεσμευτικών αποφάσεων του ΕΣΠΔ, κρίνοντας πως τα ζητήματα αυτά πρέπει να ελέγχονται σε επίπεδο εθνικού δικαστή (ή και του ιδίου, στο πλαίσιο προδικαστικού) κατόπιν αίτησης ακύρωσης κατά της τελικής απόφασης της επικεφαλής εποπτικής αρχής. Μεταξύ άλλων, εξήγησε ότι ένα νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να ασκήσει προσφυγή για την ακύρωση απόφασης του ΕΣΠΔ, διότι η αναφορά της αιτιολογικής σκέψης 143 του ΓΚΠΔ δεν βρίσκει έρεισμα σε καμία διάταξη του κανονισμού, και σε κάθε περίπτωση οι αιτιολογικές σκέψεις βοηθούν στην ερμηνεία του κανόνα, αλλά δεν είναι δεσμευτικά νομικά κείμενα.

5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

5.1 Γενικά σχόλια

- [207] Ο ΓΚΠΔ παρέχει έναν μηχανισμό συνεργασίας και συνεκτικότητας (Μηχανισμό-Μίας-Στάσης) για τη ρύθμιση και την επιβολή του σε περίπτωση δραστηριοτήτων επεξεργασίας με διασυνοριακό χαρακτήρα, πράγμα που σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις/οργανισμοί (υπεύθυνοι επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία) που δραστηριοποιούνται σε όλη την ΕΕ χρειάζεται να συναλλάσσονται μόνο μία εποπτική αρχή προστασίας δεδομένων αντί για πολλές διαφορετικές σε διάφορα κράτη-μέλη. Ωστόσο, ο Κανονισμός προβλέπει τη συνεργασία των αρχών προστασίας δεδομένων σε περιπτώσεις όπου υπάρχει παραβίαση (ή κάποιο άλλο σχετικό ζήτημα) σε περισσότερες από μία δικαιοδοσίες. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η αρχή προστασίας δεδομένων που έχει την ευθύνη για την έρευνα πρέπει να επικοινωνήσει με τις άλλες αρχές προστασίας δεδομένων στις χώρες όπου οι ενδιαφερόμενοι φυσικοί πρόσωπα έχουν πληγεί.
- [208] Ενώ η ευθύνη για την έρευνα ανήκει στην επικεφαλής εποπτική αρχή, ο Κανονισμός παρέχει στις άλλες αρχές προστασίας δεδομένων (ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές) τη δυνατότητα να συμβάλουν στην έρευνα και να αναφέρουν "σχετικές και τεκμηριωμένες" αντιρρήσεις σε προτεινόμενες αποφάσεις της επικεφαλής εποπτικής αρχής. Όταν οι αρχές προστασίας δεδομένων δεν μπορούν να επιτύχουν συναίνεση μεταξύ τους, η υπόθεση ανατίθεται στον Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την Προστασία Δεδομένων (ΕΣΠΔ) – ένα όργανο που συγκεντρώνει εκπροσώπους όλων των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων στην ΕΕ, καθώς και τον ευρωπαϊκό επόπτη προστασίας δεδομένων. Το ΕΣΠΔ είναι το όργανο που λαμβάνει τη δεσμευτική απόφαση σχετικά με το υπό διερεύνηση ζήτημα.

5.2 Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο κανονισμό σχετικά με την εφαρμογή κανόνων σε περίπτωση διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

- [209] Μετά από πέντε (5) χρόνια εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κατανοήσει τα προβλήματα και τις ελλείψεις που υπάρχουν από τον σχεδιασμό του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης. Φαίνεται, λοιπόν, ότι σχεδιάζει να «απλοποιήσει» τον τρόπο με τον οποίο οι εποπτικές αρχές προστασίας

δεδομένων σε ολόκληρη την ΕΕ συνεργάζονται μεταξύ τους κατά την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ/GDPR).

- [210] Λεπτομέρειες για τις προθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ακόμη περιορισμένες, αλλά φαίνεται ότι προτίθεται να εγκρίνει έναν νέο κανονισμό επί του θέματος, που αφορά την εφαρμογή της προστασίας δεδομένων σε περιπτώσεις με διασυνοριακό στοιχείο.⁸⁵
- [211] Η πρόταση κανονισμού αναμένεται να δημοσιευθεί κάποια στιγμή το 2^ο τρίμηνο του 2023. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υποδείξει ότι θα αναζητήσει προτάσεις από τον κλάδο και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την πρωτοβουλία της.⁸⁶
- [212] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι «[η] πρωτοβουλία αυτή θα εξορθολογήσει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων κατά την επιβολή του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) σε διασυνοριακές υποθέσεις. Για τον σκοπό αυτό, θα εναρμονίσει ορισμένες πτυχές της διοικητικής διαδικασίας που

⁸⁵ Ιδέτε σχετικά: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13745-Further-specifying-procedural-rules-relating-to-the-enforcement-of-the-General-Data-Protection-Regulation_en (Τελευταία Πρόσβαση 17.06.2023).

⁸⁶ Σε συνεννόηση με την επιβλέπουσα καθηγήτρια, το περιεχόμενο της πρότασης κανονισμού δεν αναλύεται στην παρούσα, επειδή το κείμενο της νέας νομοθεσίας εκδόθηκε σε χρόνο μεταγενέστερο της ολοκλήρωσης της συγγραφής του κειμένου της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Σημειώνεται ότι κατά την κατάθεση της παρούσας διπλωματικής εργασίας στο Ιδρυματικό Αποθετήριο Διώνη, η σχετική πρόταση κανονισμού είχε ήδη κατατεθεί, σύμφωνα και με την από 4 Ιουλίου 2023 ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (διαθέσιμη στο [Stronger enforcement of the GDPR in cross-border cases \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13745-Further-specifying-procedural-rules-relating-to-the-enforcement-of-the-General-Data-Protection-Regulation_en)) (Τελευταία Πρόσβαση 22.08.2023). Όπως αναφέρει στην ανακοίνωσή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η πρόταση κανονισμού δεν αποσκοπεί στο να αλλάξουν οι κανόνες προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ο ΓΚΠΔ θα συνεχίσει να εφαρμόζεται κανονικά. Το ίδιο ισχύει και για την εφαρμογή του Μηχανισμού-Μίας-Στάσης, ο οποίος παραμένει σε πλήρη εφαρμογή. Στόχος της πρότασης είναι να συμπληρωθεί ο ΓΚΠΔ ορίζοντας συγκεκριμένους και λεπτομερείς διαδικαστικούς κανόνες σε περιπτώσεις διασυνοριακής επεξεργασίας δεδομένων. Συγκεκριμένα, η πρόταση κανονισμού εισάγει επιπλέον στάδια συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη σύγκληση μεταξύ της επικεφαλής εποπτικής αρχής και των ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών. Το κείμενο της πρότασης κανονισμού (ο οποίος τιτλοφορείται Regulation of the European Parliament and the Council laying down additional procedural rules relating to the enforcement of Regulation (EU) 2016/679) είναι διαθέσιμο στο [COM 2023 348 1 EN annexe proposition part1 v4.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13745-Further-specifying-procedural-rules-relating-to-the-enforcement-of-the-General-Data-Protection-Regulation_en) (Τελευταία Πρόσβαση 22.08.2023). Το ελληνικό κείμενο της πρότασης κανονισμού είναι διαθέσιμο στο <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0348> (Τελευταία Πρόσβαση 05.09.2023).

εφαρμόζουν οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων σε διασυνοριακές υποθέσεις. Αυτό θα υποστηρίξει την ομαλή λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας και επίλυσης διαφορών του ΓΚΠΔ».

- [213] Σε μια έκθεση σχετικά με την 'Επισκόπηση των ρυθμιστικών στρατηγικών των Ευρωπαϊκών Αρχών Προστασίας Δεδομένων για το 2023 και μετά' που δημοσιεύθηκε από το Future of Privacy Forum τον Φεβρουάριο του 2023, οι περισσότερες εποπτικές αρχές σε ολόκληρη την ΕΕ εξέφρασαν ενδιαφέρον για στενότερη συνεργασία σε στρατηγικές υποθέσεις (Cooper, et al., 2023). Η έκθεση αναφέρει ότι το ΕΣΠΔ συνιστά την εναρμόνιση των διαδικαστικών πτυχών της επιβολής του ΓΚΠΔ και φαίνεται να συνδέεται με την επιστολή που απηύθυνε το ΕΣΠΔ, στις 10 Οκτωβρίου 2022 προς τον επίτροπο Didier Reynders που αναφέρεται στην υποσημείωση της παραγράφου [160].
- [214] Ήδη οργανισμοί και ενδιαφερόμενα μέρη έχουν εκφράσει τις απόψεις και τις προτάσεις τους σχετικά με το τι θα πρέπει να περιληφθεί προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη εναρμόνιση και αποτελεσματική επιβολή του νέου κανονισμού.⁸⁷

⁸⁷ Για παράδειγμα, το DigitalEurope εξέδωσε σχετική ανακοίνωση προτείνοντας θεματικές ενότητες/μέτρα που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον νέο κανονισμό, όπως: (α) επιτάχυνση της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών με την ενίσχυση του ρόλου των αρχών εποπτείας· (β) καθορισμό σαφών δικαιωμάτων και ρόλων των καταγγελλόντων, των εκπροσώπων τους και των υπό διερεύνηση μερών στη διαδικασία· (γ) υποχρεωτικές ακροάσεις πριν από την προετοιμασία και κοινοποίηση προσχεδίου απόφασης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών επίλυσης διαφορών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ)· (δ) βελτίωση της διαφάνειας σχετικά με τις πληροφορίες που μοιράζονται μεταξύ των αρχών, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της αρμόδιας αρχής· (ε) καθορισμό των χρονολογικών περιορισμών που διασφαλίζουν την τήρηση της νομιμότητας της διαδικασίας και επιτρέπουν στα ενδιαφερόμενα μέρη να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Διαθέσιμο στο: https://www.digitaleurope.org/resources/fostering-cooperation-in-gdpr-enforcement-across-europe/#_ftn1 (Τελευταία Πρόσβαση 27.05.2023).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Boardman, R., 2018. Territorial and Material Scope of the General Data Protection Regulation. Στο: *European Data Protection Law and Practice*. Portsmouth, USA: International Association of Privacy Professionals (IAPP).

Centre for Information Policy Leadership , 2016. *The One-Stop-Shop and the Lead DPA as Cooperation Mechanisms in the GDPR*, N/A: Centre for Information Policy Leadership .

Chemlali, L., 2022. The competence of non-lead supervisory authority under the EU GDPR's one-stop-shop mechanism: CJEU judgment in Facebook and Others (C-645/19). *Journal of Media Law*.

CJEU - C-645/19 - Facebook Ireland and others v Gegevensbeschermingsautoriteit (2021).

Cooper, D., Jungyun Choi, S. & Oberschelp de Meneses, A., 2023. *European Commission Plans to Improve Cooperation Between Supervisory Authorities in Cross-Border GDPR Cases*.

[Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.insideprivacy.com/gdpr/european-commission-plans-to-improve-cooperation-between-supervisory-authorities-in-cross-border-gdpr-cases/>

[Πρόσβαση 17 Ιούνιος 2023].

Dalesio, E., 2021. *Luxembourg slaps record €750 million fine on Amazon*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.luxtimes.lu/en/business-finance/luxembourg-slaps-record-750-million-fine-on-amazon-6103f12ede135b92369f5620>

[Πρόσβαση 17 Μάρτιος 2023].

Determann, L., 2018. *Representatives under Art. 27 of the GDPR: All your questions answered*.

[Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://iapp.org/news/a/representatives-under-art-27-of-the-gdpr-all-your-questions-answered/>

[Πρόσβαση 2 Ιούλιος 2023].

Dhont, J., Theodorakis, N. & Jusak, J., 2021. *Wilson Sonsini*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.wsgrdataadvisor.com/2021/08/cjeu-confirms-exceptions-to-one-stop-shop-mechanism-under-the-gdpr/>

[Πρόσβαση 26 Μάιος 2023].

Digital Europe, 2023. *Fostering cooperation in GDPR enforcement across Europe*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://www.digitaleurope.org/resources/fostering-cooperation-in-gdpr-enforcement-across-europe/#_ftn1

[Πρόσβαση 27 Μάιος 2023].

Gentile, G. & Lynskey, O., 2022. Deficient by design? The transnational enforcement of the GDPR. *International & Comparative Law Quarterly*, 71(4), pp. 799-830.

Geradin, D., Karanikioti, T. & Katsifis, D., 2021. GDPR Myopia: how a well intended regulation ended up favouring large online platforms - the case of ad tech. *European Competition Journal*, 17(1), pp. 47-92.

Giurgiu, A. & Larsen, T., 2016. Roles and Powers of National Data Protection. *European Data Protection Law Review*, 2(3), pp. 342 - 352 .

Henry, A., 2023. *GDPR cross-border enforcement cooperation process to be streamlined.*

[Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.pinsentmasons.com/out-law/news/gdpr-enforcement-cooperation-streamlined>

[Πρόσβαση 26 Μάιος 2023].

Janciute, L., 2020. European Data Protection Board: a nascent EU agency or an "intergovernmental club". *International Data Privacy Law*, 10(1), pp. 57-75.

Jelinek, A., 2022. [1] *edpb_letter_out2022-*

0069_to_the_eu_commission_on_procedural_aspects_en_0.pdf (europa.eu). s.l.:s.n.

Jelinek, A., 2022. *edpb_statement_20220428_on_enforcement_cooperation_en.pdf (europa.eu)*.

s.l.:s.n.

La Quadrature du Net, 2021. *Amende de 746 millions d'euros contre Amazon suite à nos plaintes collectives.* [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.laquadrature.net/2021/07/30/amende-de-746-millions-deuros-contre-amazon-suite-a-nos-plaintes-collectives/>

[Πρόσβαση 2023 Μάρτιος 14].

Moerel, L., 2019. *CNIL's decision fining Google violates One-Stop-Shop*. Tilburg: Tilburg Institute for Law, Technology and Society.

Moerel, L., 2019. *CNIL's decision Finins Google Violates One-Stop-Shop*. Tilburg: Tilburg University.

Moerel, L. & Wolk, A. v. d., 2022. *Dodging the one-stop-shop*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://iapp.org/news/a/dodging-the-one-stop-shop/>

[Πρόσβαση 27 Μάιος 2023].

N/A, 2022. *The general data protection regulation*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/data-protection/data-protection-regulation/>

[Πρόσβαση 14 Απρίλιος 2023].

Pollet, M., 2021. *Luxembourg emerges as Europe's sanctions leader on data breaches.*

[Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://dataprivacymanager.net/luxembourg-dpa-issues-e746-million-gdpr-fine-to-amazon/>

[Πρόσβαση 17 Μάρτιος 2023].

Tsekoura, T.-M. & Panagopoulou, F., 2020. GDPR: a critical review of the practical, ethical and constitutional aspects one year after it entered into force. *International Journal Human Rights and Constitutional Studies*, 7(1), pp. 35-51.

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), 2022. *Επιβολή προστίμων στην εταιρεία Clearview AI, Inc.* Αθήνα: Απόφαση 30/2022.

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ), N/A. *Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.dpa.gr/el/arxi/diethni/EDPB>
[Πρόσβαση 11 Μάρτιος 2023].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023. *Further specifying procedural rules relating to the enforcement of the General Data Protection Regulation*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13745-Further-specifying-procedural-rules-relating-to-the-enforcement-of-the-General-Data-Protection-Regulation_en
[Πρόσβαση 27 Μάιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ), 2022. *EDPB moves ahead with closer cooperation on strategic cases*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://edpb.europa.eu/news/news/2022/edpb-moves-ahead-closer-cooperation-strategic-cases_en
[Πρόσβαση 27 Μάιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019. *Guidelines 3/2018 on the territorial scope of the GDPR (Article 3)*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32018-territorial-scope-gdpr-article-3-version_en
[Πρόσβαση 16 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2019. *Γνωμοδότηση 8/2019 σχετικά με την αρμοδιότητα της εποπτικής αρχής σε περίπτωση μεταβολής περιστάσεων που αφορούν την κύρια ή τη μόνη εγκατάσταση*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/opinion-board-art-64/opinion-82019-competence-supervisory-authority_el
[Πρόσβαση 17 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2020. *Κατευθυντήριες γραμμές 3/2019 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-32019-processing-personal-data-through-video_el
[Πρόσβαση 28 Δεκέμβριος 2022].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2021. *Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: [https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/](https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-)

072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_el

[Πρόσβαση 28 Δεκέμβριος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022. *EDPB moves ahead with closer cooperation on strategic cases*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/news/news/2022/edpb-moves-ahead-closer-cooperation-strategic-cases_en

[Πρόσβαση 17 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022. *Guidelines 8/2022 on identifying a controller or processor's lead supervisory authority (version under public consultation)*.

[Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-82022-identifying-controller-or-processors-lead_en

[Πρόσβαση 28 Δεκέμβριος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022. *Κατευθυντήριες γραμμές 02/2022 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-022022-application-article-60-gdpr_el

[Πρόσβαση 16 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2022. *Κατευθυντήριες γραμμές 02/2022 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 60 του ΓΚΠΔ*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/guidelines_202202_on_the_application_of_article_60_gdpr_el.pdf

[Πρόσβαση 19 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2023. *Annual Report 2022*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/annual-report/edpb-annual-report-2022_el

[Πρόσβαση 16 Ιούνιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, 2023. *Guidelines 8/2022 on identifying a controller or processor's (v.2)*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-04/edpb_guidelines_202208_identifying_lsa_targeted_update_v2_en.pdf

[Πρόσβαση 26 Μάιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, N/A. *Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων - Πορίσματα συνεκτικότητας*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/consistency-findings_el

[Πρόσβαση 11 Μάρτιος 2023].

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, N/A. *Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ)*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/who-we-are_el

[Πρόσβαση 11 Μάρτιος 2023].

- Κανέλλος, Λ., 2020. *The GDPR Handbook*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Κίτσος, Π. & Παππά, Π., 2019. Οι νέες προκλήσεις της ψηφιακής αγοράς. Ο Γενικός Κανονισμός 2016/679/ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα *intra portas*. *Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου*, pp. 212-227.
- Κόμνιος, Κ., 2021. *Ζητήματα από την εφαρμογή του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων στη διεθνή διαιτησία*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Κοτσαλής, Λ. & Μενουδάκος, Κ., 2018. *Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Κωνσταντίου, Σ., 2021. *Lawspot*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.lawspot.gr/nomika-blogs/stergios_konstantinoy/dikastirio-ee-exaireseis-sto-one-stop-shop-toy-gdpr?lspt_destination=upgrade
[Πρόσβαση 26 Μάιος 2023].
- Μήτρου, Λ., 2017. *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων*. Αθήνα: Σάκκουλας.
- Ομάδα Εργασίας 29, 2017. *Guidelines on the Lead Supervisory Authority (wp244rev.01)*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611235/en>
[Πρόσβαση 28 Δεκέμβριος 2022].
- Ομάδα Εργασίας 29, 2018. *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού 2016/679*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-05/wp250rev01_el.pdf
[Πρόσβαση 28 Δεκέμβριος 2022].
- Ομάδα Εργασίας άρθρου 29, 2017. *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων (WP 243 rev.01)*. s.l.:s.n.
- Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Φ., 2019. Συνταγματικές προεκτάσεις των μηχανισμών διευρύνσεως της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πέραν της ΕΕ Έξωεδαφική εφαρμογή του ΓΚΠΔ και διασυνοριακή διαβίβαση δεδομένων. *ΔιΜΕΕ*, Issue 4, pp. 504-520.
- Σωτηρόπουλος, Σ. Β., 2006. ΔΕΚ 30.5.2006 C317/04, C-318/04, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηριζόμενο από τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων κατά Επιτροπής και Συμβουλίου Επικουρούμενων από το Η.Β. *Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου*, pp. 356-363.
- Τσιτσιπάς, Ε., 2021. Ο μηχανισμός "μίας στάσης" στο πλαίσιο του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. *Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου*, pp. 417-423.